THE
CHAMPU BHAGAVATA.
OF
PADMARAJA.

EDITED
BY

K. VISVANATHA SASTRY B.A., B.L.,

Printed and Published
BY
PERI VENKATESAM
PROPRIETOR OF SARVANI PRESS
AMALAPURAM.

1908
FIRST EDITION 1908.
PRICE Rs 0 10 0

శ్రీః

శ్రీపద్మరాజవిరచితం

చమ్పూభాగవతమ్.

క. విశ్వనాథశాస్త్రి, బి ఏ, బి. యల్

ఇత్యనేన సంశోధితం

తచ్చ

క్రైస్తవాబ్దీయ ౧౯౧౮ వత్సరే

అమలాపురగ్రామం

శ్రీ [illegible] శాలాయామ్

ఉపనామ్నా

వే. వేంకటేశ్వరేణ

ముద్రాక్షరైరంకయిత్వా

ప్రకాశితం

మూల్యం ౧ రూపకాః

ఎక్కరాజప్రణీతభాగవతచంపూప్రబంధః

విషయసూచీ

ప్రథమస్తరంగః .	1
ద్వితీయస్తరంగః .	22
తృతీయస్తరంగః .	41
చతుర్థస్తరంగః	60
పంచమస్తరంగః	80

శ్రీః

భూమికా.

ఆర్యాః! సువిదితమేవైతత్। "యద్భాగవతచమ్పూ రఘునాథకాలిదాసీయా ముద్రితచరా చకాస్తి శాన్తిరసప్రధానాయాస్తస్యాః ప్రౌఢమతయః పఠనపాఠనేషు పటవః" ఇమాం త్వభినవకాలిదాసాపరనామకేన కవినా విరచితాం శ్రీకృష్ణలీలోల్లసితాం మృదుమధురపదాం, విచిత్రవివిధకల్పనోపేతాం శృంగారరసభూయిష్ఠామభియన్తోఽపి ద్వైరాంః కతిచిత్తే ముద్రణాభావాల్లేఖనాదిభిః॥

అతో మదవగమార్థాయాస్యాన్తత్స్యాః ఏకం ప్రాంచ అస్యాలిపిసుబోధార్థా యాం కొలఙ్భ్యాదిరాకరణాయ ప్రాప్తిం ముద్రాపణమిత్యవమ్॥

— — () — —

PREFACE.

The book which has been in existence for a long time is much admired by pundits for simplicity and elegance Not being in a printed form it was not within the reach of all but could only be obtained by such as could spare the time and labour to copy the manuscript

It is with a view to supply this longfelt want that this addition is brought out and it is sincerly hoped that the Sanskrit reading public will not fail to find out the usefulness

No definite information respecting the author has been obtained He appears to have been a Telugu Niyogi Brahmin He is Known as *Vainadhika Bhoja* or *Ambhoja*

It is hoped that any faults will be excused and merits only taken by such as may have occasion to go through it

శుద్ధపత్రిక.

పేజీ.	పంక్తి	తప్పు	ఒప్పు
4	3	ఆవ	అవ
5	17	యోగిమాయా	యోగమాయాం
	18	శౌపాంనాంత్నా	సౌపానాత్యై
8	11	శేషాఛహిం	శేషాహిం
,,	,,	్రఛతి	ఛత్రో
10	17	పరిపారిపటీం	పరిపాటీం
11	5	క్రీదితు	క్రీడితు
,,	7	భగినతః	భగవతః
,,	9	సముదయంసముడియం	సమూదయంసమందిం
,,	12	నిష్పైకర	నిష్పైరఃకర
,,	16	పిదిగ్ధ్య	విధిగ్ధ్య
,,	23	కలశజన్న	కలశజన్మ
12	1	పర్యాస్తై	పర్యాప్తై
,,	6	సౌరుభం	సౌరభం
,,	16	కుతుకాతల్ప	కుతుకాతల్ప
		మహాఘశ్చ	మహార్ఘశ్చ
		జీవనాశ్యో	జీవనాశనో
,,	20	స్పుట	స్ఫుట
,,	22	ముదృత్యై	ముగ్ధృత్యై
13	21	దృశంత్త	దృశాంత
,,	25	నతభ్రవా	నతభ్రు
14	12	చేతసో	చేతసో

పేజి	పంక్తి	తప్పు	ఒప్పు
,,	4	నన్నపత్యాం	నన్దపత్యాన్యం
16	1	శిశుత్రి	శిశుస్త్రి
,,	18	దేమే	రేమే
,,	22	ద్విత్రిప్రదావ	ద్విత్రిపదావ
,,	26	వ్యజ్ఞపజ్	వ్యజ్ఞప
17	3	ధర్మయా	దర్మయా
18	1	వధ్యా	వధ్వా
	12	స్వృమనే	స్వృదనే
19	13	సున్ధస్వ	సున్దస్వ
,	16	హాతేన	హాతేవ
,,	22	పణస్య	ప్రణస్య
,,	23	నివాసాదిత	నివాసాసాదిత
,,	24	వహింజా	మహింజా
22	1	నిరీక్ష	నిరీక్ష్య
,,	10	నిశ్చిత్యస్త	నిశ్చిత్యసన్న
23	19	వృశ్చికా	వృశ్ఛికా
26	10	కరికటక	కరినకంటక
,,	15	సుమస్తై	సుమవస్తై
27	22	నాకర	నాంకర
28	13	న్నిర్ధగామా	న్నిర్ధకామ
,,	14	కందరాత్తై	కంగరాత్తై
,,	15	క్షిప్తైసహా	క్షిప్తైస్సహా

పేజి	పంక్తి	తప్పు	ఒప్పు
29	2	రోతమిన్నై	రోపమిన్నై
,,	,,	పతితతతము	పతితతము
,,	3	పుళిస	పులిన
,,	14	నేవనట	నేగవనట
30	19	గపిన్నై	గపిద్నై
31	17	ద్వయిస	ద్వయింస
33	4	తోతావా	త్రోవా
,,	8	స్తమసరిగ	స్తనరిగ
,,	13	యంధా	యథాధో
38	3	చైత్యపీవథ	చైత్యగ్రీవథ
40	11	ముగా రే	ముగారే
,,	12	సముగయా	సముదయా
42	8	మృగాః	మృగాం
,,	23	క్రోఘణీ	శ్రోణీ
43	2	యాని	యాలి
,,	6	ప్రల	ప్రచల
,,	7	మంఒఖి	మంజుఖి
,,	16	రిభిఃబ	రిభిర్బ
,,	23	సయనా	నయనా
44	1	కృతత	కృతంత
46	16	లజ్జాలంలిత చేతనో	లజ్జాలులిత చేతనో
47	15	కినలశయా	కినలయా
,,	23	త్సంగతా	త్సంగగతా
48	7	ప్రైస్వ	ప్రైస్వ్వ

పేజి	పంక్తి	తప్పు	ఒప్పు
51	10	పిపిస	పిపిన
52	2	ప్రాప్త్యై	ప్రాప్త్యై
,,	6	లసిదం	లసదం
53	10	ముగ్నస	ముదస్త
,,	13	రిద్యాన	రదావ
54	4	ణేసుర	ణేసుర
,,	6	క్షీ్వయు	క్స్వయు
55	10	చరి	చక్రధరి
,,	13	కరాజ	కరాజి
56	16	త్రసగ్గో	త్రసగ్గో
,,	21	శిష్ఠతెఇవ	శిష్ఠఇవ
57	2	బుగారా	బుధారా
,,	8	శిరిష్ఠలో	శిరిష్ఠలో
,,	21	తతస	తతస్తు
61	10	జోగ్యత్నా	జోగ్యగాన
62	9	భాజతం	భాజనం
,,	12	ప్రష్ఠ	ప్రష్ఠ
,,	16	సిశమ	సిశము
63	8	సాగత	సాదిత
,,	10	పరాగ	పరాగ
,,	14	విశగా	విరతా
,,	24	గనాశో	గనాత్రో
64	13	లేనలే	లేన
,,	19	సాధారి	సాగరి

పేజి	పంక్తి.	తప్పు	ఒప్పు
66	15	అశృ	అశ్రు
67	2	రేమరే	రేహరే
,,	24	ల్లోచనం	లోచనం
68	2	కధము	కథము
,,	4	నైచ్చ	చ్ఛ
,,	6	శేస్మి	శేస్మిన్
70	14	ప్రలీన	ప్రలిన
,,	15	స్తసరారాః	స్తసరారః
71	7	విధాత్రా	విధాత్రా
73	21	పక్లస్తా	పక్ష్మస్తా
83	12	కలస	కలన
,,	13	బృంము	బృందము
,,	15	హాలహాల	హాల
84	10	దీమివ్వ	దీమివ
85	4	పృష్టే	పృష్ఠే
,,	5	రసాయనాంబు	రసాయనాయాంబు
,,	20	పధిమి	పధిమి
87	20	ర్ఘ్నైనుత్త	ర్ఘ్నైరనుత్త
88	19	వ్రజ్జై	వ్రజై
,,	20	తేధమా	తేధమా
89	14	రధాన్	రధాన్
,,	16	వదవ	వదన
93	21	తద్దేతి	తద్ధేతి

శ్రీ

[illegible]రాజప్రణీతం

చమ్పూభాగవతం.

ప్రథమస్తరంగః

శ్రియః కటాక్షస్సనసోతు నశ్శ్రియం
విభిత్సునాయత్నసగృశంనవోత్పలం।
వితన్వతేస్మిన్విధినాదివానిశం
నిమీలనోన్మీలనసంతతోద్యమః॥ 1

శ్రీమద్రుక్మయుగళోపశోభినిమహస్వాద్రీయుక్షుద్రంకిల
క్రోధాదాత్తవసుపుష్పకిరణాత్ప్రోద్గ్వపమానాంఘ్రియా।
తారాంపశ్యభయాంగనామివచలాంశ్వాసేనముక్తామణే
ర్నాసాగ్రేవధతాస్తనస్థేవపయాం ఫణ్ణస్సపుణ్ణాతునః॥ 2

సుస్పర్శాంతేసునాంకృతిస్థసుయం
ముదమాచాగ్వృక్షసాకటాక్షాజః।
ముక్తమారుతపూరితస్యశాం
స్యఘురాగోరిశాబికేణవేణుః॥ 3

పద్యైరనవద్యైరపిగద్యైర్లలితాస్తుకృతిరియంహృద్యా।
తులసీప్రవాళనిచకిలకవితామాలేవభగవతశ్శ్లోకైః॥ 4

జహ్యాన్నసాకవివచోలలితాముకుంద
లీలాచమత్కృతిగతానచమత్కృతింస్వాం।
మాలార్పితాసుమనసాంతపనీయపాత్రే
ప్రాప్తాపిపల్లవపుటీమజహాత్స్వభావా॥ 5

అస్తిశ్రియాస్వస్తులనాంగధానా
జనౌఘపూర్ణామధురాభిధానా।
అరాతిసేనోగ్రవనీదవానాం
పురీప్రసిద్ధాభువియాదవానాం॥ 6

అవసన్నృపచంద్రమాస్సుతస్యాం
వసుదేవస్సుతయస్యోదయోభూత్।
ధ్వనిరాహతజన్యదుందుభీనాం
వ్యసముద్వేలముదబ్ధిఘోషధిక్కృత్॥ 7

అసౌదేవకమహీశ్వరందేవకీముపయేమే తదాసమ్ముగ్ధజనివహాస
స్సృష్టజనితకహళకోలాహలపూరితదిగంతదంతావళశ్రవణ తూర్యారావ
ద్వైతనాదవిరభావిసంహారేగవతారసుమారేభ్యస్సంపేశన్త్యేవవసుమత్యారజ
స్పంహర్త్యాపమాక్రాంతపినాకయపిపదినయోత్సవేమహాయిసివధూవరాధి
ష్ఠితంస్యన్దనంస్వస్యప్రేష్ణాగృహీతరశ్మౌచోదయతి నృశంసేకంసేకాదిద
స్తరీక్షాంస్వరాళాన్నిస్ససారవాగుచ్చైః-

యాంమేనాంవహసేమూఢసహభర్త్రారిరంసినాం।
అస్యాస్తవాష్టమోగర్భఃప్రాణానపహరిష్యతి॥ ఇతి. 8

తతోవాచాస్యసమేతితాసావాసులగ్నాంసంలోక్యయో వియద్వాణీసమాకర్ణ్య
నోద్గ్రాహస్నన్సదేవః సుగాదేకరాకురవాః

లసదసిలతయాతయా చ కాసే
పరుషవచోవ్యథితస్య తస్య పాణిః ।
నళినమివ సముద్గతాళిపంక్త్యా
ఘనసరసోశనిపాతఘూర్ణితస్య ॥ 9

వసుదేవవధూం విధాపయాస్యా
వధహస్తుం ప్రవిసారితస్స్మ పాణిః ।
హరిశేఖరచారుచన్ద్రరేఖా
గిలనోన్ముక్తతమశ్శ్రియం బభార ॥ 10

వసుదేవస్సంభ్రమముత్క్షిప్తకౌక్షేయకం తద్భుజం భుజంగమివ నిస్సర
ప్రసనం నిరుధ్య సాన్త్వయన్నేవమవాదీత్

స్వస్వృకలితజిహ్మాం సామాత్రజాతో విరాగ
త్యపయశస ఇవోచ్చైరంకురోయం కృపాణః ।
అధిమచతటవల్లద్భాష్పసేకాదముష్య
బత మనసి న కిం తే శామ్యతిక్రోధవహ్నిః ॥ 11

నిహంతు మేనామపి చార్యమర్యశ
స్పముద్యతస్త్వం హ్యసిజీవితాశయా ।
ఆమూలమాహర్తుమివౌషధీం నవా
మనీషితారాపిసితావిరాతురః ॥ 12

మనసి యది యథార్థాం మన్యసే వాచమేనా
మయి సుజనవినింద్యస్త్రీవధాయం ప్రయత్నః ।
స్ఫుటమియమనృతా చేత్స్యాదకీర్తిర్దురంతా ।
తదిహ విరమ సాధో క్రూరకృత్యాదముష్మాత్ ॥ 13

ఏవమనునయోక్తిభిరనుస్మృతకుమారకరోపరాభినివేశం కంసేనిప్రతిశ్రుత్యన
స్సంజనితప్రసవజిహీర్షాపిశిశోః కల్పలతాకల్పానేనాముత్సారితపదమత

సుతవసుదేవః తతఃకియతా కాలేనజాతంకీర్తిమన్తం సూనుంసూనృతప్ర
తిశ్రవాస్తస్మైసమర్పితవాన్.

ఆవగతాష్టమగర్భభయస్య మే
కిమమునేతిసముక్తిభిరాదృతః।
శిశురవాపమహాఘుషముచ్చర
జ్జలనిషక్తతటావనిజశ్రియం॥ 14

అథకదాచిదఖిలవైమానికశయకుశేశయముకుళననిజాలోకన చన్ద్రికో
ల్లాసమానోనిజస్వాన్తనిశాన్తరమాకాన్తవనమాలికా సౌరభలోభోపరిప
రిభ్రమన్మధుపపరం పరాభ్రమావహ వక్షస్స్థలచలన్నళినాక్షమాలోగాఢే
తరామ్నాయమహాపాన్తర్గతమధుమథనకథసుధారసాన్వల్లకీఘుటీయంత్రేణ
విపశ్చిజ్జనకర్ణనిపానేష్వనిక్షిపంస్తనుహసితశారదావారిదోమధురామా
ససాదనారదః.

కృతపరిమాణస్సహసాతదామునే
స్స్ఫురత్పదాంగుష్ఠనఖప్రభాంచితః।
ఉవాహకంసోహరిపాదనిస్సర
త్సురాపగాసన్నతవేతసశ్రియం॥ 15

సకృతాతిథిసపర్యస్తమనార్యమేవమవోచత్.

హరిర్లీలాసుప్తస్సకలభువనక్షోభముఖితో
నృపాణాంమన్వానామివవనగజానాంకలయితాం।
మరుద్భిర్విజ్ఞాయప్రకటమదగంధంసరభసం
రుషాచక్రేబుద్ధింసపదినిజధామ్నోవతరణే॥ 16

తదచిరేణహరిణాధిష్ఠితనిజోదరా దేవకీశశాంకరేఖేవ విషాదనిస్సరద
స్రావిలనయనైరరిమిథునైర్నిరీక్ష్యతఇతి.

తస్మిన్నతే ప్రకటితాచిరభావిమృత్యౌ
కంసో భయేన మహతా విధురో బభూవ ।
ఆరాత్ప్రకాశితమహోఘణినిప్రదీపే
శాన్తే నితాన్తమురుణా తమసేవ కుంజః ॥ 17
వశాగజావివాలానం కంసః కుటిలమానసః ।
దేవకీవసుదేవౌ తౌ కారాగారమనీనయత్ ॥ 18

షట్ తత్తనూజాన్నిజఘాన కంసః
ఖిన్నో జనిష్యన్మధుజిత్ప్రవృత్త్యా
ఆయాస్యదుచ్చైర్హరినాదభీత్యా
మృగానివేభః పథికాండశీకః ॥ 19
కంసోపసంహృతసుతా దేవకీ వరవర్ణినీ ।
శిశిరోన్మథితాంభోజనళినీతులనాం దధౌ ॥ 20

తతః,

దేవకీం తాం ముకుందాత్ప్రాక్ఛేషాంశస్సప్తమోఽవిశత్ ।
పూర్వం సహస్రకిరణాదైంద్రీం దిశమివారుణః ॥ 21

తతో విధాయ యోగమాయా దేవకీగర్భాద్రోహిణీగర్భే హృషీకేశాదేశాదవతరన్తం శేషాంశం శౌపానాత్సోపాన ఇవ కృతపదం సుష్ఠానేనేవ ముకుందసాక్షాత్కారకారణేన స్వేన నందపత్నీమన్తర్వత్నీమాతనుత.

అథ తాం దేవకీమంశః ప్రావిశన్మధువిద్విషః ।
ప్రతిబింబమివామ్భోజసుహృదశ్శారదీం నదీం ॥ 22
సా ధామ బిభ్రతీ విష్ణోర్దుర్నిరీక్ష్యా వ్యరాజత ।
ప్రాతరాతపసంపర్కాత్తీక్ష్ణ తేవార్కోపలస్థలీ ॥ 23
కంసస్యాభూద్భయవికృతయే మంగళానాం నిధానం
సా బిభ్రాణా జఠరవివరే వైష్ణవం ధామ తన్వీ ।

నైతచ్చిత్రన్తరణిమఖిలాహ్లాదహేతున్దధానా
ఘూకస్యాసీత్కిముహ్యాదిముదేభాసరావాసరశ్రీః॥ 24

తదామరూహాస్సజగన్నివాసా
వాసోదరీన్తాంనశశోకహన్తుమ్।
నాలంసమాసాదితుముర్వ్యదిష్టు
మైన్ద్రీన్నిశాంనాన్ద్రితరోన్ధకారః॥ 25

ఉదరంనితరాంకృశంపురా
ముదిరాభ్యావళిభిర్నిరన్తరం।
హరిణాస్వనివాసినాతదా
కృతకృత్యంసమవాపగౌరవం॥ 26

కంసచేతసిభియాసహగర్భే
శార్ఙ్గధన్వనిసమేయుషివృద్ధిం।
సుభ్రువస్తనులతాఖిలదిగ్భి
స్సాకమాపవిశదత్విషమస్యాః॥ 27

శ్వాసోల్లసద్ధరిహరిత్పవనాప్రశాన్త
కాఞ్చీరవప్రవిలసత్కలహంసనాదా।
ప్రోద్యస్మ్యకన్దనవతోయదలబ్ధశోభా
సాతీవదౌహృదదశాసుహృదశ్చకాశే॥ 28

తతః,

పృథ్వీతాపంసపదిశమయన్దేవకీదక్షిణస్యాః
ప్రాముర్భూతస్సపదిముదరజిన్నీలమేఘోనిశీథే।
హర్షోత్కర్షంవిబుధశిఖినాంవర్ధయన్నాసురశ్రీ
హంసశ్రేణ్యాఃకిలకలయితుర్దూరదేశప్రవాసం॥ 29

అథవసుదేవస్సహర్షముపసరన్నవితథమనోరథ శతసమాసాదితదర్శనం కరకలితసుదర్శనంచంచచ్చంచరీకచంచులూన పుష్పవన్మరీచిరచిత బాలతమాలశాఖాశిఖాకులాయోపమేయేనవిలోలాల కవ్యాజకృష్యమాణమేదురముదిరాంచలనికృత్తేన్ద్రచాపపరికల్పితేనేవ దిగధిపోపార్జితమణిగణకపటసమాక్రాన్తదిగన్తకదంగర పిబుసీకృతానర్ఘ రత్నరాశినేవ మకుటేనపిరాజమానమూర్ధానమరవిన్దసన్దేహవిసారిమిళిన్దపరిజిహీర్షాపినిహితచాంపేయకలికాభమాపాదినాసికేసుధాకరవిజయసమాసాదితయశస్సంశయోన్మన్దస్మితచ్ఛవిచ్ఛురితాధరేదివ్యసౌరభలోభోపసర్పన్ముఖరమధుకరతయాకథ్యమానసుహృన్నలినకుశలవార్త ఇవముఖేన్యస్తకస్తూరీతిలకమాముక్తముక్తాహారతయాగళమదరమౌక్తికపరంపర ఇవకంబుకపరిష్వంగలోలుపదేవీత్రయభుజలతావిమర్దాసాదితేనేవరేఖాత్రయేణమంజుళేగళేసంసక్తవనమాలంసంలక్ష్యమాణచరణలాక్షాంకతయాసేన్ద్రగోప ఇవశాద్వలస్థలేవిజయమదయదరుణసన్నిభకౌస్తుభేవక్షసివిభాసమాన శ్రీవత్సచిహ్నేవిలమ్బికుణ్డలమణిమరీచిరోచిరున్నతాంసబాహోపహసితస్ఫురచ్ఛిరోమణిమయూఖఫణిపరిబృఢమన్త్రస్త్రిలోకీసీమాశంకాకరవళిత్రయాసున్దరతున్దంస్ఫురద్దివ్యాయుధప్రభాభాసమానమంగళవిగ్రహంతనూజంభగవన్తమద్రాక్షీదస్తావీచ్చతద్దర్శనోద్వేలబోధోదధివీచీభిరుద్వేలత్కల్యాణగుణమణిభిస్సూక్తిభిః.

౧౦-తతః,

ప్రత్యావేదితపూర్వజన్మతపసాకంసత్రసద్దేవకీ
ముగ్ధప్రార్థనయాకృపార్ద్రమనసాదైత్యారిణాచోదితః।
ఆత్తప్రాకృతబాలభావమథతం నేతుంయశోదాగృహా
దానేతుంచతదాత్మజాంప్రముదితశ్శౌరిఃప్రతస్థేద్రుతం॥ 30
అగళన్నిగళస్తస్యవోఢుంఘ్రిగవతస్స్వయం।
భవబన్ధ ఇవ ధ్యాతుర్వచరేణాపి క్షీణః॥ 31

తదాతిమిరసమ్పూర్ణంజగదంచన్నవామ్బుదం।
ఊవాహచారుశైవాలయామునహ్రదచారుతాం॥ 32

విత్తేనుజ్జలదోత్సృష్టావిరళాజలబిందవః।
ముకున్దనర్గనాహ్లాదివల్గాహల్గాశ్రుసన్మృతిం॥ 33

దోర్భ్యామాదాయతంశౌరి స్తతతారయమునాంద్రుతం।
నిధాయహృదయేసంతోయంతర స్తిభవార్ణవం॥ 34

అదృశ్యతదిశిప్రాచ్యాంతుషారకిరణ స్తదా।
అపిహాప్రహితక్షీరచషకభ్రమమున్నయన్॥ 35

ఘనా న్తరాళాత్ప్రసృతోపి రేజేశశిరుక్చయః।
నిశేవోద్వ ర్తనక్షోదోహారయేపటశోధితః॥ 36

జగన్నాథస్య శేషాఖ్యహిఫణాచత్రోపశోభినః।
బభా రేన్దుకరవ్రాతోవిలసచ్చామరశ్రియం॥ 37

తతోనిద్రావిష్టసకలజనేయశోదారిష్టనిజతనయ మహానీలవినిమయేన సమానీతయాబాలికామూర్త్యాలతయావిభృత మలంకృతాత్మీయ వధూశయనీయేతస్మిన్నపూర్వావస్థామంగీకృతవతివసుదేవే,

శుశ్రువేభవనపాలకైర్ఘనై
ర్బాలికారుదితముచ్చకైర్నిశి।
కాహళీరవణనాంతకాలయం
యాస్యతస్సపదికంసభూభృతః॥ 38

తత స్తద్వచనాద్దేవ్యస్వసుగ్గృహీతరంఖలః।
చకర్షతరసాశ్యేనోలతాయాఃకురరీమివ॥ 39

మావధీగ్గృహీతరంత్యజకోపం
భ్రాతరిత్యపకృపెవవష స్త్రీమ్।

సస్యసారమవమత్యరుషా తాం
చిక్షిపే భువిసముద్ధ్రిత హేతిః॥ 40

సాక్షిప్తాభువితరసాఖముత్పతన్తీ
బాహాంచద్ధనురసిబాణచర్మశూలా।
దేవౌఘైఃకృతవినుతిఃకృతోపహారై
రుద్గ్రీవంప్రమతమథకంసమేవమూచే॥ 41

కింవ యాహతయామూఢజాతస్తావత్తవాంతకృత్।
యత్రక్వచిత్పూర్వవత్త్వంమాహింసీఃకృపణాన్వృథా॥ 42

తదానీం,

రోమాంచఘూసాంచితమంగముచ్చై
శ్శ్వాసాహిఘూత్కారపరీతమస్య।
ధైర్యాధిపే వైరిభయాత్ప్రయాతే
పురంఖిలీభూతమివాబభాసే॥ 43

అథతద్వచనజాత నిర్వేదో దేవకీవసుదేవావిమోచ్యకారాగారాన్నగా గ్రితఇవజాగరారుణవిలోచనః కంసఃప్రాతర్ద్విష్టదోషాద నిష్టాపురిష్టకిధాంని వేశ్యసచివైరేవమభిదధే.

మనుతేనిజనీతిచాతురీం
సఫలేకర్మణిమానవోనఘామ్।
స్ఖలితేసతిబుద్ధిమాన్ద్యత
స్సకృదస్మిన్విధిమేవనిందతి॥ 44

నియతింత్వరితంపరాఙ్ముఖీ
మపిరుద్ధ్వానిజనీతిసేతునా
అనుకూలగతింకృతీనయ
త్యురుసంపచ్చయసస్యవృద్ధయే॥ 45

మహోన్ధకారఃపృథులైర్ఘనాఘనై
ర్వృతోనిశాయామివశీతరోచిషః।
ఘనైర్జరాసన్ధముఖైస్సహాయవా
నలంభవానాక్రమణేహరేరిహ॥ 46

సవనమహేనసాన్వయివినాశయతే
ద్విషతోహనపరితస్తదర్పితమతీన్నిలయాశ్చమునీన్।
యదిసరుషాప్రయాతితవదృక్పదవీ
మదిరాదముషితజీవితోమధురిపుర్నహిగంతుమలం॥ 47

వ్యాపాదనీయాఃక్రవ్యాదైశ్శిశవస్తేషుకేశవః।
క్వచిద్వ్యదాస్తేమర్జ్ఞయఃఖద్యోతేషుస్ఫులింగవత్॥ 48

ఏవమచ్యుతాపఘ్నహుతభుజిపలాశసమర్పణమన్త్రాయమాణానిసాం
త్రివచనాన్యాకర్ణ్యకంసస్స్వయమపితత్రసులభాంశలభోపమామంగీకరిష్య
న్తన్మతిమనురోద్ధుమనస్వమంస్త

అథతత్రవ్రజేబుధ్వాససంభ్రమమరిష్టాదాభిపతంతీషుపురంధ్రీషుపుత్రో
త్పత్తిముదమ్బుదరామద్వేలాసువీథీషుచంద్రోదయమామేవదయన్తీషు
నందస్సద్యఃప్రబోధోదధినిమగ్నోపికృతమజ్జనవిధిస్తత్కాలోచితాంమాంగ
ళాచారపరిపాటీంనిర్వర్తయామాస.

కృతేశిశోస్సద్మనిజాతకర్మ
ణ్యాత్తప్రమోదాదథనాభినాళం।
ఆచ్ఛిద్యతోచ్చైర్విభవాత్మలోక
ద్వైరాజ్యశంకాప్యచిరాద్విధూతః॥ 49

పుత్రీకృతోమహారిణాసచిరేణనన్ద
స్తేనాతిహార్ద్రేమనసాపితృమాన్ముకున్దః।
ఆసేవ్యతఃఖలుపురావటపత్రతల్పే
కేనాప్యసావనుపలాలితశైశవశ్రీః॥ 50

తదానీండింభకదిక్చక్రాక్రాంతుకాదవిరళమాపతన్నితంబినీ మంజుమంజీ
రశింజితమాంసలతూర్యఘోషఘోషహారిహాయహారిన్ముఖమిదముదయ
ధరాధరతటాశోకవిటపినాముచ్చైర్వ్యాప్తివర్తి తేనను మనోరజశ్చక్రేణ
కిముల్లాసితమహోస్విల్లీలాలురద్రాజీవపుచ్ఛవిక్షిప్తేనపూర్వపయోధేః
పద్మరాగమణినాకిమలంకృతమథ నాహారే రవతారోత్సవేక్రీడితుమాభీరక్షీ
రుభిస్పృహాసముత్సుకయావాసరశ్రియోపనీతేన కుంకుమాంభఃకనకకుంభే
నకిముద్భాసిత మహోస్విదవతీర్ణస్యభగవతః నీరాజనాయసురవధూభి
రుపాహితేనమరీచిదీపికాసహస్రసనాథేన మణిభాజనేనకిముద్యోతితమితి
సందేహసముదయం సముదయం చయంస్తమోరక్తాక్తైశ్చైత్రయాత్రాపితచ
స్త్రిగశ్చషకిరుదినిచయవీరపానే నేవపాటలమూర్తిరవిరావిరాసీత్

హారాహిజాతేసుధియాంనిశాయాం
సువర్ణనిష్కైఃకరపద్మరాజైః।
అలంకృతాసీసుదితేత్వముష్మి
న్వరాటకైరేవబలాశయానాం॥ 51
నన్దైతన్వత్యనవధికార్తస్వరమణ్యుపేతమార్గిగణం।
ప్రత్యర్థిగణమపివివిధ్యుసదాంకిర్తుంతథాపిథంమేనే॥ 52
నవారుణాంశుకాన్తశ్శిశ్చలద్భ్రమరకాననా।
దిక్తతిస్తత్క్షణాభీరవధూలీలామదీధరత్॥ 53
తస్మిన్ప్రభాతసమయేప్రమృజన్నసూన
వృష్టాశ్రుపాదపతనోపహితఃప్రసాదః।
స్ఫారాళిమంజుళగిరఃకకుభోమునిన్యే
ద్రాక్షిండితాఇవరవిర్వ్యసవిష్టరాగః॥ 54

అనకదాచిదంభోధిపాన ప్రసితమహిమ్నః కలశజన్మనోజిగీషయాస్వ
యమాపీతదనపయః పారావారైరివగదత్క్షీరభరితగస్త్రైః విహితపీవరీస
ర్వాక్షికకరసమర్పణాయనక్షికంసారూఢఘురంమధురాపయాంసీత్

పర్యాప్తైర్నిజరామణీయకవిధౌ చిత్తాలయైర్దుర్గుణైః
కుర్వాణాశిశుఘాతినీసుకుచిరాంమాయావినీస్వాన్తనుమ్।
కాఠిన్యంకుచయోర్భ్రువోశ్చపలతాంయానేపిమాన్ద్యంకచే
కౌటిల్యందధతీసలీలమగమన్నందాలయంపూతనా॥ 55

తత్ర,

శిశుముచ్ఛ్వసితోరుసౌరభం
శయనేపక్ష్మపిలీనతారకమ్।
దశనిహ్నుతభృంగమాదరా
దతసీగుచ్ఛమివైక్షతాసురీ॥ 56
అసకృద్వినివారితాపిసా
శిశుబుద్ధ్యాతమథాధిపూరుషం।
అసితాహిమివాదదేతదా
లసదిందీవరదామశంకయా॥ 57

తదానీం,

రాక్షస్యాపవిషయపయఃకుచకలశేస్వాననాగ్రతోన్యస్తే।
కుతుకాత్కృష్ణముఖాశశ్చిత్రంతజ్జీవనాశోజజ్ఞే॥ 58
హరిణాహృతజీవనాతపర్తా
ప్రచకాశేగిరినిమ్నగాయథా।
ప్రకటోత్కటదంతశంఖరాజి
స్ఫుటవక్త్రోరుహగండశైలఘోరా॥ 59

తతస్సాదరముదయాధిత్యకాయాపినాత్సుధాకరమివనిశీథినీనక్తంచరీకళేబరాద్యశోదాపుత్ర ముద్ధృత్యమధుసూదన నామస్తోమసంకీర్తనపురస్సరం స్వస్త్యయనక్రియామతనుత.

తదానీంమధురాపురాన్నన్దఃప్రత్యాగతః పరిణతవేణుకత్రుసదృక్షకచవళాంయుద్ధ్యద్భల్లూకమిథునవిభ్రమావహ భ్రూంయుగ్మాంవివిధశ్మశ్రుకోటీ

సస్వసారమవమత్యరుషాతాం
చిక్షిపేభువిసముచ్ఛ్రితహేతిః॥ 40

సాక్షిస్తాంభువితరసాఖముత్పతన్తీ
బాహాసంచద్ధనురసిబాణచర్మశూలా।
దేవౌఘైఃకృతవినుతిఃకృతోపహారై
రుద్గ్రీవంప్రమతమధకంసమేవమూచే॥ 41

కింమయాహతయామూఢజాతస్తావత్తవాంతకృత్।
యత్రక్వచిత్పూర్వవత్త్వంమాహింసీఃకృపణాన్వృథా॥ 42

తదానీం,

రోమాంచఘూసాంచితమంగముచ్చై
శ్శ్వాసాహిఫూత్కారపరీతనస్య।
ధైర్యాధిపేవైరిభయాత్ప్రయాతే
పురంఖలీభూతమివాబభాసే॥ 43

అథతద్వచనజాత నిర్వేదో దేవకీవసుదేవావిమోచ్య కారాగారాగ్గరార్గితఇవజాగరారుణవిలోచనః కంసః ప్రాతర్దిష్టదోషాద నిష్టామరిష్టకథాంనివేద్యసచివైరేవమభిదధే.

మనుతేనిజనీతిచాతురీం
సఫలేకర్మణిమానవోనఘామ్।
స్ఖలితేసతిబుద్ధిమాన్ద్యత
స్స్వకృదస్మిన్విధిమేవనిందతి॥ 44

నియతింత్వరితంపరాఙ్ముఖీ
మపిరుద్ధ్వానిజనీతిసేతునా
అనుకూలగతింకృతీనయ
త్యురుసంపచ్చయసస్యవృద్ధయే॥ 45

మహాన్ధకారైః పృథుభిర్ఘనాఘనై
ర్వృతో నిశాయామివశీతరోచిషః।
ఘనైర్జరాసన్ధముఖైస్సహాయవా
నలంభవానాక్రమణేహ రేరిహ॥ 46

సవనమహానసాన్యయివినాశయ తే
ద్విషతో హనపరితస్తదర్పితభూతీన్నిలయాశ్చమునీన్।
యదిసరుషాప్రయాతితవద్యక్యదవీ
మదిరాదముషితజీవితో మధురిపుర్నహిగంతుమలం॥ 47

వ్యాపాదనీయాః క్రవ్యాదైశ్శైశవస్త్రీషు కేశవః।
క్వచిద్యదాస్తేమ ర్గేయః ఖద్యోతేస్వస్ఫులింగవత్॥ 48

ఏవమచ్యుతామర్షహుతభుజిపలాశసమర్పణ మన్త్రాయమాణాని మం
త్రివచనాన్యాకర్ణ్య కంసస్స్వయమపి తత్రసులభాంశలభోపమా మంగీకరిష్య
న్నతిమనురోద్ధుమన్వమంస్త.

అథతత్రవ్రజే బుధ్యాససంభ్రమమరిష్టాదాభిపతంతీషుపురంధ్రీషుపుత్రో
త్పత్తిముదన్వదుదరాముద్వేలాసువీచీషు చంద్రోదయ మా మేవదయస్త్రీషు
నందస్స్వయః ప్రబోధోదధినిమగ్నోపికృతమజ్జనవిధిస్తతాత్మలోచితాం మంగ
ళాచారపరిపాటీం నిర్వర్తయామాస.

కృతేశిశోస్స్వద్విజాతకర్మ
ణ్యతిప్రమోదాదధనాభినాశం।
ఆచ్ఛిద్యతో మైచ్ఛ్రిర్విభవాత్మలోక
దైన్యరాజ్యశంకాప్యచిరాద్విధాతుః॥ 49

పుత్రీతుతో షహారిణా సచిరేణనన్ద
స్తేనాతిహార్దినుజసాపిత్ర్యమాన్మకున్దః।
ఆసేద్యతః ఖలుపురావటపత్రతల్పే
కేనాప్యసావనుపలాలితశైశవశ్రీః॥ 50

తదానీండింభకదిదృక్షాకౌతుకాదవిరళమాపతన్నితంబినీమంజుమంజీ
రశింజితమాంసలతూర్యఘోషఘోషహారిహాయహారిన్ముఖమిదముదయ
ధరాధరతటాశోకవిటపినాముచ్చైర్వాత్యాపివర్తితేనసు మనోరజశ్చక్రేణ
కిముల్లాసితమహోస్విల్లీలాలురద్రాజీవపుచ్ఛవిక్షిప్తేనపూర్వపయోధేః
పద్మరాగమణినాకిమలంకృతమథనాహరేరవతారోత్సవేక్రీడితుమాభీరంభో
రుభిస్సహాసముత్సుకయావాసరశ్రియోపనీతేన కుంకుమాంభఃకనకకుంభే
నకిముద్భాసిత మహోస్విదవతీర్ణస్యభగవతః నీరాజనాయసురవధూభి
రుపాహితేనమరీచిదీపికాసహస్రసనాథేన మణిభాజనేనకిముద్యోతితమితి
సందేహసముదయం సముదయం చయంస్తమోరక్షోజైత్రయాత్రాపీతచ
న్ద్రిమశ్చ్యపకరుచినిచయపీరపానే నేవపాటలమూర్తిరవిరావిరాసీత్.

హరౌ హిజాతే సుధియాం నిశాయాం
సువర్ణనిష్కైః కరపద్మరాజిః।
అలంకృతాసీముదితేత్వముష్మి
న్వరాటకైరేవజలాశయానాం॥ 51

నన్దేతన్వత్యనవధికార్తస్వరమణ్యుపేతమర్థిగణం।
ప్రత్యర్థిగణమపివిర్వ్యసదాంకర్తుంతథాపిథంమేనే॥ 52

నవారుణాంశుకాన్తాశ్శీశ్చలద్భ్రమరకాననా।
దిక్తతిస్తక్షణాభీరవధూలీలామదీధరత్॥ 53

తస్మిన్ప్రభాతసమయే ప్రమృజన్ననూన
వృష్టాశ్రుపాదపతనోపహితః ప్రసాదః।
స్ఫారాళిమంజుళగిరః కకుభోనునిన్యే
ద్రాక్షిండితా ఇవరవిర్వ్యసవిష్టరాగః॥ 54

అథకదాచిదంభోధిపాన ప్రథితమహిమ్నః కలశజన్మనోజిగీషయాస్వ
యమాపీతదధిపయః పారావారైరివగధిక్షీరభరితఘటైః విహితపీవరపీన
రాష్ట్రికకరసమర్పణాయసన్దఃకంసారూఢధురంమధురావయాసీత్

పర్యాప్తైర్నిజరామణీయకవిభో చిత్తాలయైర్దుర్గుణైః
కుర్వాణాశిశుఘాతినీసురుచిరాం మాయావినీస్వాం తనుమ్।
కాఠిన్యంకుచయోర్దృశోశ్చపలతాంయానేపిమాన్ద్యంకచే
కౌటిల్యందధతీసలీలమగమన్నందాలయంపూతనా॥ 55

తత్ర,

శిశుముచ్ఛ్వసితోరుసౌరభం
శయనేపక్ష్మపిధీనతారకమ్।
దళనిహ్నుతభృంగమాదరా
దతసీగుచ్ఛమివైక్షతాసురీ॥ 56

అసకృద్వినివారితాపిసా
శిశుబుద్ధ్యాతమధాధిపూరుషం।
అసితాహిమివాదదేతదా
లసదిందీవరదామశంకయా॥ 57

తదానీం,

రాక్షస్యాపవిషయపయఃకుచకలశేస్వాననాగ్రతోన్యస్తే।
కుతుకాత్తృష్ణమురారిశ్చత్రంతజ్జీవనాశోజజ్ఞే॥ 58

హరిణాహృతజీవనాతపర్తా
ప్రచకాశేగిరినిమ్నగాయిథా।
ప్రకటోత్కటదంతశంఖరాజి
స్ఫుటవక్త్రోరుహగండశైలఘోరా॥ 59

తతస్సాదరముఖయాంధిత్యకావిపినాత్సుధాకరమివనిశీథినీనక్తంచరీకళే బరాద్యశోదాపుత్ర ముద్ధృత్యమధుసూదన నామస్తోమసంకీర్తనపురస్సరీం స్వస్త్యయనక్రియామతనుత.

తదానీంమధురాపురాన్నన్దఃప్రత్యాగతః పరిణతవేణుకక్షుసదృక్షకచవ ఘాంయుధ్యశ్చల్లూకమిథునవిభ్రమావహా భ్రూయుగ్మాంవివిశస్సృగికోటీ

పరిపూరితనికుంజసన్నిభవికటోత్కటరదన వదనాంప్రసు ప్తజరత్కంకద్వ
న్ద్వస న్దేహావహ పయోధరామతి చిరావగ్రహాదగ్రచణ్డకరపరిశోషిత
గంభీర కాసారసదృశపిచణ్డాంనిశాచరీంసహతామపశ్యత్

అప్రాక్షీచ్చతదవలోకన విలుప్యమానధృతిరపి నిజనన్దనానినాలోకన
జనితానన్దస్స్వసున్దరీంతచ్చరితంతయావిజ్ఞాపితేచపూతనాచరితేసరభస
మాభీరా స్తత్తనుంజీర్ణాటవీమివకుఠారైః కరోరతరైరవభిద్యతత్పతనవేళా
పాతితతరుతతిస మేధితేతనూనపాతిసాత్కరయామాసుః॥

అపికుటిలమతిస్సశౌరిసమ్పర్కహేతోః
ప్రశమితభవబంధాపూతనాముక్తపాప।
తమపరచితధన్యస్వాంతవాకర్మణాంకః
కలయుకుమలముచ్చైర్వల్లవీనాంవ్రజౌఘమ్॥ 60

నవల్లవీలాలితమంజులశ్రీ
రాస్యాంబుజోదంచత హేతుహాసః।
ఉత్తానశాయీశిశురుల్లలాస
ముదోచ్చలత్కోమలపాణిపాదః॥ 61

అథకదాచిదభూత్సరివర్తనే
భగవతఃపృథుకస్యమహోత్సవః।
ప్రచలదంతరజాండరవభ్రమా
వహమహత్తరితూర్యరవధ్వనిః॥ 62

ఘనతూర్యనినాదమేదురే
సుదృశాంతత్రసనసంభ్రమాటనే।
రురుచే ప్రణయత్పయోముచి
స్ఫురితంప్రావృషివిద్యుతామివ॥ 63

తదాశ్రమగ్లానమనీగముల్లస
న్నతాంగతానాంనయనంనవప్రభానామ్।

బభౌచలతుఙ్గలహారరుక్ఛలా
జ్జితావతంసోత్పలధూతచామరం॥ 64
మృగదృశామవలగ్నవిసారిణీ
వివిధరత్నలసద్రశనోద్గతా।
ద్యుతిరచూచురదద్యదనంబుదాం
బరసురాధిపచాపఘనశ్రియం॥ 65

తదానీంసమానీతవివిధోపధపురస్థ్రీచయసాన్త్వికల్పలతాప్రతానసున్దర ఇవనన్దనేనన్దిరేతదీయసమ్భావనా సన్తోషేణకృత విలమ్బాయామమ్బా యాం॥

తేనోచ్చైరుదతాపదాకిసలయశ్రీహారిణాతాడితం
వ్యత్యస్తంపరితఃపపాతశకటంపర్యస్తభాణ్డవ్రజమ్।
ఆసన్విస్మితచేతసోభృశతరంతత్రత్యగోపాల్పియసా
ప్యంగుస్తాగ్రసుదూరమంమభివపుర్వీక్షేపణాద్భల్లవాః॥ 66

తతః కదాచిద్యశోదాతనయముపలాల యన్తీతదానీమతిభరాయమా ణమేనంవిస్మితానిజోత్సంగాదవతారయామాస.

తావదతిపరుషరజః పటలజటిలోవస్థారంభ జృంభత్తరంగిణీరయాపత దుభయకూలావిలావర్తవర్తులోనిజనాధాలింగనాయ వసుధావలయితమ హాబాహోనుకారేసంగతవిశీర్ణపర్ణైస్సంజాతపక్షైరివ ఉపలశకలైరనుగమ్య మాన స్తృణావర్తో నామమాయాంచక్రేనాతః కంసభృత్యః కృష్ణంజహారత మాసీనం.

తత్ర ,, హా! పుత్ర! పటుతరశకటతమోభరవిఘటన తరుణారుణకిర ణాయమాన చరణకిసలయ! పూతనాప్రాణానిలపారణావిధిఫణాదరకు మార! వ్రజసుందరీనయనేందీవరేన్దో! క్వగతోసి " ఇ, కలాలాపైర్వి లపన్త్యాంనన్దపత్న్యాం,

వైకుంఠబాహౌనిగృహీతకంఠః
పపాతదైత్యోవియతోతికష్టః।
విడంబయన్నాగకుమారభోగ
నిరుద్ధకంఠంకిలవృద్ధగృధ్రమ్॥ 67

స్కన్ధాత్ప్రసారితకరఃపిశితాశనస్య
శీర్షచ్ఛిదంస్వజననీంహరిరాలిలింగ।
అగ్రాత్ప్రమోదపటలస్యసుధాగభస్తి
ర్ద్రాగ్జిష్ణుస్సరన్నివదివంవిగళత్తమసార్ధమ్॥ 68

తత్రప్రణష్టప్రాణేకౌణపేవల్మీకఇవనిర్యాతఫణినినిర్భయనిరీక్షమాణజనవర్గే విలసదవదాతయజ్ఞసూత్రతయాస్కంధావలమ్బిత గంగాప్రవాహఇవ గంగాధరః కరపరివర్త్యమానస్ఫటికాక్షవలయతయా స్వరచితజ్యోతిశ్శాస్త్రపరీక్షణాపరిగణ్యమాననక్షత్రచక్ర ఇవ తప్తకార్తస్వరభాస్వరజటాజూటతయాసమున్నద్ధమరీచిర్దినచరో భువమవతీర్ణ ఇవ బాలారుణో మనోమదేభశృంఖలేనేవనలినాక్షసరేణపరిష్కృతవక్షస్థలో యాదవ పురోధాస్సంహృతాన్తరరివర్గో గర్గస్సమాససాదానూనసంతోషఘోషం ఘోషం.

గర్గస్యభర్గప్రతిమస్యతస్య
నిరర్గళజ్ఞాననిధేర్మహార్ఘైః ।
మన్దేతరానన్దమనాస్సబృన్దో
నన్దోవవన్దేచరణారవిన్దే॥ 69

తతస్సత్కృతాతిథ్యేన బద్ధాంజలినానందేనరోహిణీ యశోదాదారకయోర్నామ సంస్కారార్థమభ్యర్థితోభూత్ ॥

ఆయోజయత్కృష్ణసమాఖ్యయాముదా
ప్రజాధిపప్రార్థనయాతదాత్మజం।
తపోధనఃప్రేప్సురుదారధీశ్శర
చ్ఛశాంకసంకాశ సమాఖ్యతాంస్వయం ॥ 70

శిశుస్త్రిలోక్యా విపులామభిఖ్యాం
చకారయశ్చన్దనచిత్రకశ్రీః।
సరోహిణీశుక్తిజమౌక్తికస్య
తస్యాపిచక్రే బలఇత్యభిఖ్యామ్॥ 71
కించిత్సువర్ణం ప్రణయేననామ
తన్నన్దపౌత్రోపహితం తదానీం।
మహార్ఘగోరత్నవిభూషణానాం
బభూవలాభాయ తపోధనస్య॥ 72
మితసువర్ణయుతా హ్వాయకృత్తదా
మితసువర్ణచయోరుసమాశ్రితాం।
మునిరవాపమహాత్మసుసత్క్రియా
తమురపిప్రథయత్య లఘుశ్రియం॥ 73

తతః,

భువిచేరతుర్మృదులజానుపాణినా
భరణాంశుచిత్రిత తనూబలాచ్యుతౌ।
స్ఫురదిన్ద్రచాపరుచిరావివాపటూ
ఖగతాసితాసి తపయోదడింభకౌ॥ 74
దేమేరామయుతోహరిస్స్వజననీమానన్దయన్నాత్మన
శ్ఛాయాఃక్రమణేచ్ఛయాసరభసంధావన్క్వచిత్కుట్టిమే।
అంకేస్వేక్వచిదాహితో యువతిభిస్స్వాంచల్లలామస్ఫుట
చ్ఛాయాదానవిసారిణా కరతలేనాసాంకుచాపీడయన్॥ 75

క్రమేణప్రథమమాకలయత ఇవబలియాచ్ఞాకలనక్రమం ద్విత్రిప్రదావసితగతేస్తదనుమాతురం గుళీకిసలయావలంబేన వినిహితకతిపయపదస్య తతశ్చత్వరమాత్రసంచరణ పటోరనంతరం ప్రాతివేశికగృహాజిరకేళీలోలుపస్యభగవతఃకృష్ణస్యబాల్యచాపలలీలావల్లవ్యస్సవిసయమేకైకశః క్రమేణవ్యజ్ఞిపన్జనన్యాపవం.

కృష్ణస్స్వశ్రుః కమలముఖి మామబ్రవీన్మార్గితాసి
న్మృగ్యాహన్తస్స్ఫుటతరపదం తాడితా తేన్నుషేతి।
నాక్వక్వైతిక్షుభితమనసాం ధర్మ్యయాంవాసపుంసాం
నిద్రాణాంతాంరహసి నిభృతస్రస్తచేలోరుమూలాం ॥ 76

యామిన్యాస్సరరాంతరాక్షలుసయాదృష్టాసిదష్టాధరా
భర్త్రాత్రితంకుపితాని సాత్యంభసాత్తస్యోపగిత్వంగతా।
కో హేతుః కలహస్య తస్వయువయోస్సోధః కథంవాకృతః
ష్ఘూలః పేలవయేత్యయంస్మసుదతీమ్మాత్రస్వయంపృచ్ఛతి॥ 77
త్వందృష్ట్వాహిపరున్మయారరసమోరసార్ధ్రవంకందుకి
ద్వన్ద్వంమేగళితంచిరాయనిహితం గూఢంత్వయాకంచుకే।
కృష్ణోమిలితిసముల్లసన్నఖపదం నిష్పీడ్యవక్షోరుహౌ
వధ్వాస్సత్వరమేషముగ్ధమధురాలాపో బహిర్నిర్యయౌ ॥ 78

బాలేకిన్నుతవోదరం ఘనమభూదస్త్యత్ర బాలోహ్యసౌ
పూర్ణ్వంమాసచతుష్టయాంబహిరితస్సోల్లాసమాయాస్యతి।
పతన్నిష్క్రమణాయవా తవపతిర్ద్వారంఖనత్యాదరా
ద్రాత్రావిత్యసయాస్మితాతిమధురం సల్లాపమేషవ్యధాత్ ॥ 79

నిమీలితాక్షీ నిజదేవతాయై
నివేద్యభక్ష్యం విహృతేక్షణైషా।
తత్రత్రనాయైక్షతచిత్రమేత
దదృశ్యతాస్యైబహిరంగణేస్య॥ 80

బాలాః క్రీడాంవితనుతమయారాహరణాగ్రస్యతేయం
పర్వాణ్యష్టిన్మహాతినవనీతామృతాంశుః క్షణేన।
యూయంభిన్నోన్నతఘటగళస్త్రీ రధారార్ఝుగీషు
స్నాతాః పూతాః భవతసహసేత్యేషబాలానవాదీత్ ॥ 81

వధ్వాస్స్వీయసఖీముఖాహి తద్యశ స్తద్భాషణాకర్ణనా
సక్తాయాఃపరిధానవాససిముహుర్నిష్ఠ్యూతవీటీరసః।
ఏషోధాపపసారసారసదృశో హస్తాత స్తయాపుష్పిణీ
త్వంమామాస్పృశమాస్పృశేత్యకలయత్స్మేరాననోదూరతః॥ 82
కోయంశిశుస్సున్దరికృష్ణపక్ష
మణిస్ఫాలసౌగుజ్జరరాకరోద్ధః।
కోవాఖనిత్వాదిరమున్నినాయ
యావేతిసూక్తిస్త్వదధేనవైషః॥ 83

యశోదాచసస్మితమాకర్ణిత నిజతనయచరితామాధ్ధుర్యంహి నిదానమవినయానామితిసా స్త్వనలపితానుమోదితవల్లవీకాన్తైచ్ఛాత్యాతంకమివాంకగతంతముపాలబ్ధుమ్.

తతోబాలాఃప్రోచుస్సుపదివ్యమనేనేహగిళితే
త్యసౌకృద్ధావోచత్పుతమయికృతంకిన్త్విదమితి।
వ్యాషేదంపశ్యత్వంజననిముఖమిత్యాశువివృతే
తదాస్మింత్సాన్ద్రాక్షీజ్జగదుదరసంస్థంనిజశిశోః॥ 84
తత్రావనివ్యోమధరామ్బుధాదీ।
న్దృష్ట్వాక్షణంచేతసివిస్మితాసా।
కటీవలగ్నోరసిజాలకాదీ
నమం స్తకుక్షౌప్రతిబిమ్బితాంత్స్వాన్॥ 85
జగదఖిలంనిరీక్ష్యనిజనందనకుక్షిగతం
మురుదవనాత్తసంభవమవేత్యరమారమణం।
విధివరలబ్ధసన్నిధిరధార్యసమూహనిధిం
శరణమియాయసామృదుతరాంగుళితచ్చరణం॥ 86
అథసాజగతాంనేతుర్మాహేశ్వర్యావిమోహితా।
పుత్రప్రేమ్ణాతమాలింగ్యచుచుంబప్రస్నువత్కుచా॥ 87

ఏకదా యశోదాయాం భగవతస్సూనోర్విలాసగాన మాధురీసముల్లస
త్పల్లవమివపర్యాయరచితకరకంకణ మణికిరణసంధానం మన్థానంనిర్వర్ణ
యంత్యాంస్వయం దధిమథ్నంత్యాం,

విలసగ్గతిమన్థమగ్రహీ
జ్జననీస్తన్య కృతాదరోదరః।
కలయన్నివమన్థచాతురీం
సపురా వారిధిమగ్నమందరః॥ 88

యశోదాచసూనుమంబరసరిదివనవాంబుదం ప్రసారితభుజావీచిభిరా
లింగ్య తేననిపీయమానక్షీరాత్మనా ముహుస్స్రచ్యమానపయఃకలశోద్ధరణప్రవణా
గృహాభ్యన్తరమేనమున్ముచ్యసత్వరమయాసీత్.

అర్ధపీతస్తనశ్శౌరిరంకాన్మాత్రావతారితః।
కోపాద్వ్యత్యస్తసంస్థానంకలశంశకలంవ్యధాత్॥ 89

యశోదాపశ్యన్తీపునరుపనతాతత్రకలశం
దృషద్భిన్నంసేదంనిజతనయకర్మేత్యవగతా।
గతందేశాత్తస్మాద్వినిభృతమథాన్యత్రతనుజం
జుహావైనంశశ్వత్సకృదపినలేభేప్రతివచః॥ 90

తతస్సాతనూభవమరుణ చరణకిసలయవిన్యాసదర్శనమార్గేణ మార్గ
మాణాకస్యాశ్చిదధిరుహ్యతుంగమూలూఖలమురగకుమారభోగసుభగేనబా
హునావర్జితశిక్యోపహితకలశాన్నవనీతస్తబక మాస్యేకపేరర్పయన్తమరు
ణకబలనోద్యోగవితథమనోరథమర్కటకరగ్రాసేన ప్రీణయన్తమివహనూ
మన్తందిశిదిశివికీర్ణభయతరళదృశమపశ్యత్.

అవప్లుత్యతతోబాలఃపలాయనపరోభవత్।
యష్టిమాదాయతన్వంగీసస్మితానుససారతమ్॥ 91

తన్వంగీవిగళన్నిరుద్ధసుమనాస్రస్తాంగరాగాచల
స్ముక్తాహారకృశాంగయష్టిగళసుప్రాంచత్కుచా తావతా।

అనన్తంసకలేవసూరిపరిషన్నాలంసమాసాదితుం
బాలస్యోదయమభూత్తయాసుకృపయాగుర్వ్యాగృహీతస్స్వయమ్॥
పర్యాప్తయేసకలసద్గుణయోగభాజా
రజ్వామహీయసికథంచిదులూఖలేసా।
భక్త్యేవచేతసిబబన్ధసుదృఙ్నితాన్త
కాన్తాలకాన్తవదనంమధుసూదనన్తమ్॥ 93

తదను కార్యాన్తరాసంగిన్యాంజనన్యాంకృష్ణశ్శనైశ్శనైఃకర్షన్నులూఖలమనతి దూరితస్థ్వయముపనత తదాహ్వాయ తయావితతశాఖాశతానై ర్విడమ్బయత్కోరివభుజాసహస్రశాలినం కార్తవీర్యంసమున్నత శిఖాపల్లవో ల్లిఖితవియద్వాహినీకతయాకపర్దాహితగంగగంగాధరశ్రియముద్వహతో ర్విటపాన్తరాళగతైస్సటిస్ఫురంబుదైస్సన్ధ్యాన్తరోదితదవానల జ్వాలాంభీ లధూమస్తోమశంకాముపజనయతోర్యమలార్జునయోరన్తరమాససాద.

కర్షన్ముకున్దస్స్వయమన్తరాతా
వపాతయత్తిర్యగులూఖలేన।
తాభ్యాంపతద్భ్యాంక్షుభితాధరిత్రీ
దధ్వానకోణాభిహతేవభేరీ॥ 94

తదానీమాసాదితశాపావసానౌనలకూబరమణిగ్రీవనామానౌ కుబేర దాయాదౌనిర్వేదాన్మనసోరాగమివనిస్సారితం బహిః పల్లవనివహచ్ఛలేన దధానే వాసనావశాదివసు మనోవివృద్ధరజసౌమూర్తిమన్తావివమునిశాపా క్షరైరళిభిరాకులీక్రియమాణే తేస్థావరతనూ విహాయవిహాయశ్చరశరీరధా రిణౌవానన్దబాష్పవిసరవితన్యమానపాద్యవిధానావివపణమ్య భగవతాసద యమనుజ్ఞాతౌయయతుస్తత్త్వనివాసాదితప్రకాశమాకాశమ్

దధతిభువిమహీజామాధవానుగ్రహేణ
స్ఫుటతరముపగతే [illegible]

అభిమతతరమేతావర్జునౌ తద్విచిత్రం
దధతురిహ సమూలత్యక్తదేహౌ క్షణేన॥ 96

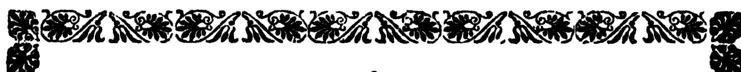
తతః,

సర్వైర్వరదృశ్యతజనైర్గృహీతమాపతద్భి
ర్వ్రజక్షుద్వయీ సపది సాభయభుగ్నచిత్తైః।
నిశ్రేణికేవ హరిణా వినిపాతితోచ్చై
ర్ధర్మస్య కోణపభయాత్త్రిదివం యియాసోః॥ 96

క్రీడన్తమక్షుత ముదూఖలబద్ధమారా
ద్దాయపుత్రమచిరాత్ప్రముదేన దోర్భ్యామ్।
నన్దస్స్వకామపరికల్పితబన్ధలోకా
నన్దః ప్రహృష్టయువతిం వసతిం ప్రపేదే॥ 97

మహాత్మ్యముష్మిన్సరసీవపద్మ।
రాజద్విజోదంచితసూక్తిహృద్యే।
కావ్యేన వేభాగవతేయమాద్య
స్సర్గస్తరంగస్తబకోపమోగాత్॥

ఇతి శ్రీపద్మరాజవిరచిత భాగవతచంపూప్రథమాంగ్యస్తరంగః

పద్మరాజప్రణీతం

చమ్పూభాగవతం.

—— ◌ ——

ద్వితీయస్తరంగః.

———

ఃపి నేపనిరీక్షుతత్రనన్దో
ద్రుమపాతాద్యనిమిత్తమచ్ఛుతంతత్ ।
గహనం ఘనమన్యదేతుమైచ్ఛ
న్నవఘూసామ్బువిభాసినాసయోగ్యమ్॥ 1

తదానీముపనన్దాదిభిరాభీరస్థవిరైస్సంమన్త్ర్యసముద్యదభినవగరుర్ఘమావహామహాభ్రతయావృత ముత్పతనశంకయానిపతదచ్ఛాచ్ఛనిర్ఝరధారాధలేనరజ్జుభిర్నిర్ఝరైర్నిబద్ధేనేవగోవర్ధనమహీధ్రేణసనాథంవసున్ధరాసున్దరీందీవర స్రజాయమానయాయమునయాలంకృత ప్రాన్తంసన్తతముద్వేలయామునామ్బుప్లావితమివ నవనవదూర్వాంకురైరతి సున్దరమ్బృన్దావనం యుక్తమాశ్రయితుం నివాసాయేతినిశ్చిత్యనశ్శకట ఘటితవస్తువిస్తారస్సితాసితాంభోదడింభకపరిష్కృతోత్సంగాభ్యాం శరత్ప్రావృడ్భ్యామివరోహిణీయశోదాభ్యాం రథమధిరూఢో భితః పరుషపరశ్వధకృపాణపాణిభిరాభీరవీరైః కృతరక్షావిధిర్నిశ్చక్రామ.

తత్ర,

హరిణతతిరతీవకాందిశీకా
గళగతకుంజలతావితానవిద్ధా।
అతనుత్రవనదేవతానుయానో
చితరథయోజిత యుగ్యవాజిశంకామ్॥ 2
చిరపరిచయరాగాదర్పితంతల్లతాభి
ర్వివిధకుసుమభూషాస్తోమమిష్టందధానాః।
ద్విజకులకలితోచ్చైర్మంగళాలాపజాలై
రుపగతపరితోషా నిర్యయుర్గోపవధ్వః॥ 3
తమవాహావనం నితంబినీభిః
పురుషైఃపీవరవర్ష్మభిర్విముక్తం
పృథులాభ్రతటిల్లతా విముక్త
స్ఫుటవర్షాపగమాన్తరిక్షలక్ష్మీమ్॥ 4
యావతం ప్రచలితం విలసద్భ్రూ
వీచిలోచనముఖోత్పలశోభి।
వల్గదాభరణహీరరుగంభో
జంగమంసర ఇవస్ఫురతిస్మ॥ 5
శుక్లైర్నదద్భిర్ధళనిర్విశేష
దేహైరుపేతావిపినేలతాళీః।
విలోకయన్త్యస్సుఖపృచ్ఛికాస్తా
శ్శశంకిరేవర్త్మ నిపంకజాక్ష్యః॥ 6
సురభిసుమవతం సకర్ణమూలాన్య
తిరభసాత్సుదృశాం లతోపమానామ్।
మృదునినదయుజో భజన్త్యదూత్యో
విటపివిటప్రహితా ఇవభ్రమర్యః॥ 7
ఆక్రందన్మధుకరడింభకాన్లతాళీ

శ్రీత్వాస్య స్తబకఘన స్తనోపకంఠమ్।
కాన్తా ఘోషమ్య మవిచలత్త్వవాళదంభా
ద్రద్రాక్షీత్సపదిక రేణులాలయ స్తీః॥ 8

సుదృగ్విలూనప్రసవచ్యుతాంచ
ద్రజస్సితా స్త్రతబభుః ప్రవాళ్గాః।
తత్పాణిసౌందర్యవిలోకనేన
హ్రియేవ వైవర్ణ్యమలంవహ న్తః॥ 9

కచపాశమరాళకుంతలానాం
ధృతనానాసుమసౌరభంప్రమోదాత్।
అళిరోనుయయుర్ద్విత్రా శ్రియేవ
ద్రుతమంగీకృతనిత్యభృత్యభావాః॥ 10

ముఖగంధలోభసముపాగతాహ్రదా
న్ముఖరాస్సమక్షమళయోనతభ్రువామ్।
బభురీక్షణాంబురుహసఖ్యకల్పనా
ప్రవణాఇవస్వకలసూ క్తిసంపదా 11

తతోదూరమతిక్రా న్తకా న్తారభువస్తారతార కోలాహలగోపాలా స్త్రి
సత్పత్రపత్రపవనరయనిపతదవదాతప్రసూనతతిభిశ్శాఖాభిః పురంధ్రీభిరివకీ
ర్యమాణలాజాంజలిభిరభిరామవిశీర్ణహారిద్రావర్ణ పర్ణచయచ్ఛాదితమూలత
లాభిరామూలపల్లవితాభిర్లతాభిర్నీరాజనదీపశిఖాభిరివభ ర్మభాజనసజ్జాభి
రుద్భాసమానం చలచ్చంచరీక గరు న్మరుదుద్ధూతసుమనః పరాగసంఛాదిత
వియ త్తలతయాబద్ధవితానమివధావదేణ గణోత్కంపితానోక హానివహ
మంజరీనిపతదవిరళమకరందబిందుసందోహతయాగంధోదకసిచ్యమానమి
వపతితలతా న్తపం క్తిరుచిరభూతలతయావిహితరంగవల్లీరచనమివవిచిత్రవి
హగకులకలకూజితతయాసతూర్యారావమివోత్పతచ్ఛుక పరంపరాభిరా

మతయాऽగ్రధ్యమాన హరిత్తోరణమివ భగవతో నివాసోచితం బృందావనంవివిశుః॥

సానందౌనందవస్పర్ధిబృందావనవిలోకనాః।
రామకృష్ణౌసహాభిర్బాలైస్తత్రవిచేరతుః॥ 12

సముంచద్వీచీభ్రూస్ఫురితముదయత్కంకణరవం
విలోలాళిశ్రేణీరుచిరతరవేణీవిలసితం।
పురస్తాన్నృత్యంత్యాంసపదియమునాయాంపటురట
త్తటిత్వాత్ర్తీధన్వతనుతమార్దంగికధియమ్॥ 13

రురుచేనదీసపదిమేచకచ్ఛవిః
ప్రవహాన్త్యమందకలహంసనిస్స్వనా।
అభిసారికేవకలనూపురారవా
చలితాలినీలవసనావకుంఠనా॥ 14

పరికీర్ణమధువ్రతేక్షణావిచలద్భ్రూస్తనువీచికైతవాత్।
నవఫేనరుచిస్మితాబభౌతటినీరాగవతీవమాధవే॥ 15

తదానీమభినవవనీవిలోకనకౌతుకాద్రోధసి యమునాయాస్తనుతరతరంగచారుతాంభ్రూచాతురీభిరభంగురరథాంగసౌభాగ్యమురుతరపయోధరభరైరుదంచితశఫరీస్ఫురితముత్కటకటాక్షక్షేపణైరుల్లసదళికులరామణీయకమాలోలాలకరుచిభిః ప్రత్యాశం ... చరన్తిస్మలతాంతరేషు మంజుమంజీరముఖరచరణపల్లవావల్లవ్యః॥

శకలైఃపరికల్పితాలయాస్తే
నిహితైరర్ధసుధాకరోపమానం।
సుఖమూషురతీవగోసమూహైః
స్పృహాబృందావనసీమ్నిగోపసంఘాః॥ 16

తత్రాఖిలజగదవనవ్యసనినిభగవతి లీలాబాలకేవత్సపాలనేనసాకమా

భీరకుమారైరాత్మానంవినోదయతితరులతావితానమపిబద్ధసౌహృదమివా నూనసూనఫలభరావనతంముపమాతతాన॥

బాలాఙ్గనాక్రీడయాసంజనుష్యే
ప్రేఙ్ఖద్భృంగచక్షుర్నాస్వైఃకటాక్షైః
పుష్పైస్స్వైర్వాసూచయన్తిస్మవల్ల్య
స్తత్రాగణ్యైర్మార్గమాణార్భకేభ్యః॥ 17

భగవత్కంపితా రేజుస్తత్రతన్మధుపాద్రుమాః।
తత్పాణిపల్లవ స్పర్శాదివ నిస్సరదంహసః॥ 18

అథ కదాచిద్వత్సానుసరోజిఘాంసుర్భగవతః కృష్ణస్య నికటభువంప్రవి
ష్టోఽరిష్టస్య తస్యభుజయావాత్యయేవచిరంవివర్తితః కరికటకనికరసం
కటం కపిత్థశాఖాంతరాళం మృత్యుముఖమివ దంష్ట్రాకరాళమనాయి।

వియదుగ్రకపిత్థతాడనోత్థై
రసురాసృక్ప్రృషతైస్సముచ్చరద్భిః।
నవపల్లవితా సురౌఘముక్తై
స్సుమనస్తైరథపుష్పితా చకాసే॥ 19

భ్రమణజనిత బాధాత్ప్రోషితం ప్రీయముచ్చై
రసుచయమనుయాతా మూర్తిరాపాదపాగ్రం।
తదనుతదురుదేహో దచ్ఛరద్గంతురాసృ
క్కణతతిరనుయాతా దూరమాసీన్నివృత్తా॥ 20

దనుజశవహతేస్మిన్ స్వాదపేసూనరాశి
స్స్వపదనిపతితో భూన్నందనానోకహానాం।
రుధిరకరణసమూహైర్ధూషితే దిఙ్ముఖేద్రా
గభవమరుతరాత్రసుత్రోళితం తత్ప్రియాస్యమ్॥ 21

ఘనకంటకవిద్ధగానవాస్సృక్స్రుధుధారాతతిసంవృతః పిచ్ఛైః।
సబభారలస్రొవాళవల్లీచయసంఛాదితభూరుహారులక్ష్మీమ్॥

తతః,

కదాచిదశేషసురపరివృఢమౌళిమణిమఞ్జరీమాలాలాలితవిలాసైశ్చరణ నళినవిన్యాసైర్ధన్యామరణ్యభువమపరచయన్ కృష్ణః పరిహాసపేశలాలాపైర్వన్యప్రసూనకల్పితకలాపైః కేళీలోలుపైర్వత్సపైస్సమం రమమాణః క్వచనజరచ్ఛరదభ్రమివదివః పతితం త్రైలోక్యపాపభారమివావదాతపటబద్ధం దనుజకులపారావారడిండీరరాశిం బకాసురం శాద్వలగతమద్రాక్షీత్।

ఉచ్చైస్తమస్తత్సహసాధరన్తు స్సపర్వలక్ష్మీకలనైకహేతుం।
తమగ్రసీత్సాత్రవిధుం మనుజః ఖార్ణవేవల్లవబాలవర్గః॥ 23

తతో బకాసురః కాలానలమివ కృష్ణమన్తరోద్విధుః మహతుమోహాన్తేన తేనయాతుధానకులవధూవైధవ్యాపాదనప్రకటితసాటవేన నవకిసలయపాటలేన పాణియుగళేన ప్రగృహ్యచంచుపుటంద్విధాపాటితపవపంచ తామగాత్।

వపురచ్యుతదారితంతదానీం రుధిరాక్తంబకరక్షసశ్చకాసే।
అదిరాదివతూలరాశిరుచ్చైరభితోనల్ప కృశానునావరీతః॥ 24

పరిక్షతబకాసురక్షతజబిందుసిక్తస్ఫుర
త్తనూరుహహారోరయాత్సపదికాననే మారుతాః।
దధుర్ద్విమదాం మహాసురవినాశవార్తాన్వితప్రలిప్తనవకుంకమప్రమదలేఖవాహశ్రియమ్॥ 25

అథ ఏకదా ప్రాతః ప్రబుద్ధవిహంగకులకలకలద్విగుణీకృతకోలాహలానాం కరకలితవేణువేత్రాణాం గృహీతకేళీపరికరాణామగ్రతః ప్రధావితవత్సకదంబానాం రామకేశవసనాథానాం వ్రజతాం వ్రజార్భకాణాం పథి బకానుజః కంసమిత్రమజగరవపురఘాసురః ప్రాదురాసీత్

అహిమకర మరీచి మార్జనీభిః
ప్రతిదివసంతి మిరైరుషః ప్రమృష్టైః।
కిమిహవిరచితోఽతి దీర్ఘరాశి
శ్చిరమితి సంశయమాదధౌ స తేషామ్॥ 26
బాలైరదృశ్యతతనుః పిశితాశనస్య
రూక్షేక్షణాబహుళ నిశ్వసితాతిభీమా।
అంగాలరాశిరివ దగ్ధమహావనీనాం
నిష్ఠ్యూతధూమ పటలాస్ఫురదుల్ముకాగ్రే॥ 27

దృష్ట్వాపిదానవమనాసాదితశంకాతంకాః పరపూరుషకృతావలంబా
స్తేగచ్ఛంతోఽవివిశుస్తదానీం తమురంయుగపత్స్వయమపదయాళుః ప్రవిశ్య
భగవాన్వివృద్ధనిజతనునిరుద్ధనిశ్వాసపథః కృచ్ఛ్రాన్నిర్భిద్యమూర్ధానముప
రచిత ప్రయాణేషు ప్రాణేషు తేనైవపథాసుహృదస్తముదరాద్భవాద్భక్తజ
నాని వాత్సిరాదిపథేనసముద్ధరన్నిర్జగామ।

నిర్గచ్ఛన్నజగరతుండకందరాత్తై
ర్నిర్భిన్నైసహవిపినేఽర్భకైర్ముకుందః।
ఆపేదేసమముడుభిర్విధుంతుదాస్యా
త్సాదృశ్యంవియతివినిర్యతస్సుధాంశోః॥ 28
పిదధదధచిరాయశుష్కముంగం
గళితకృతాంతకరాసి కోశశంకామ్।
అతికుతుకజుషాంవ్రజార్భకాణాం
ప్రవిలసదంతరకేళికాగుహాఽసీత్॥ 29

తతః కదాచన ప్రాతరభినవవిపినలోకన కౌతుకాద్వత్సచయాంశ్చా
రయంతోఽతిదూరం బాలాశ్చవచనరమణీయం కాసారతీరమాసేదుః।
తస్యచ ప్రతరపురుతర మరాళనివహతయా దుకూలపరిమృజ్యమాన
వనదేవతాసగ్వ్రాః భ్రమమర్పయతస్సహంసిత పతనోత్పాతైశ్చంకరీకకుహ్రైః

పద్మినీప్రేర్యమాణకేళీగుళికాజాలైరివసాయంసమయసంకుచత్తుశేశయగృహీతతిమిరోత్తమిత్రైర్మనోరమస్యవీచీశయోత్సారితనిశాపతితతతమస్పందోహవద్దర్శనీయా విరళశైవాలసంఛాదితప్రాన్తస్య పులినతలేనిహితశిక్యాభరాః పరివార్యకృష్ణముపవిష్టావల్లవాః పల్లవాదిభాజనోపహితవివిధరసోదనాః ప్రాక్రమన్తభోక్తుమ్।

భుంజత్సు తత్రౌదనమర్భకేషు
కలస్వనాంచ ద్విజబాలభూజాః।
బభుశ్చలత్పల్లవకైతవేన
ప్రసార్యపాణీం స్తదివార్థయన్తః॥ 30

ముఖానితేషాం దధిబిందుసిక్త
రదాంబరాణి వ్రజబాలకానామ్।
సముల్లసత్ఫేనలవాంతరాళ
నవప్రఫుల్లాంబుజకాన్తి మూహుః 31

తస్మిన్వనేనవనట ద్వితతాళిహాహాచు
ధూమేద్విజశ్రుతిసుఖస్వరభాజికృష్ణః।
చంచత్ప్రవాళీహుతభుజ్ఞి హితంప్రియోక్తి
మంత్రంరసాదివ హవిర్బుభుజే తదన్నమ్॥ 32

ఏవమాహార రసలోలుపేషుగోపబాలేషుదూరమపసృతాన్వత్సాననే్వష్టుం స్వయమేవభగవానబ్జపాణిః పరిక్రమ్యనాపశ్య ద్వచిన్వంస్తాని తస్యగోపబాలాన్।

విజ్ఞాయచేతసి తదాకమలాసనేన
వత్సవ్రజాపహరణం కృతమబ్జనాభః।
సూనోరకృత్రిమ మనోరమమహార్ఘ్యలీలా
సందర్శనాత్స్వమతి ధన్యమమంస్తనందాత్॥ 33

తదిచ్ఛయాతూలికయేవరాగ స్తనుర్ముకుందస్యమహామహిమ్నః।
గోవత్సగోపార్భక వేణువేత్ర శిక్యాదినానాకృతిభాగ్బభూవ॥ 34
ఆకారచేష్టాదిభిరేషు తేభ్యోనాశీద్భిదా శ్రీరమణాత్మకేషు।
వ్రజేతదానీంజననీజనస్య ప్రేమాపిపూర్వాద్భ్యధికోబభూవ॥ 35

అధ చతురాననో నిజసదనమాసాద్య తత్రకమలాసనాసీనేన చతురాస్యేన లంభితవాసరశశాంక దశస్సవిషాదమపరమివాత్మానం మన్యమానః పునరాససాదబృందావనపరిసరం తత్రచపూర్వవదాభీరబాలైరమమాణం రమారమణమేనమవలోక్య చిత్రీయమాణమానసే కమలాసనే॥

శ్రీవత్సాంకాః కౌస్తుభోద్భాసమానా।
స్తాపింఛాభాః పీతకౌశేయచేలాః।
ప్రోద్యద్భాస్వన్మౌళయశ్శంఖచక్ర।
భ్రాజన్పుర్వే వత్సపాలాబభూవుః॥ 36
లీలాలవాకలనలోలు పధీర్విధాతా
శౌరేర్మహిమ్నివితతే సతివిస్మితస్సన్।
అంగీచకార ఘనసీకరపానలోల
ధారాళిసంక్షుభితచాతక కపోతభంగీమ్॥ 37

తతోవిజ్ఞాయ తత్పర్వగుచ్యుతలీలాపరిష్ఫురితవ పర్యాప్తపాటవేనాపి శివతాతింనుతిముపతన్వ తావాత్సల్య భాజనేనకమలయోనినా ప్రత్యానీతైస్తాయావశాదవిత్రైకహాయనకాలతయా కౌమారేవయస్యాత్మనా విరచితమఘాసురనిధనం పౌగండేమన్వానైస్సవత్సైర్వత్సపాలైః కృష్ణశ్చిరమరమత।

గోపబాలనివహైః ఫలలుబ్ధై
ర్నోదితోధభగవాంత్సబలస్సన్
ధేనుకాసుర నిషేవితముచ్చై
స్తాళభూరుహ వనంప్రవివేశ॥ 38

శౌరిర్దదర్శ కుతుకాదవనీరుహాం స్తా
నభ్రంకషాన్వితత పర్ణచయాగ్రభాగాన్।
యేషాముపర్యుడుగణో లభతే నిశాసు
మంథానలగ్ననవనీత లవౌఘలక్ష్మీమ్॥ 39

పత్రవ్రజాన్తరలసత్ఫలపుంజతాళ
వృక్షాగ్రసక్తవపుషాం తతిరంబుదానామ్।
నీడార్పితాండ నివహోపరినిశ్చలాంగ
విస్తీర్ణపత్రవిహగ భ్రమమాతతాన॥ 40

పిహితదళ కదంబలంబిదేహాం బుదరుచిరై రవనీరుహైర్వనీ సా।
అమరనిహతయాతుధానసేనాధ్వజనివహోల్లసితాంతరేవ రేజే॥

తత్ర బలస్తాళతరుప్రకరం ప్రకంపయన్నిజభుజబలేన పునరాసురశిరోభిరాపూరయిష్యన్నివ తదాశ్రయం పాతయామాస ఫలజాలమ్॥

తదానీం పతత్ఫలప్రకర ఘనతరారవ మేదురం నిర్భయగోపార్భకబహుళకోలాహలమసహముదీర్ణ బలభుజాబల జంఝానిలాకంపిత తాళవిటపిచయ చటులపర్ణపటలోద్గీర్ణం ధ్వానమాకర్ణ్య సరభసమభిపత్య రాసభవపుర్ధేనుకో రామం చరమచరణద్వయేన దృఢమతాడయత్।

రామస్తదేవ నిగృహ్య చరణద్వయ సరభసనిజభుజభ్రామ్యమాణ రోషభీషణతదీక్షణరోచిషా శారదసుధాకర మధురరుచేరాత్మనశ్శిరముపరచిత పరిధిః ప్రయాణోన్ముఖప్రాణమేనమక్షిపత్తాళతరోరగ్రే

కథమప్యసురం పురా స రామః
శరజాలేన ఖరాహ్వయం జఘాన।
ఖరరూపమముం ప్రసహ్య దోర్భ్యా
మవధీద్ద్రాక్ప్రలలాశమేష రామః॥ 41

పర్ణాంతర్గతధేనుకాంగవిగళద్రక్తోరుధారాదధ
ద్విష్వగ్రజ్జువిడంబినీః ప్రవిచలద్విస్తీర్ణవాసస్త్విషా।

అంభోముజ్జ్నచయేనసంగతశిఖస్తుంగస్సతాళద్రుమః
క్రోణీపోతవరాంతరాహితమహాస్తంభ శ్రియంసందధౌ॥ 42

మన్నాబలేన బలినాఘనపర్ణమూల
లగ్నాత్మదేహరయపాతితతాళభూజాః।
భ్రూణ్యవ్రజాభువిసురద్విషతో విరేజు
రత్యాయతాజగరవక్త్రగతాఇవద్రాక్॥ 43

తతో రామముకుందౌతౌజగ్మతుర్నిజమందిరమ్।
గోపబాలైఃఫలాస్వాదసంతుష్టైరభిష్టుతౌ॥ 44

అథ కదాచిత్కాళీయాశీవిషదోషాదివా నీలతనుంముకుళితేందీవరలోచనాముద్వమత్ఫేనాం వికీర్ణశైవాలకేశకలాపాం సుఖస్పృర్శికాభిరివప్రణయాదుపస్పృశన్తీభిర్మృగీభిరపి తద్దశాదర్శనఖేదాదివాను భూయమానమూర్ఛాభిరుపేతా ముపాత్తాళినివహమహౌషధాం జనగుళికైరుచ్చార్యమాణవిహంగకులారావమంత్రైః కోటరనివిష్టభుజగఫూత్కారమిషేణోద్వమన్ముఖమారుతైర్జాంగలికైరివమహీరుహైః రధిష్ఠితతటాం యమునాం సమయాపర్యటతి భగవతి।

ఫణివరవిషదుష్టం మగ్నవక్త్రాగ్రభాగై
రధికతరపిపాసైర్గోగణైః పీతమాత్రమ్।
వితరదతనుమూర్ఛాం జీవనంతజ్జడానాం
సహచరగుణనిఘ్నం శీలమిత్యాచచక్షే॥ 45

అథదయమానమానసశ్శ్రీకృష్ణోదృష్ట్వైవ గోగణానాహ్లాదయన్యమునాం మునివధూమివ దాశరథిర్భుజంగసంగజనిత దోషవినిర్ముక్తాంచికీర్షుర్వివేశ కాళీయహ్రదం।
తతః,

కలభమివవిలోడయన్తమంభః
పరుషతరంభుజగోహరింనిరీక్ష్య।

సునిశితదశనైర్దశత్సదంగమ్
దృఢమచిరేణబబంధభోగదామ్నా॥ 46

పురాంబుధౌ యేనసమందరాచలో
వివర్తితో తావాసుకిరజ్జువేష్టితః।
సతత్ఫలంకాళియభోగసంవృతో
చరత్ప్రభుస్స్వకృతవాసివస్వయమ్॥ 47

తదానీం సముదితవివిధోత్పాత విలోకనదూయమానమానసైరభిపతద్భిరాభీర లోకైస్త దుదరగగరోష్మనిర్వాపణప్రవణైరివ వలమరుత్తరాశ్రుధారాద్రృశః పరితో వికిరద్భిః విలోక్యమానః కృష్ణః ప్రచలితనిజతనుబలశిథిలసంధిబంధం కాళీయమధరీచకార।

ప్రవృద్ధనిశ్వాసముష్ణమారుతం
ఫణామణిశ్రీదవరోచిరుజ్జ్వలమ్।
తపంయంధాధోరచయన్భుజంగమం
నవోదితాంభోదఇవోదితో హరిః॥ 48

వ్రజాటనాలగ్నరజోవ్యపోహితుం
కషన్నివాంఘ్రీతదురూపలేప్వలమ్।
చిరంమనోహారిణియామునహ్రదే
ననర్తశౌరిః ఫణివర్యమూర్ధసు॥ 49

తత్రహ్రదేహరిపదాంబుజచారుపార్ష్ణి
సంఘర్షధౌతఘనమానమదావలేపః।
కాకోదరోద్రుతతరంవికసద్వివేకో
నారాయణంతమనఘం శరణంజగామ॥ 50

అక్లిష్టైరివయామునైర్విరచితాశ్శైవాలమీనాంబురు
ట్చక్రావర్తమృణాళసైకతవరైస్సంయోజ్యవిద్యుల్లతాః।

తత్పృత్తోన్మ్యలసమానమాళినయనాస్స్యేరోజనాభీభుజ
శ్రోణీభారభృతోయయుశ్చశరణం నాథాభయాయాచ్యుతమ్ 51
భీత్యాప్రహాదేఖగకులాధిప తేంగమ్యే
శాపాన్మునేఃకృతసువాసమహింకృపాళుః।
శీఘ్రాహితైరనఘమాత్మపదాబ్జచిహ్నై
రిత్యాకరార్హ్నిలయంతమమంస్తశౌరిః॥ 52

అథనియోగాద్భగవతస్తదీయ చరణవలినావరుగ్ణవపుషంపంచ శరశరాహతమివావిర్భూత సాత్త్వికభావంప్రాణనాథ మాసాద్యభుజంగాంగనాస్సహర్షాః క్వచిత్తూలికాలలితపాండురడిండీరవితతిపరిష్కృతంక్వచిదగరుధూమశ్రేణీవిడంబికాదంబినీకలితం క్వచిత్పరిచారికాంగనాభిరివవిద్రుమలతాభిరశూన్యాభ్యన్తరంక్వచిద్వికీర్ణశుక్తిప్రసృతైర్మౌక్తికవిసరైః కుసుమసమూహైరివవికీర్యమాణ మనతిదూరవిలంబినోల్లాభనిభేన జీమూతమండలేనవిభాసితోపరిభాగమంతర్నిమగ్నశిఖరిభిర్దృశ్యమానశిఖరైఃకిసలయశంకాకరకురువిందమరకత మరీచిభిరుచ్ఛరన్నీరపృషద్వాతతి మంజరీమనోహారిభిరాస్థాపితైరివకృత్రిమద్రుమైరలంకృతం కేళీనిలయమివసలిలనిధింవివిశుః॥

తదాజగచ్చక్షుషిపశ్చిమాద్రి
భూజాభిఘాతోల్లసితారుణిమ్ని।
నిమీలితేసాంద్రతరావిరేజే
పక్ష్మావళీవప్రసృతాతమిస్రా॥ 53
అస్తాచలేపతితమర్కమణింవిచేతుం
తద్భావదగ్ధవనరాజిమషీవిధాత్రా।
భద్భిద్రశాలినివియత్తితజ్ఞౌనిధాయ
ధూతాపతజ్జగతిసాంద్రతమశ్ఛలేన॥ 54

తతః,

కాళిందీసరితో వినిర్గతమముం కాళ్యా ఇవేమం హరిమ్।
ప్రాపోష్యఘూర్ణిశిహర్షగద్గదశిరశ్శ్వాన్తాస్తటే వల్లవాః।
రాత్రౌ తత్ర సమావృణోద్దవశిఖీ తాంసర్వత స్తం రయాత్
తత్త్రాణాయ సపల్లకీకిసలయవ్రాతం కరీ వాఘసత్॥ 55

ఏవమత్యద్భుతాహ్లాదనిర్భరైర్వ్రజవాసిభిః క్రీడతి శ్రీమహోనాథే తపర్తు
రుదజృంభత॥

జ్వలతాండవకేలినాంతపర్తౌ
చతురాశే తరణేశ్చ మధ్యదేశే।
చరతి స్మ తపోనవాంబువాహో
చ్యుతసాన్ద్రాతపకిరణాయవాసరౌఘః॥ 56

ఉదగ్రదావాగ్నిశిఖోదయాద్రి
ఘుస్ల్యాహితేందుచ్ఛలతారకుంభాత్।
సముచ్చరత్తీవ్రితరంగశంకాం
జ్యోత్స్నా తతా నాతితరాం నిశాసు॥ 57

అగృహీతజలం దిరాస్మధుద్వి
ట్పదసంసక్తగృశాం మహాతపోగ్నేః।
దివిధూమ ఇవాబభౌ సమూహో
రజసాం చాతకసద్ద్విజవ్రజానామ్॥ 58

తిగ్మాంశుర్భృతమృగతృష్ణికాచ్ఛలేన।
దత్త్వాంభస్సుపదికసైః పిపాసయేవ।
ఛాయాగాఢమపవనభూరుహాంచ తాపా
న్మధ్యాహ్నే జలపరిపూర్ణమాలవాలమ్॥ 59

ఏవమతిభీష్మేపి గ్రీష్మే పద్మినీపరిష్వంగసంక్రాంత సౌరభే శీకరశ్రమజలవాహిని సాపరాధ ఇవ కామిని మందమందం విశతి సరస్తరంగమారుతైః ఖండితాభిరివ ప్రస్ఫురితాధర పల్లవాభిరుదంచితకోకిలకుహూరావోపాలంభ

వాగ్భిర్లతాభిరుల్లసితమసంముక్తవసన్తంరామకేశవవిహారసదనంబృందా
వనమరాజత॥

సరామకేశవాబాలారేమిరేఽథముదైకదా
వాహ్యవాహకతాహేతుక్రీడాకృతజయాజయాః॥ 60

లసత్తాసపఃప్రలంబనామ్నా
సహబాలైఃకుటిలాశయేనరామమ్।
వహతాసురవైరిణాలలంబే
ధృతకైలాసమహీధ్రరావణశ్రీః॥ 61

తదనువియతినీతోఽంత్రుసామూరముచ్చైః
కరతలహతశీర్ష్ణాస్సృక్సరిత్తరంగే।
దవహుతవహకీలావ్యాకులేపూర్వశైలే
హిమకరఇవరామఃకోమలశ్రీశ్చకాశే॥ 62

దైత్యేహతేఽథబలినాహలినాప్రహృష్టా
గోవర్గముగ్రతరసాధ్వసమార్గమాణాః।
ముంజాటవీముపయయుస్సకలాశ్చబాలా
స్తానావృణోద్దవశిఖీవిలిహన్వనాని॥ 63

ఆర్తాస్తేశరణంయయుర్హరిమసౌసంమీలితాక్షాన్స్మృతమ్।
కృత్వాపీతదవోఽనినాయసకలాన్భాండీరభూజంక్షణాత్॥ 64
తత్రోన్మీలితలోచనాస్స్వవిపదంముంజాటవీసంగతాం
స్మృత్వాస్వప్నకథోపమాంముహురమీసర్వేఽభవన్విస్మితాః॥

తతస్సముదితమేదురముదిరసముదయావలోకన ముదితసమదమయూ
రారావముఖరితహరిన్ముఖోనిరంతరాసారశీతోదంచితరోమాంచవత్ప్రరూ
ఢదూర్వాంకురనికరబంధుర వసుంధరోఘనాఘనకబళితేకిరణమాలిని ని
రాలంబకాందిశీకమరీచినిచయప్రతిమైర్నిజదాహభయాత్ప్రోషితమంబు
ధిసలిలంరసయితుమనుధావమానబడబానల శిఖాసందోహసందేహావహై

ర్జలధరేంగాలపటలసంఛాదితమిహిరహసంతి కాయంత్రనిస్సరజ్జ్వాలాజాల సదృశైర్విద్యుదున్మేషైర్విద్యోతితదిగాభోగస్తటిత్సేతా పరిణయాత్సుక్యా దభినవాంభోధరదాశరథికరాకృష్యమాణత్రుటదింద్రాయుధేశానధనుస్సం రావభైరవేణవర్షచ్ఛలేనవిలయోదకస్రావిణోజీర్యదజాండస్యనిబిరీసవారి గాయసపత్రసంధుక్షణవ్యగ్ర సురకలితకీలోపఘట్టనధ్వానానుకారిణా గగ నార్ణవకల్లోలనిస్వనేనగర్జితత్రవా తేనకాముకజనవితీర్ణకామినీ స్వయంగ్రా హసుఖస్సరభ సముదస్యమానాభ్రమండల దూష్యాకృష్యమాణరజ్జునిక రాకారైస్స్నాయకనికాయైరివసు నాశీరశరాసనానురూపం రోదోంతరని షంగమాపూరయద్భిరాసారైరాప్లావితమహీమండలోనంద నందనవ్యా పాదితానాంయాతుధానానాం వివృతవదనానామాకృతిమభినయద్భిరివ కుసుమితైః కేతకీకస్త్రైరశూన్యోపశల్యకోవికచమాలతీకుటజకదంబామోద మేదురోపవనైః పవనైర్వితన్యమానమనోభవసంరంభోవర్షారంభస్సముద జ్జృంభత॥

తత్రాభ్రపల్వలచలత్పృథువారివాహ
వాహారిసంఘచకితైర్వారిభిర్వారిద్భిః।
తిగ్మద్యుతిఃక్వచననీతఇవాతిదూరమా
సీద్దృశామవిషయోబతదుర్దినేషు॥ 66

ప్రపాకులాయేష్వుతపేమహాంభః
కుంభాహ్వయాయేస్మచరంతిడింభాః।
అంభోముచస్తేథముదాన్తరిక్షు
విహారదక్షాఃపరితోవిచేరుః॥ 67

ఘ్నంతోజనౌఘంకరకోపలైర్ద్రా
ఘావత్యముష్మింస్తరుణాంబువాహాః।
ఉచ్చైర్వసన్తిస్మలసద్బలాకా
రదావళీశ్రీస్తనితారవేణ॥ 68

మలయతుహినశైలౌ జంభభిచ్చాపకోటి
ద్వయనిపతదనూనాసారమధ్యాత్తశోభౌ।
అతిభరనమితోచ్చైర్వీవధస్ఫారశిక్యో
ల్లసదురుతరపేటీవిభ్రమం ప్రాపతుర్ద్రాక్॥ 69

తతః,

ద్రుతతరగతిభాజాం పంకిలానాం నదీనాం
జలదసమయబాల్యే నిస్సరత్యాహితశ్రీ
కమలముకులవక్త్రో రుట్సమున్మేషహేతు
స్స్వపదిశరదభిఖ్యం యోనసం ప్రాపురాసీత్॥ 70

నిర్మలం భృశమశోభత సుభ్రై
రభ్రమభ్రశకలైరుడుజాలైః
బింబితైరివ లసచ్ఛలగుచ్ఛైః
ఫుల్లకైరవచయైరవనిస్థైః॥ 71

క్లిన్నాన్యంబుభరేణ కాలరజకశ్లక్ష్ణాని దిక్పుత్రుభువా
మంభోముక్ఛలినాంబరాణి రుచిరం సంక్షాళ్య శైలవ్రజే
ప్రాప్తస్వచ్ఛరుచీని తాని సపది ప్రాంచద్వియచ్ఛాడ్వలే
ప్రాయశ్శోషయతి స్మ చంద్రకిరణస్తోమైర్గుణానున్నయన్॥ 72

గిరయో బభురుచ్ఛతోయదై
ర్నిజధాతుద్యుతిరూషితైర్యుతాః।
పరుషాశనిపాతజవ్రణా
హితసాసృక్పటబంధనా ఇవ॥ 73

మన్యే ప్రావృషి సాంద్రతోయదచయవ్యాజేన రత్నాకర
స్యాధః పంకభరం నిధాయ కుతుకాదభ్రేశ రావే విధిః।
ఆసారైరసకృన్నితాన్తబహులైరక్షాలయత్తత్క్షయా
త్తత్ర ప్రాప్తరుచస్తదంతరగతాస్తారా బభుస్తారకాః॥ 74

ప్రబుద్ధమధువైరిణేపరిహృతాంబువాహచ్ఛటా
పిధానమవహన్నభస్స్ఫటికదర్పణోదర్శితః।
నిజాన్తరసముల్లసత్ప్రతిఫలస్యతస్యాతసీ
ప్రసూనరుచివిద్విషాఘనతనుత్విషాశ్యామతామ్॥ 75

తదానీమభ్యక్తస్నాతాయాఇవవర్షాపగమనిర్మలాయాస్సద్యస్సమంచితకాదంబకదంబదుకూలధారిణ్యాః ప్రసన్ననళినాననాయాః ప్రసార్యమాణమధుకరనికరచికురాయాయమునాయాః పరిసరారణ్యేషుకరమురళీనాదసముల్లాసితవల్లవీస్వాన్తేకిమిహాకిలతరుణీ వేషవితీర్ణసుధాతర్పితసురయువాహరిస్తరుణశ్రవణపుటపేయేనామ్నాతేనసురయువతీః ప్రీణాతీతివనదేవతాభిస్సాదరమీక్ష్యమాణేరమమాణేరమారమణే॥

పులకితతనురుల్లలాసకామా
న్మనసినిధాయహరింతతిర్వధూనామ్।
తనుతరనిజరోమరంధ్రనిర్య
న్మరకతకోమలతత్తనుప్రభేవ॥ 76

అతనుతకుసుమేషురంగానానాం
వివిధమనోరథకేళిలోలుపానాం।
శ్రమజలకణమౌక్తికాళిభూషాం
విలసితపాండిమచందనానులేపమ్॥ 77

వికసితనయనోత్పలాశ్రమాంభః
పృషదుడురాజవిరాజితాలతాంగ్యః।
అకలితవిధుసంగమాస్తమిస్రా
ఇవనిశిమోహాతమోవృతావిరేజుః॥ 78

ఆలింగ్యశౌరిమదయంప్రణయేనసద్య
శ్చిత్రార్పితంహృదయలగ్నతదాకృతిస్తమ్।

దృష్ట్వాచిరాత్ప్రియతమంతమమంస్తకాచి
న్ముగ్ధామనోనిలయమేవబహిస్స్ఫురన్తమ్॥ 79
అయమేనయసుమాన్తికంహరిమిహేతిరామాశుకీం
వదన్త్యథవిలోకితారహసికాచిదాళ్యాహరాత్।
అపిశ్రుతమయిత్వయావదదియంయదేతద్వచః
కుతోధిగతవత్యసావితిసవిస్మయోవాచతామ్॥ 80
బద్ధ్వావచూడాకలితంవిధాయ
తమాలమత్యాదరమీక్షమాణామ్।
ముగ్ధామువాచస్మితపూర్వమన్యా
నయాస్యశాఖాంమురళీమయీతి॥ 81
ముఖకమలదిదృక్షోత్కంఠితానాంమురారే
ర్దృగళిసముదాయానామగ్రతఃపక్ష్మలాక్షీ।
కరనిహితకపోలావిక్షిపన్తీవరేజే
నఖరుచికుసుమౌఘాన్ద్రాగ్విన్నోదాయకాచిత్॥ 82
అనాయిరమ్యాశరదాభిరిత్థం
బద్ధానురాగాభిరధీరదృగ్భిః।
ధ్యానావధానక్షణమాత్రలభ్య
ప్రాణప్రియాలింగనసంగమాభిః॥ 83
మహాత్మ్యముష్మింత్సరసీవపద్మ
రాజద్విజోదంచితసూక్తిహృద్యే।
కావ్యేనవేభాగవతేద్వితీయ
స్సర్గస్తరంగస్స్తబకోపమోగాత్॥

ఇతిభాగవచంప్వాం ద్వితీయస్తరంగస్సమాప్తః

శ్రీ

చమ్పూభాగవతం.

—⁐o⁐—

తృతీయస్తరంగః.

అథేప్సురాభీరకుమారికాజనః
పతింహరింప్రత్యహమూర్జితోద్యమః।
సమర్చయంత్యైకతభద్రకాళికాం
చచారభక్త్యాయమునాతటేవ్రతమ్॥ 1

తతస్తత్రనిర్దయపరీరంభలాలసవైమానికమరున్నారీపయోధరగళితహారతారానుకారిభిర్నీహారబిందుసందోహైర్దంతురశాడ్వలోవితతశీతికావశవేపమానరదనఛదాభిరివపవమానకంపితపల్లవాభిర్వల్లీభిస్సముల్లాసితకాననఃకుసుమశరజైత్రయాత్రావసరవిస్మృత్వరనాశీరరజోరాశిసందేహావహేనహిమవిసరేణపిహితదిగంతరోహేమన్తసమయస్సమజృంభత॥

స్ఫురన్తియస్మిన్మిధునానిగాఢతరోపగూఢానిపరస్పరేణ।
రోమాంచదంభాన్నిశిశీతజాలైస్సంయోజితానీవమనోభవేన॥ 2

క్షిప్రంప్రయాత్యపరవారిధిమార్వ్యవహ్నా
శ్శీతార్దితోహనిసిసేవిషయేవభానుః।
రాత్రిస్తనోతిహిమసంహతిపీడితేవ
యస్మిన్వియోగివిరహాగ్నిచయంసమిద్ధమ్॥ 3

తస్మిన్నేకస్మిన్దినేహరిః ప్రసన్నమనామనాగాగత్యావిదితపదన్యాసమన్తికముపేత్యానిరన్తరలతాన్తలతాన్తరితనిజాలోకోవిలోకయన్నత్యాదర

మవగాహనోద్యతానాంవాహినీరోధసివి ముచ్యమానాంబరాణామాభీర
బింబాధరాణాంనికురంబంనగ్నసఖమేవమవాదీత్ ॥

సఖేపశ్య।

కాళిందీనికటేకలోరువలయక్వాణంజహద్వాససాం
కాన్తానాంవళినాభ్యురోజమతులంహారచ్ఛవిచ్ఛద్మనా।
స్నానసందర్శనవంచితైః ప్రకటితాత్మోపస్యకీర్తిర్వ్యసో
భంగావర్తరథాంగపూగఇతివాసఃసంపిధత్తేతరామ్॥ 4
చేతోమృగాన్ స్తనమహీధ్రచరోజిఘృక్షుః
యూనాంపురోరుచిరరోమలతైకపద్యాః।
కాంచీమణిద్యుతిలసత్కుసుమైఃపిధాయ
నాభిచ్ఛలావటమిహాస్త్యతనుఃకిరాతః॥ 5
వక్షోరువోదధతినిర్గళితోపరిత్వ
గ్రంథాశ్రియంఘనపటీవిరహాదివాసామ్।
కించాస్యరోమలతికావ్యదిరాద్విముక్త
నిర్మోకనీలభుజగీతులనాంలభన్తే॥ 6
కాళింద్యసావసహమానమనాస్సపత్నీ
జాతాసుపర్వసరిదంబరవాహినీతి।
మధ్యాంబరేషువిలసత్తనురోమరాజి
వ్యాజాదివాపజనిమాయతలోచనానామ్॥ 7
నిర్ముక్తేపటవాగ్నికాంబుపటలేకాంతానితాన్తోల్లస
ల్లావణ్యాచ్ఛజలాంకుచాబ్జకలికోన్మేషస్ఫురత్కాంతయః।
రోమాళిద్యుతిశైవలాంకురభృతస్సద్యోఘనప్రస్ఫుట
చ్ఛ్రోణీసైకతమండితాశ్శరదీవాలంస్ఫురన్త్యాపగాః॥ 8
విశతియువతిసంఘేవారిపూరంసలీలం
కరజితమతిభీత్యాకంపతేపద్మబృందమ్।

ద్విషదురసిజనేత్రా తాం౽తరాకోకమీనా
వళిగియమతిదూరంయాదిసద్యస్తటిన్యామ్॥ 9

ఇత్థంనిధ్యాయతిభగవతివాహినీమవగాహమానామానిన్యస్సరయము
చ్చలత్తరంగ కలకలోత్పతితాల్లపననళినభేదగ్రహపటుతయోత్సృష్టలోమ
ధుకరకులాతాం౽తరాస్స్వలోచనద్యుతిభిర్ద్విషాషిపవనచలితవికచకువలయ
సనాథమివసలిలపూరంవిదధానాః ప్ర లకరపల్లవైగుద్వేలకలాలాపకోకి
లరుతైరుచంచితనఖమరీచిమంజ భిగాంగోలధికురమధుకర నికరైరుజ్జృంభి
తనిశ్వాససురభిమారుతైర కాంచపసన్నాడంబరంతన్వానాస్తమిస్రాగతా
ఇవతా రేజుః॥

తదానీమ్।

విస్రస్తంనిజమురుకేశపాశమేకా
మన్వానాస్వమనుగతంమిళిందబృందమ్।
విత్రస్తాభ్రమతతరమాపపాతమాధ్యా
దాళీభిఃప్రకటితహాసమీక్ష్యమాణా॥ 10

తాడితాయువతిభిఃకరాహితై
ర్వారిభిఃబహుతరంరుషాకులా।
తాఃప్రహర్తుమపరాహసద్భుతా
ఫేనసంహతిధియాకరంన్యధాత్॥ 11

బింబితాంస్వదృశమంబునిస్ఫుటం
ప్రాన్తచారిశఫరీధియావధూః।
పాణినాకలయితుంసముద్యతా
కాప్యభూత్ప్రహసితాసఖీజనైః॥ 12

ముకుళితనయనాజ్ఞాతత్రసంకల్పక్లృప్త
ప్రియతమపరిరంభాకాచిదున్మీలితాక్షీ।

స్తనజలరుహకోశేహంసచంచూక్షతత
న్నఖపదమితిముగ్ధాసాదరంపశ్యతిస్మ॥ 13
అరుణాంశురుచింనవోదితాంకుచయుగ్మప్రసృతాంనితంబినీ।
ఘనకుంకుమరాగశంకినీముహురక్షాళయదూర్మివారిభిః॥ 14

ఏవమంబువిహారహారిచేష్టాప్రవణాస్వాంగనాస్వాభీరకాన్తాసుశౌరిర్ని
భృతపదన్యాసముపసృత్యసత్వరమపహృత్యతదీయవసనస్సమీపగతం నీపమా
రుహ్యాకలరవముచ్చైర్హసతిస్మ।

తేనయుగపదావర్తితాననంమానినీబృంద మభిమిహిరముత్ఫుల్లకమల
మివనళినీవనమరాజత।

హరిమంబరతస్తరోరంతరా
స్మయమానంజలపూరసంస్థితాః।
అభిజఘ్నురివైణలోచనా
శ్శఫరీభిర్వలమానదృక్ఛలాత్॥ 15
హరిహాసితసితస్తరుర్మహీజాకృతినిజపుణ్యధియంతతానతాసాం।
ఫలమభిలషితంయదగ్రభాగేఽమతతరమచ్యుతరూపమావిరాసీత్॥
వినమితవదనాబభూవురుచ్చై
ర్విటపిగతంసుదృశోహరింనిరీక్ష్య।
అథపయసివిలోక్యబింబితంతం
ముకుళితలోచనపంకజాహ్రియాఽసన్॥ 17

తదానీమ్॥

నాభిదఘ్నమభవన్నతభ్రువాం
యామునంసలిలమంతరీయతామ్।
ఉత్తరీయమనురూపముల్లస
త్కేశసంహతిరభూద్విసారితా॥ 18

ప్రతిభంగవిరాజదాత్మబింబా
హితసాన్నిధ్యసుఖోదయ స్తదానీమ్।
నిజదక్షిణతాచ్యుతిం న లేభే
భగవాన్పత్మ్మలలోచనాసు తా సు॥ 19

సరితః ప్రతిబింబమాత్మన
స్తరుపత్రాంతరితస్యవీక్ష్యసః।
జలధావటపత్రసంవృతాం
హృదిసస్మారహరిస్స్వకాంస్థితిమ్॥ 20

తాస్సముద్వేలలజ్జార్ణవతరణేతరణేరభావ మేవ కరణంమన్వానాస్సక
రుణంపంచశరకల్పిత మాయాతిమిరసంవృతాఇవవితతకచనిచయసంఛాది
తవపుషఃపరస్పర మేవమూచుః॥

తరుగతహరిదేహేయత్రక్రుతిం దృశ్యతేత
జ్జలగతహరిబింబేప్యత్రకింస్యాన్నతత్ర।
తదిహహరిదృగజ్జేఛాదయామః కరాగ్రై
స్సహిమమహరఖిలాపాద్వీక్షితుం నాలమస్మాన్॥ 21

ఏవమారచితవివిధముగ్ధాలాపాస్తాస్సం స్తంభితలజ్జాస్సవినయమిత్థంభగ
వతేవ్యజిజ్ఞపన్

అయిసకలజనమర్యాదాహేతుభూతనిజాజ్ఞస్యరాజ్ఞ స్తనయోభవాన్పరి
పాటింస్వోదితాంజలధిరివ వేలాంలీలయావిలంఘయతియదికస్సైశతత్క్రధ
యామోనఖలువిలాసినీ నాం స్వైరవిహారోచితం స్నానతీరంభవాదృశా
మాకలనీయంతత్రవసనాపహరణమిత్యసంభావనీయంననుః॥

కించ,

వికసితసితమంజరీసమంచ
న్మధుపసులేనవకుంజమంజులేఽత్ర।

త్వయివసతిచిరంసహాంగనాభిః
కలయతిహాన్తవృథాన్యథాహిలోకః॥ 22

తత్ప్రసీదదేహివాసాంసీతి।

తతః।

వదన్నపివచస్తాభిర్వ్యలోకిసశుచిస్మితః।
గర్జన్నవసుధావర్షీఘనాఘనఇవోదితః॥ 23

అయిభగవతీభిర్వ్రతదీక్షాయాంవివసనస్నాయీభిర్మహాన్ఖలుదేవహేళనమాచరితమ్।

తతః।

నిటలఘటితచారుపాణియుగ్మా
భజతమమాన్తికమాశుసన్నతాంగ్యః।
వసనచయమముందదామ్యహంవో
మమనతిరాగసినిష్కృతిర్హిలోకే॥ 24

తతోనూనమవికలవ్రతవిధయోభవిష్యథేతి।

తదాకర్ణ్యలలితతరరచనంవచనంభగవతస్తదేకోపాయలభ్యతయాచ వసనానాంలజ్జాలలితచేతనోపివాహిన్యాః కామిన్యస్సౌదామిన్య ఇవకాదంబిన్యానిర్గత్య కరకిసలయపిహితోరుమూలాస్తరుమూలమాసాద్యప్రణేమురళికఘటితాంజలిపుటాః కృష్ణస్తాస్సస్మితమేవమవదత్॥

నిటలఘటితచారుపంచశాఖాన్యయిసుదృశోవదనానివోవహన్తి।
సపదితనువిలగ్నపారిజాతప్రమదకిసలైస్సమమర్థితేంచలక్ష్మ్యః॥

మన్యేమృగీనాభిమిమాంపపాను
గ్వాపీధియానాతిసమీపమాప।
ఇత్థంసచేచ్చారుతరోరుమూలే
ఖగాంకపపప్రకటఃకథంస్యాత్ 26

యథాయథముపగృహ్య తామితివితీర్యసిచయనిచయ మచిరాచ్ఛురద్ర
జనీషుసఫలాభిలాషాస్సంపత్స్యధ్వ ఇత్యాచఖ్యౌతాశ్శౌరిః।

యయురథనిజమందిరాణిలజ్జా
నతవదనాస్సవిలాసమందయానాః।
విటపిషువసనాంచలేవిలగ్నే
హ్యాదిపరిశంకితకృష్ణకర్షణాస్తాః॥ 27

తతః।

కాన్తారేపునరాగతోత్సుక వధూకాంచీరవాశంకయా
కాళిందీకలహంసనాదమసకృత్సామోదమాకర్ణయన్।
రేమేబంభరసంచయైస్స్థగయతిద్రాగ్వీరుధాంమంజరీ
స్తాసాంకేశచయావృతాంకుచరుచంశౌరిస్స్మరంశ్చేతసి॥ 28

అథకదాచననిభృతమధువ్రతరాజివిరాజితేవికసితకుసుమవిసరేవిసారితద్రుగ్భిర్వాచాలైరనంగ మహారాజాజ్ఞాలేఖవాచకైరివకోకిలకులైరుల్లసితేనిరస్తజరత్పలాశనివహేవకుంఠనాభిరాలోలమధుపశ్రేణీవేణీభిరాకంపితకిసలశయాభి రారభ్యమాణాభినయాభిరివలతా నాటికాభిరభిరామే మనోహరేందిందిర వందిగానేవసంతసామంతాస్థాన ఇవవనేబాలరసాలతమాలవకుళజాలక మాలోకయన్కృష్ణస్సోత్కంఠం నర్మసఖమేవమవోచత్।

అళికాంతతిలకలసితామంజు
లతాఢ్యారసాలసహితేయమ్।
స్ఫురతితరుణీవచంచత్కల
కంఠరవేవమాధవీభూమిః॥ 29

సఖేలతోత్సంగతానవోదితా
స్సుమాంబరాంతర్విటపస్తనంధయాః।

చలత్త్వవాళ్లోల్లసదంఘ్రిపాణయో,
రుదస్తి లీః భ్రమరారవచ్ఛలాత్॥ 30
గాయన్తి యన్మంజుపికీపురధ్ధ్యో
రణన్తి భృంగావళిశృంఖలాని।
మన్యే వనీ తన్మధుబాలకస్య
డోలోత్సవం నూతనమాతనోతి॥ 31
వ్రజవాసదృశః ప్రహృష్టైస్వకీయై
స్సమమాదాయగతామనోమదీయమ్।
అసమక్షహృతాంబరస్యచేతో
హృతమాసీన్నమపశ్యతస్సుదృగ్భిః॥ 32
విచకిలకుసుమానిలీనమత్త
భ్రమరకగుచ్ఛవిభాసురాణ్యమూని।
విదధతిభయముచ్చకైః పృషతా
స్సపదివిషాక్తముఖాఇవస్మరస్య॥ 33

తదేనముద్దీర్యమాణ మంజరీడిండీరం మురవగాహముదన్వన్తమివవసం తమతీత్యసంకేతవేళాం కథమాసాదయామీతి చిన్తాంవితన్వతి భగవతిగోపాలాస్సమేత్యైవంవ్యజిజ్ఞపన్॥

ప్రాచ్యాన్విస్సరతి క్రమతంవిలసితాలోకేరవౌ బాలకే
పశ్చాద్భాగముపాగమన్తిరుమహాంఛాయాహ్వయాబాలికాః।
మధ్యంప్రోప్యపిచేతు మేతినభసస్తాస్సంకుచంత్యంజసా
గోపీభిస్త్వమివైవ ఖేలతిసఖేఛాయాభిరర్ధునా॥ 34

తదితమాధ్యందినాతపసమేధితాం నః క్షుధమపనయేతి।

తతః కృపాళుర్భగవాన్నాతిదూరేక్రతుశాలాః ప్రదర్శ్య తత్రగత్వా యూయం సాగ్రజంమామిహావసన్తమావేద్య ధరణీసురాన్యాచతాన్నమితి ప్రాహిణోత్।

తేచ తం దేశముగమన్।

సరస్సుయత్రాంబురుహాణిసత్ర
భుక్తామితాజ్యాదిహవిర్భవౌష్ణ్యాత్।
ఆకంఠమగ్నామరపుంగవానాం
సముల్లసంతీవముఖానిభాన్తి॥ 35

సకైర్ద్దివియత్రధూమరాజి
ర్వితతాస్వర్గమునాయిదీక్షితానామ్।
క్రియమాణనవేంద్రజాల
స్ఫుటసోపానపరంపరామనీషామ్॥ 36

యత్రాంగనానాంనిజభర్తృచిత్తే
జ్ఞాత్వాభిలాషంసురసుందరీషు।
తదీర్ష్యయాబాష్పముచాంతుధూమ్యా
వ్యాజోక్త్యమేఖాతికృతావకాశా॥ 37

అస్పృష్టభూమితలపల్లవపాదరమ్యాః
పుష్పాంతరస్థమధుపానిమిషాక్షికాంతాః।
యస్మింలతాస్సురతరుణ్యఇవోల్లసన్తి
స్వాబద్ధరాగరసయజ్వనిరీక్షణోత్కాః॥ 38

ఇత్థమతిమనోరమాయాంయజ్వసవనభువి సవధూకంవసుధామరబృం
దమవలోకయన్తోవల్లవబాలామనస్యేవమచిన్తయన్॥

అమీసదారాధరణీసురాస్సురా
బలాధరాస్వాదరసాయదీక్షితాః।
ప్రసారయన్తిస్వకరాన్హిబింబికా
ఫలాయకల్పద్రులతావలంబనాః॥ 39

ద్విజాంగనాలింగనలోలుపోభవ
త్సహస్రనేత్రస్సపురాసురాధిపః।
అమూస్త్రియఃపశ్యతిచేష్వవిష్యతి

స్ఫుటంహి సోఽనేకసహస్రలోచనః॥ 40

మానుషీషు నుఘువాకృతభావో

మానుషాస్సురవధూరతిలోలాః।

కామినాంభవతిచేతసి రాగో

దూరవస్తువిసుక్షేత్రరలక్ష్యే॥ 41

తదనుప్రణిపాతపూర్వక మాభీరకుమారాః పృథివీసురేభ్యో నిజాగమనకార్యమావేద్యమానే నైవ తైః ప్రత్యాఖ్యాతా భగవతే తన్న్యవేదయన్।

తత్పత్న్యః ప్రార్థ్యంతామితి భగవతాచోదితా గోపకుమారాస్సంప్రాప్యపత్నీశాలామితో నాతిదూరం సాకమగ్రజేనసంచరన్భగవాన్వాసుదేవస్సానుగః పరిశ్రాన్తర్భవతీర్భగవతీ రస్మన్ముఖేనాన్నమయాంచ తేతితాభ్యస్సవినయమాచఖ్యుః।

తదాకర్ణ్య ప్రణయవచనం తాః కిల్బలతాఇవచతుర్విధమాహారజాతం సత్వరమాదాయ పరమపూరుషనిరీక్షణోత్సుకానిర్యయుః।

ధరణీసురసుభ్రువాంహరిద్రా

గసగౌరైర్వపుషైస్సముల్లసద్భిః।

పికసత్పురనిమ్నగాసువర్ణాం

బుజలక్ష్మీరవధీరితాతదాఽభూత్॥ 42

తాసాంవిలోలానివిలోచనాని

సముల్లసత్కజ్జలభాసురాణి।

ఇందీవరాణామపహృత్యలక్ష్మీం

లీనానిభీత్యాతమసీవరేజుః॥ 43

అతనోముదారమనధీతవిభ్రమం

నయనభ్రుతచ్చపలలోచనాతతేః।

ద్విజదిత్తుధైర్యవరవర్మభేదనా

కృతసాదకామశరచాపసంశయమ్॥ 44

తాపింఛగుచ్ఛసదృశచ్ఛవిమఞ్జనాభం
భాస్వంతమింద్రధనురంచితపింఛదామ్నా ।
కాలాంబువాహమివ తం దదృశుర్మయూరీ
మిత్రాణి కాననగృహాతిథిమంగనాస్తాః ॥ 45

లసదూర్మికాంతశయసత్కుశేశయే
స్మితఫేనభాజి కవివాగుదంచితే ।
తరుణీదృగాళిశఫరీచయాం రయా
త్సరసీవ శార్ఙ్గిణి చిరేణ రేమిరే ॥ 46

అంజసాముష్ణ విగర్హితసోమం
యావతంవిపః సీమ్ని విశాలే ।
కృష్ణవర్త్మకలనోల్లసమానసం
స్పష్టమిష్టఫలమాప విచిత్రమ్ ॥ 47

తాస్సుస్మితం భగవానేవమభాషత ।

శ్రుత్యంతాలోలదృశాం స్వర్గాద్యాప్తిరుచివిప్రయుక్తానామ్ ।
భక్తిర్వస్సుధియామివ మయి నిందితకాంచనశ్రియామాస్తే ॥ 48

తద్భగవదర్పితమిదమన్నం పయఃపారావారవీచి కోపనీతమివామృతం సర్వసుపర్వప్రీతయేప్యలమ్ ॥

తద్యాతగృహప్రభృతి భ్రాతృపుత్రాదిభిస్సంస్త్యమానానవద్య నిజచరితా మదర్పితధియశ్చిరమనుభూయైహికసుఖాన్యంతే మాముపైష్యథేతి ।

తతః,

స్వచ్ఛచేతసి సంక్రాంతచ్ఛాయామివ మధుద్విషః ।
ధ్యాయన్త్యో మూర్తిమబలా యయురాత్మగృహాన్ముదా ॥ 49

దృష్ట్వా తాః శ్రుతివర్జితాః పరమితా ద్రాక్తత్కృపాయోగతః ।
వాంతాసంగినశాగరిత్రపికలానౌకాఙ్క్షవాఞ్ఛేస్తటః ॥

స్వాభ్యస్తాంముదమానవర్ధనచణాంవిద్యాన్నిధింమద్ద్విజా ।
యానాసీత్కమలావతేర్భగవతఃప్రాహ్యైకృపావారిధేః॥ 50

అద్ధైకదాలంకృతగోపయోష
స్సముంచితోచ్చైఃకలహంసఘోషః।
శ్రియఁజనానందకరీంపుపోష
పూర్ణోద్విజానామివ హేనఘోషః ॥ 51

తమాలోక్యకృష్ణస్స్వయమజానన్నివపితరమన్వయుఙ్క్త।

తాత, ప్రముదితవనితాజనవిరచ్యమానసత్వరచత్వరాలంకారోవివిధో
పధావిధానసంభ్రమభ్రమదాభీరకుమారపరికల్ప్యమానదధిమధుఘృతాది
వస్తువిస్తారఃకఏషమహోత్సవః ।

సప్రాహ ।

ద్యాంగామివక్షుధితచాతకవత్సవక్త్రీ
పీతంపయోజలధరోల్లసదూధసోయః ।
దోగ్ధిప్రజానివహపోషణతత్పరస్సన్
కాలేనితాన్తమవనీజనభాజనేస్మిన్ ॥ 52

గాత్రేనిఘాతలసిదంబుజబాణజాలః
పంచేషుణేవమునియోషితిబద్ధరాగః।
యోభూత్సహస్రనయనఃక్షితియతేర్యతస్య
యాగోత్సవోమఘవతస్సకలోపహారైః॥ 53

తదాకర్ణ్యభగవాన్పితరమేవమవాదీత్ ।
తాతవనవదచలోపజీవినాంనఃకిమనేనతత్పురుహూతినామఘవతా॥

యఃక్షోణీధ్రః ప్రస్ఫురత్పత్రవల్లీ
కాండప్రాన్తేగోపబాలేష్వటత్సు।

వక్షోజాతోద్భూతధాత్ర్యాఇవోచ్చై
ర్ఝాతిప్రీత్యాప్రస్నువత్క్షీరధారః॥ 54
విడంబయన్త్యః కలవేణుగానాం
త్సముల్లసత్కీచకనిస్స్వనోనః।
సఖేవనమ్రద్రుమభుజఃఫలాని
ప్రయచ్ఛతిప్రత్యహమత్యుదారః॥ 55
హిత్వాతలంవిటపినాంఘనపత్రభాజాం
క్రీడారతాన్బహిరహస్కరభానుతప్తాన్।
దృష్ట్వార్భకానసహమానఇవాచలోయ
చ్ఛాయాముదస్యవితతాంబుధరైస్తనోతి॥ 56
నక్తంతలేష్వోషధిజాలమగ్రే
వీక్ష్యోచ్చరత్కీటమణివ్రజాఢ్యమ్।
స్ఫుటస్ఫులింగోత్కరధావబుద్ధ్యా
క్రూరామృగానావతరంతియస్మాత్॥ 57
నిర్ఝర్ఝయన్త్యఃకలహాయమాన
భల్లూకసంఘోచ్చరవచ్ఛలేన।
జాగర్తినక్తంచరసత్వబృందం
నిశాసుసుప్తాఖిలజంతుహింస్రమ్॥ 58

తమేవంగోవర్ధన మన్వర్థనామాన మచలయుక్తమారాధయితు మనయావస్తుసమృద్ధ్యేతి।

తదభినంద్యవచనంనందోనందనస్యసద్యఃపృధివీసురసహస్రోపరచితస్వస్తివచనో గిరిమఖంమఖవత్ప్రతిఘోత్పాదకంప్రాక్రమత।

తదానీమ్।

యోషావిభూషారవపోషితస్సం
త్సంగీతభంగ్యాకలితానుసంగః।

అభంగురో మంగళతూర్యఘోషః
సమన్తతస్తారతరో బభూవ॥ 59

హరిరైక్షత భోక్తుమాగతా
నుపవిష్టాన్ధరణీసురర్షభాన్।
అనురాగసమృతార్ద్రితో యథా
కృతపంక్తీన్వయసాంనిధేస్తటే॥ 60

శాకోత్కరైః పరివృతశ్చరదిందుగౌర
శ్శైలోపహారవిధయేఽభిహితోన్నరాశిః।
యాంగతుణేక్షణసమాగతసాప్తభృత్య
కైలాసశైలధిషణాంనితరాంతతాన॥ 61

తదనునందస్సగోపసందోహో భాస్కరకరవిదారితతిమిరప్రతీకైరివ
మహౌషధిసంపర్కోపగతచేతనై ర్గ్ఘుమగ్ఘల్లూకకులైః పరీతాధిత్యకంతట
తలవలమానకరటినివహతయా స్వాంకరోపితాపత్య మివగహనాంతరాళ
దృశ్యమానడిండీరపాండుచమరవాలతయా కంటకలతాలులితవిలూనపిం
మకరమరీచినిచయమివ రంగద్వ్యయద్గంగాతరంగ శీకరనికరోక్షితోత్తుంగ
శృంగాధిరూఢచమరీకదంబవాలభారకలిత తయాసమాసన్నభోజనావస
రతయాచ సద్యస్స్నానార్ద్రకేశకలాపమివ తారతారతూర్యారావప్రతి
ధ్వానముఖరగిరిముఖతయా క్రియమాణమంత్రజపమివధరాధరంభక్తినమ్రే
ణశిరసా ప్రణమ్యైతస్మై గణనాతీతశాకనికాయం నిరుపమాపూపశష్కులి
కాదిభక్ష్యతతిపరిష్కృతం సుధామధురవివిధఫలకలితం నిరవధికదధిమధు
ఘృతంసమున్నతమన్నరాశి మనురూపంబలింనివేదయామాస॥

సోఽపిమహీధరస్తదానీమాధత్త నరాకారం।

మృదంగనాదస్తనితప్రహృష్ట
ప్రఫుల్లబర్హాగ్రశిఖాధిరూఢః।

కలాపిజాలంధరణీధరస్య
తదాభవద్రత్నమయంకిరీటమ్॥ 62

సాలద్రుమాణాం భుజభావభాజాం
శాఖాస్వభూదంగుళితాంగతాసు।
లసన్మహారత్నమరీచిపుంజా
కాకోదరాళిస్ఫురదూర్మికాశ్రీః॥ 63

అగమూర్ధ్నయజ్ఞసూత్రభావం
విశదశ్శైలవరస్యనిర్ఝరౌఘః।
అభవద్వితతోఽస్యధాతురాగ
స్సముదంచద్ధరిచందనానులేపః॥ 64

నవముగ్ధమనీయమత్యుదారం
కమనీయాంజలదావళిర్బభూవ।
శుకరాజరభూత్తదాస్యకంఠే
వరగారుత్మతరత్నమాలికాశ్రీః॥ 55

మర్త్యదద్రివరదీకృదదభ్రం
భిభ్రదంగమధుకేశవవవ।
భూదరోఽహమితద్బ్రభుజేన్నమ్
స్వన్ననామసమమర్భకబృందైః॥ 66

తదనుమృష్టాన్నభోజనసంతుష్ట ధరణీసురబృంద కోలాహలమందీభవ త్తూర్యనాదంకృలితక్షమాభృత్ప్రదక్షిణేనం దేస్వమందిరం ప్రవిశతిసతి।

నిజసవనవిహూతాన్నందసూనోముకుందే
ద్రుతమథశతమన్యోర్గాతమన్యోర్నియోగాత్।
అతనుమదమదభ్రాపుష్కలావర్తకానాం
తతిరభవదనన్తాక్రాన్తవిష్వగ్దిగంతా॥ 67

అతనుతస్తనితప్రకరస్తదా
దివిషదాంహృదయేషునిరన్తరః।
జలదచర్మపినద్ధముఖోల్లస
ద్భువనమండభిసాంద్రరవభ్రమమ్॥ 68

అధోమహీమండలచారుతాభృతో
ఘనాంబుధారానిచయోంబుదవ్రజాత్।
తటిచ్ఛిరోరత్నమరీచిభాస్వరో
రసాతలేభోగిగణోయధాబభౌ॥ 69

ఉదగ్రవాతప్రహతామహోన్నతా
ద్రుమాగ్నిఖాస్పృష్టమహీతలాముహుః।
నిరన్తరాసారశిలాప్రపీడితా
వవన్దిరేతత్రపయోధరానివ॥ 70

ఏవం నిరన్తరకరకప్రకరాసారభారాహత గోవర్గనిస్తులస్తనిత విత్రస్త పుత్రకంప్రబలతర జంఘానిలవిఘటిత శకటమాభీరజాతంభగవంతం నంద నందనంశరణముపయయౌ।

తదానీంత్రసద్గోకులపరిత్రాణ తత్పరేణమహాకారుణికేన శౌరిణాస త్వరముద్ధ్రియమాణస్తటతలవలమాన జీమూతసమూహతయా సముద్ధూ తపక్షముడ్డీయమాన ఇవనిపతదనేకానోకహానివహతయాపతనభయాత్ప్ర సారితబాహోగృహీతాశావలంబ ఇవామందగర్జితప్రతిధ్వాన ముఖరకందర తయాజలదసందోహైః స్వహత్క్రియమాణ వాక్కలహ ఇవశిఖాధిరూఢనం త్రస్తభల్లూకనివహతయా వర్షభయాతకంబళాచ్ఛాదిత శీర్షతఇవదృఢ తరాబద్ధవర్షధారారజ్జుభిర్ఘనైరారబితోర్జితగర్జిత కోలాహలమూర్ధ్వమా కృష్యమాణఇవరరాజగోవర్ధనమహీధ్రః।

నవాంబుదేభాజినవాససస్తదా
ధృతాంబుదారాహివిభూషణశ్రియః।
బభౌగిరీశస్యలలాటలోచన
చ్ఛవిచ్ఛటేవప్రకటాతటిద్యుణిః॥ 71

జలధరపటఖండైర్వర్ష ధారాగుణౌఘైః
పరికృతనిజమూర్తిర్లీలయామాధవేన।
సపదికరసరోజేనోద్ధృతశ్శైలవర్యో
గగనచరసమాజైః కందుకశ్రీర్ద్యలోకి॥ 72

హరికరజలజాంచద్వర్ష ధారాచయాన్త
ర్గతగిరివరనిర్యన్నిర్ఝ రాణాంసమూహాః
ఉదవహదధబాల్యేతత్కరావిద్ధశిక్యా
హితఘటగళముచ్చైః క్షీరధారౌఘలక్ష్మీమ్॥ 73

ఏవముదారవర్ష ధారాధౌతో చ్చావచమణిగణమరీచికిమ్మీరితస్య నిర్గళ దంబుధారాబంధురస్య లంబమానముక్తాసరజాలస్య మయూరబర్హచ్ఛత్ర స్యేవతస్య గిరేరధస్తాదసంబాధంభగవదాదిష్టం సకలంస్వకంగోపకులం సగోవర్గంసుఖమువాస।

స్థితాభుజంగస్యహరేస్సమీపే
ధృతాచలస్యవ్రజపక్ష్మలాక్ష్యః।
తదోఘగమోగ్యేలసమానదేహా
నాగాంగనానాంతులనామవాపుః॥ 74

తతస్సప్తవాసరేష్వసంఖ్యధారాశనిపాత భీకరమాసారమసారమాభీ రోపద్రవోత్పాదనే నిరీక్ష్యసహస్రాక్షుశ్శతధారపాణిరకించిత్కరనిజాము ర్షస్సంజాతమందాక్షంసపదివారిధరాన్నివర్తయామాస।

అభ్రేణిర్గళితాభ్రేణిస్తారితపిపాసిగోపసందోహా
ప్రాప్తక్షమాగిరీంద్రాత్ప్రవిలుప్తస్వజడతావాప్తాం॥ 75

వివిక్తేభక్తివిరతోఽఘవానఘనాశనమ్।
ప్రాపగోపప్రియంశౌరిం కామధేన్వాసమన్వితః॥ 76

అభీరవేషజగదీశ్వరయాతుధాన
సేనాతమోదినకృతేభవతేమహిమ్నే।
త్వద్దత్తసంపముదితస్మృతిహారిఘోర
మాద్యన్మహామదరుజోఽభిషజేనమోఽస్తుతే॥ 77

ఇతిప్రణమ్యోత్థితేనవృద్ధశ్రవసావితన్యమానామితనుతి వచనరచనంకృష్ణంసురభిస్సంప్రార్థ్యనిజోధోనిస్సరత్పయోధార యాగవామింద్రమభిషిచ్యగోవిందంతదనుజ్ఞాతస్సత్రాగోత్రభిదాత్రిదివమాప॥

అథైకదాతత్రకళిందజాయాం
కృతావగాహంనిజనందమేకమ్।
జహారరక్షోవరుణస్యమిత్రం
ప్రోచ్చైస్స్వరంక్రందతిగోపబృందే॥ 78

తమపసృత్యభగవాన్ముకుందః కోణపేనవరుణోపకంఠముపనీతంవిజ్ఞాయపితరంసత్వరముపేత్యభక్తికలితచేతసాప్రచేత సాకృతప్రస్తుతాస్తోకస్తుతిప్రపంచస్తమపదర్శితేనపిత్రాసాకంస్వభవనముపాప।

తదనునందోపవర్ణితాంభువనాధిపభవనచారుతాంభగవతిశివతాతినుతి వర్ణానతిశయోపేతాం తమపరచితామపచితిం సమాకర్ణ్యసంజాతనిజలోకాలోకనకుతుకానామాభీరలోకానాం దర్శయామాసభక్తసులభశ్శౌరిర్మహతీమాత్మనోవసతిమ్।

తేతామయోధాంతుతుషుర్విచిత్రా
మూర్ధ్వంప్రధానాదతులాంనిరీక్ష్య।

యాంచంద్రశాలామివసార్చిరాది
సోపానమార్గంకృతినఃప్రయాన్తి॥ 79
దేవానాంపూరయోధ్యేతి శ్రుతిః।

మాహాత్మ్యమస్మింత్సరసీవపద్మ
రాజద్విజోదంచితసూక్తిహృద్యే।
కావ్యే నవే భాగవతే తృతీయ
స్సర్గ స్తరంగ స్తబకోపమోగాత్ ॥

ఇతితృతీయ స్తరంగః.

శ్రీ

చమ్పూభాగవతం.

—⁐o.⁐—

అథచతుర్థస్తరంగః.

అధతత్రశరచ్ఛరాళీశయ్యాం
తరక్షేలత్సరిదాఖ్యబాలికానామ్।
వివృతాంబురుహాక్షివీక్ష్యమాణా
రుణకేళీకృతకందుకాఽఽవిరాసీత్॥

తతః కదాచిదుదయధరాధరతటాశోకమంజరీనిపతితపరాగపరీతఇవని జాంకాధిరోపితహరిణముఖాకృష్టపూర్వగిరిల తాకిసలయచయపిహితఇవ కాముకహృదయేషు సంక్రామయితుమానీతరాగభర ఇవరక్తమండలశ్చం ద్రమానాతిచిరప్రబుద్ధస్యజలధిశాయినః పుండరీకనయనస్యనిద్రాకషాయి తమివనయనంప్రాచీముఖేసమదృశ్యత॥

తదానీమ్॥

రాజ్ఞస్తమోరిపుబలాదతికాందిశీకా
ద్బందీకృతాః ఘటితాఇవయోధవర్యాః।
మత్తాళయస్స్వపదిపంకజకుట్మలేషు
పాంథస్సుచక్రకుశురలంపరితోనిరుద్ధాః॥ 2
అంతర్నిలీనకలమేమరనాదభృంగా
ణ్యర్ధోచ్ఛ్వసద్దళచయానిసితోత్పలాని।

కాలేజగజ్జయవిధాయినితత్ర తేను
రాధ్మాయమానకుసుమాయుధశంఖశంకామ్॥ 3
అహ్నినిశివిరేజుస్తత్రపర్యాయజాగ్ర
న్నయనకుముదనేత్రాఃపద్మినీకైరవిణ్యః।
హ్రదవరుణనిశాన్తేద్వారగోష్ఠ్యోస్సదైవో
ద్ధృతమధుకరమాలాకైతవోచ్చైఃకృపాణాః॥ 4

తతస్సంకుచత్కుశేశయకుట్మలాగ్రనిరుద్ధచరణషట్చరణవిలీనచూచుకమనోజ్ఞమాసుసముల్లసత్కౌముదీపాండిమాసుసరస్యంతర్వర్తిష్ణుషూద్వలదవిరళసురభిమారుతనిశ్వాసాసుదరవికసితకుముదోదరావలేపవ్వాళి కేళీగుళికాన్విక్షిపతికాలబాలకేజ్యోత్స్నాపయోధరాంశశికలశేనచకోరార్భకేభ్యోవితరంత్యాంహరిహరిత్ప్రపాపాలికాయాం క్రమేణసబాష్పకోకాంగనానాంద్రృగామృష్టఇవపాంధవధూనిశ్వాసపవనోద్ధూత ఇవాగళదుదయరాగశ్చంద్రమసః॥

విరరాజరాజబింబంహరిహరితివిభాసమానసితరశ్మి।
కదనమదనిర్గమిష్యన్మదనధగాధీశపటకుటీరమివ॥ 5
అంకేంద్రనీలమయమానఘటాన్వితంప్రా
గ్గోపీశశిస్ఫటికపాత్రమసౌవహన్తి।
జ్యోత్స్నాపయోజలనిధిధ్వనికైతవేన
విక్రీతమాకలయతీవచకోరలోకాన్॥ 6
శశీబభౌగుచ్ఛఇవోచ్చకైర్నిశా
వసన్తవేలోల్లసితేనభోద్రుమే।
వ్యరాజతాంకాళికదంబఘట్టనా
త్పరాగపాళిర్గళితేవచంద్రికా॥ 7
రజనీసుదృశస్తతోరుతారా
వళిభాసోనవసంగమేసుధాంశోః।

అగళత్తిమిరాంబరం సమంచ
త్తుహినస్వేదకరోపమర్దయోగాత్॥ 8
జగద్ఘటముఖే విధాద్యుతిపటావృతే శోధితం
విసార్యమలమాత్మభూయశ ఇవాబభౌ కౌముదీ।
అకీర్తిమలమంతరే కతిపయర్క్షి చిత్రాజయా
తరఃకళంకకపటాద్ధ్రువం పిలగతి స్మతస్యోపరి॥ 9
దగ్నే శీతమయూఖతారశకలం భాస్వద్ఘనస్త్వంతరే
సంతాప్యక్రమశో విధాయ విపులం కాలాఖ్యనాడింధమః।
చక్రే భోజనభాజవందివిషదాం కాచత్రజం శ్యామలాం
తత్రతామన్యత నైగనగ్యకలనాన్యస్తాంకళంకం జనః॥ 10
కళాజాలాదానోద్వమనచిరపర్యాయకపటా
చ్ఛశిప్రస్థేనాలం విజితజగతశ్శంబరరిపోః।
మిమీతే చ్ఛంప్రాయః పృథుతరయశో రాశిమతులం
విధీరేజుస్తారాస్తదురుగణనాముష్టయ ఇవ॥ 11
భువనసరసి చంద్రికాజలౌఘే
ప్రతరతి శీతమయూఖధార్తరాష్ట్రైః।
చరణయుగమదృశ్యతాస్యలోకే
ప్రకటకళంకమిషేణ సర్వలోకైః॥ 12
అరుణరథవిరాజి వాజిరాజీ
ఖరఖురఘట్టనమేదురక్షతేషు।
భరితిమివ విభాసి చంద్రికౌఘే
రథనిశితారకితం నభో విరేజే॥ 13

తదానీం సద్యః పయఃపారావారనిర్గత సురతరూపమేయసాంద్రచంద్రికాచ్ఛచ్ఛవిచ్ఛురితభూరుహనివహవినిస్సరదళివరం పరాగరుధూమైః కుంద

కుసుమతతమాలపల్లవాస్తీర్ణోదగ్రైరివాంతరాంతరాపతితశశిద్యుతిలలితాంత
శ్ఛాయైర్మంజులైః కుంజకుహరైరభిరామాకుసుమితలతాసారసౌరభతస్క-
రగంధవహామనుధావమానైర్వ్యామికభస్త్రైరివమధుకరైః పరీతాద్విరేఫగరు
త్పవనపరిక్షుభితకౌముదీపూరనిర్గతతనుతరశీకరక్షోదేవవిసృత్వరసితసుమ
నఃపరాగానాతినిబిడపలాశానాం తనుపవనకంపానాం లతానాం వియ
న్నదీసలిలాలోల జీర్ణమేచకత్వామనుకారిణీభి శ్ఛాయాభిరుల్లాసిత చం
ద్రాతపాఃకుసుమశర సేనానివేశాయ సమీకృతభూతలేవ ప్రమృష్టతిమిరా
పూరితావటాసరభసముచిరసమాసాధితకీరశారికా ప్రముఖనాసీరభటకృ
తకోలాహలావనరాజిరరాజత॥

వరాగజాలం పవనశ్శనైః క్వణ
న్మధువ్రతాయోగుళికం ప్రసారయన్।
చచార కాసారపయఃకణాంచిత
స్స్వకృజ్జనో మీనజిఘృక్షయా వనే॥ 14
విరచితవిశచాంభోజాతకాసారకేళిః
కుసుమచయపరాగోద్ధూళితాంగో మదేన।
అసమదళసమూహాలోలానముక్తోవికర్ష
న్మదచలదళిమాలాశృంఖలం మారుతేభః॥ 15

తస్యాం వియోగినీజనమనోమాథిన్యాం కృష్ణస్తథావిధాం మురళీగీతి
మాతతాన యధేయం దూతీవోన్ముక్తశాలీనతాభంగభయముల్లంఘితగురు
జననియంత్రణముజ్ఝిత నిజకులాచారక్రమం సత్వరమాత్మదర్శనోత్సుకం
వల్లవనితంబినీ నికురంబమాతతాన।

తదానీం।

చిత్రం ప్రసూనవిశిఖో హరిణేక్షుణాస్త్రా
ముగ్ధాంగనాశ్రుతిసుఖావహగీతిలోలాః।

పంచాయుధాంకితతనుర్విరచయ్యశౌరి
సంప్రాప్తిసత్వరధియస్సహసాచకార॥ 16
నూనంమహానపిరిపుర్భుజతేసుహృత్త్వం
సానుగ్రహేసతిరమారమణేముకుందే।
ప్రాప్తాహరేర్భగవతః కుసుమాయుధోయ
ద్వామభ్రువామతనుతద్రుతమానుకూల్యమ్॥ 17

తతస్సూరిజనచిత్తవృత్తయ ఇవాచ్యుతసేవారసైక ప్రవణాహారిణాక్ష్యస్తానిర్యయుః।

యాసాంచరామణీయకమతివిస్మయమవలోకయన్తి స్మవనదేవతాః। తథాహి।

మన్యేభుజాన్మృదుతరాంత్సుదృశాంబిసాని
సంధాయసత్కసలైరకరోద్విధాతా।
నోచేత్కథంబహుగుణంవలయచ్ఛలేనతే
తేక్లృప్తగాఢవిలసన్మణిబంధబంధాః॥ 19
ఉడూనినానాభరణాగ్రమౌక్తిక
చ్ఛలేననూనంవదనానిసుభ్రువామ్।
ముదాభజన్నిందుధియానచేత్కథం
వరాబ్జరాగోల్లసితానితాన్యలమ్॥ 20
హరిణీదృశాంమధురదంతపంక్తయో
రసనాగ్రతోధిగతవాక్కలైశ్శుకైః।
గురుదక్షిణీకృతసుబింబదాడిమీ
ఫలబీజరాజిధిషణాంవితేనిరే॥ 21
విధాయనేత్రాణ్యసితోత్పలాన్యజః
పయోజకోశాంశ్చకుచాన్నతభ్రువామ్।

తమల్లసచ్ఛీఘ్రస్థిరతావిధాయినీం
స్మితచ్ఛలేనాతనుతేవచంద్రికామ్॥ 22
హరేస్సకాశంవ్రజవామలోచనా
స్తదావ్రజన్త్యోనిశిచంద్రికాన్తరే।
దధుఃపయోవారిధిచారువీచికా
వినిస్సరద్వారిరుహాలయోపమామ్॥ 23
యత్రస్వాంయుగపత్త్రయోరపిబభూవాగాధతాగాధతా।
రోమాళిచ్ఛలవర్త్మనీతనురభూత్తన్మధ్యదేశేస్ఫుటా।
తన్మన్యేరతిపంచబాణఖనకావుద్ధృత్యనాభిఖనే
ల్లావణ్యంసుదృశాంకుచావకురుతాంరాశీఘనౌయౌవనే॥ 24
కాన్తానాంలలితకటాక్షసంగవిద్ధా
స్తాటంకాఘనతరహీరజాలనద్ధాః।
ఆచఖ్యుర్నిశితరుచాంతదీక్షణానాం
సౌకర్యంహృదయవిభేదనేషుయూనామ్॥ 25
రురుచేతాటంకభ్రూక్షేపకుటిలాసివిలసదుపకంఠం
తాసామీక్షణబృందంసన్నద్ధమివోత్పలైర్యోద్ధుమ్॥ 26
లతాంతపాళీమధుపాళిమంజులా
లతాంప్రయాంతీర్హరిమాదిపూరుషమ్।
వధూరలంకర్తుమివాప్సరస్త్రియో
విరేజురుద్ధృతసత్స్రగంజనాః॥ 27
ఆమోదైర్వ్రజతరుణీవిలేపనానా
మాకృష్టైర్మధుకరసంచయైర్వనాంతాత్।
సోల్లాసంమిళదఖిలర్తుసంఘజన్యై
రాపేదేసపదియదార్ద్రతాహిసూనైః॥ 28

విలసద్గుణాత్తదానీమధిగతకమనీయతరలభావాచ।
ముక్తావలీవశౌరేరుపకంఠంప్రాపకామినీవితతిః॥ 29

తతస్తాస్సహర్ష ముచ్చావచనూత్నరత్నరుచినిచయ కిమ్మీరితకనత్కన కాభరణం శరద్వీపదివనదేవతాసన్నిధావుపధీకృతం ఘనాఘనానాంశ్రీ సందోహమివామందతటి దింద్రాయుధలక్ష్మీ సుందరం గోవిందమధ్యక్షు యన్త్యస్తదీక్షణమరీచినిచయప్రత్యుద్గతాభిర్నిజదృగ్భిః క్షీరోదరుచిరతర వీచికాప్రతిగామినీశ్శఫరీరనుకుర్వాణా స్తస్య ప్రథమోపధస్మితప్రసూనఫలై రివసుధామధురైః కుశలానుయోగవ్యాహారైః ప్రమాణాతీతాం ప్రీతిమ వాపుః।

తదానీమ్।

పయోధరభరేతాసాంముక్తాహారస్ఖలద్గిరాం।
బభౌమనోరమాకంఠాద్వర్ణావళిరివచ్యుతా॥ 30
మృగీదృశాంప్రతీకేషుతాసాంరోమాంచహారిషు।
స్వేదాంబుపృషతోముక్తాఃకీలితాఇవరేజరే॥ 31
అశ్రుదంభాద్విశాలానినయనానినతభ్రువాం।
దధురర్ఘ్యమితిప్రీత్యాహరేస్స్వారీత్విషాదృశాం॥ 32

తతః।

శౌరింప్రాప్యముదాపికీచయఇవద్రాగ్వ్యావతేతన్వతి
వ్యాహారన్ప్రియమేవమాధవఇతిస్పష్టోబభూవాభితః।
కించైతన్నయనోత్పలేషులలితశ్రీహారిషుప్రోల్లస
త్స్వాలోకేనమనోరమేణవిధురిత్యాసీత్తదానీంస్ఫుటః॥ 33

తత్రతాభంగురసుధాభంగతులితైరుద్వేలహర్షాబ్ధిడిండీరవిలాసైర్హాసై రుదంచితలలితారంభైః పరీరంభైశ్ప్రతిక్షణోన్మీలత్ప్రేమప్రసరేవకుసుమిత లతాపరాగపరీతోమరుద్వనపాలక ఇవాలవాలకల్పనాకలితధూళిధూసర

స్సత్వరమావేదితవిస్వరవకుళపున్నాగకాంచనకుందమాకందాదిభిః కుసుమసమూహసమృద్ధిర్వనభూః హేమరే స్వవధూసందోహస్యమనస్సముత్సుకమతనుత।

తతస్సముల్లసితమంజుమంజీరసింజితోద్బోధితసరసస్సారసకులాభిః కలాలాపవిముక్తస్వాపవాచాలిత కోకిలాభిరావేపమానస్తనామోదముదితచలదిందిందిరారావముఖరితవనాంతాభిస్సాకం కాంతాభిర్నిఖిలర్తుసామన్తప్రేషితైరనుజీవిభిరివోపాయనహస్తైర్వివిధమంజరీ పుంజవిభ్రమశాఖిభిరాబద్ధమాలే చచార వనే వనమాలీ॥

ఆదిష్టా మురమథనేన కాపిగోపీ
నాత్యుచ్చైః ప్రసృతలతావిలూనసూనా।
సోద్వేగం స్ఖలితపదే వతస్య వక్ష
స్యాలోలస్రజి నిపపాత సానురాగా॥ 34

చుంబనం వితర పారితోషికం
కుందమేతదరుణం కరోమ్యహమ్।
ఇత్యుదీర్య సకరార్పితే సుమే
ప్రాప్తతత్త్వపి చుచుంబ కాంచన॥ 35

తదావనే కాచనమానినీలస
ల్లతాపరిష్వక్తతమాలభూరుహమ్।
హృది ప్రియాలింగితశౌరిశంకినీ
వ్యలోకయత్సా విసలీలమీర్ష్యయా॥ 36

స్థానే రదాంబరమభూన్మలినం మురారేః
కాన్తాసకజ్జలవిలోచనచుంబనేన।
చిత్రం తదేవ తదవలోకనతస్తదానీం
యల్లోచనం సంభ్రమతమభూదరుణం సపత్న్యాః॥ 37

ఆనీతా మురరిపుణా వివిక్తమాసీ
న్ముగ్ధా కాకథమపి లజ్జయోపగూఢా।
తత్రాతారం శిథిలమనోజ్ఞనీవిబంధా
సానైచ్ఛచ్చిరమబలా తథైవ మోక్తుమ్॥ 38

యాం స్వైహం రుచిరలతాగృహాదముష్మా
ద్దేశేస్మిన్ప్రియ విజనే బిభేతి చేతః।
ఇత్యుక్తశ్చకితమృగీదృశా సహాసం
కాంతాం తాం మురరిపురాలిలింగ గాఢమ్॥ 39

హరిరవలోక్య కాంచనపుర స్తరుణీం
సమధికతుంగస్తనచయలోలధియమ్॥
మృదుతరముష్టిసంఘటితహార్యుదర
స్సపదినినాయతద్రుచిరపుష్పతతిమ్॥ 40

సంకేతదేశకలనాప్రవణాం విదిత్వా
తన్వీం హసన్ముఖరమేఖలమాయతాక్ష్యాః।
కస్యాశ్చిదైక్షత హరిర్జఘనం ముదా సా
వాచాలహంసతటినీపులినం జగామ॥ 41

మాల్యై సుమాని రచయంత్సుదృశః పురోన్యాం
భ్రూసంజ్ఞయా సకలయన్ననయైవమూచే।
చిత్రం ప్రసూనవిశిఖోనుధునోతి చాప
మస్యాః కపోలముకురే కలయ ప్రియేతి॥ 42

పుణ్యాదివోరునిజపృష్ఠధృతాద్రినాథ
సంప్రాపితామృతమరుత్పరితోషజన్యాత్।
లేభే హరిర్వ్రజవధూవిసరత్పయోధ
రాలింగనాధరసుధారసపానసౌఖ్యమ్॥ 43

ధర్మస్యాప్తిరభూద్వ్యభావో విలసనాన్నాసారుచాకాంచన
ప్రీతింప్రాపమనోదృశాంపరిచయాత్కామోవివృద్ధింగతః।
చంచద్బింబరుచస్సమంచదమృతావాప్తిర్బభూవాధరాత్
సంప్రాప్తామురవైరిణాఽజనిచతుర్వర్గస్తదాయావతాత్॥ 44

తదానీమ్।

లికుచకుచతటోల్లసన్నఖాంకం
ప్రశిథిలతాంతలతాంతకేశపాశమ్।
విలులితతరతారహారహారిశ్రియ
మవహత్కృశమంగమంగనానామ్॥ 45

కృష్ణోఽపిసముల్లసదనుగ్రహపల్లవితస్వాంతస్తరంగితాపాంగ విలోకనానాముదంచితమందస్మితానాం వితీర్ణాధరామృతానాం వల్లవీనాముపరచితనీలోత్పలస్రగ్భిరాకల్పిత కుందోత్తంసైరుపక్లృప్తకిసలయవతంసైరానృణ్యమాత్మన ఇవసంపాదయన్నంగీచకార చిరమనల్పసారస్యందాస్యమ్॥

తదనుసమాసాదిత సౌభాగ్యగర్వోదయం విజ్ఞాయ తాసాం నిచయం కయాచనకాంతయాసహకాన్తారేతస్మిన్నంతర్హితేసతిభగవతి।

కిమిదమిహసతావద్దృశ్యతేప్రాణనాథః
క్వగతఇతిపయోముఙ్ముక్తవిద్యున్నిభాస్తాః।
దిశిదిశినిజదృగ్భిర్మారుతోద్ధూతఫుల్ల
త్కువలయచయలక్ష్మీమాదధానాపిచేరుః॥ 46

తతస్తత్క్షణాదున్మిషద్విరహవేదనా ధూయమానమానసాస్సారసనయనాః ఖేలదనిలడింభకసంచాల్యమాన మృదులదలావళీషు కదళీవనీషు పికకులోచ్చార్యమాణకుహూరావశ్రవణభియేవాప్రవిష్టచంద్రమరీచీషు సాలనిచయేషుశశాంకశంకాని లీనసహోపహుంకారాంధకారేష్వివగుంజదళి

పుంజమంజులోదరేషుకుంజకుహరేషు చకోరచంచూనికృత్తతుహినకరక
రైరివశరప్రసూనైః కృతమాలేషునదీకూలేషువిచిన్వన్త్యోయదాయదానా
పశ్యంస్తాః కాంతంతదాసర్వతః।

సముత్పతన్మధువ్రతవ్రాతముల్లసత్పల్లవ లతానవితానమూర్ధాంమనం
గశిఖిశిఖాసమూహంమన్వానాః పరస్పరమేవమూచుః।

అయిసఖిమధుపోయం తేంఽతికంశౌరివార్తాం
సరభసమిహావక్తుంయాతినఃకర్ణమూలమ్।
నహినహిమకరందాస్వాదనామందతృష్ణ
స్సురభిసుమవతంసాన్పర్యటత్యేషభృంగః॥ 47
తిలకస్సుదృశేహదృష్టమాత్రః
కుసుమస్మేరముఖోబభూవసద్యః।
హరిరస్యతలేకిమస్తిలీనఃకిమ
సౌస్యాత్పరదుఃఖబద్ధహర్షః॥ 48
వదరుచిరతమాలానోకహాక్వప్రవీస
స్సకలయువతిచేతస్తస్కరస్సపుష్కరాక్షః।
నకలయతికిలాయంయద్యసావేతిపార్శ్వం
తనుహసితనిజప్రశ్నీర్జితిఃక్వప్రయాతు॥ 49
సఖికిమపిలతేయంసూచయత్యేదృగ్భిః
సవిధముపగతాహంజ్ఞాతుమిచ్ఛామ్యముష్యాః
బతనఖలుదృశ్యోమీవక్రాభిమాలాసమంచ
త్సరిమళహృతచిత్తామంజువల్లంతిభృంగాః॥ 50
అయిమానినిమామనేకధాప్రలపంతీకలకోకిలారవామ్।
అపిచూతలతావిడంబయత్యపహాస్యైఃకిలుభర్త్రృవంచితాః॥ 51

తదానీంప్రతిక్షణముద్వేలవిరహసంతాపక్లాన్తతనులతాఃక్షణంనిబిడత
రమధుకరగరున్మారుతప్రేరితశిశిరమకరంపశీకరేషుసహకారానోకహనివ

హేమక్షణం నిశాకరకరనిష్యందదధిత్యకేంమూపలస్థలీని పతదచ్ఛాచ్ఛనీర ధారాశీకరనికరమారుతాధ్యవ్యమానేషు తమాలద్రుమసమూహాంధకారే షుక్షణమారబ్ధరతికలహసంకులపక్షివిక్షోభజలలవక్లేదమేదురపల్లవాస్త రణేషు తరంగిణీకూలేషు విహరన్త్యో నిరన్తరాకల్పితైర్బిసాకల్పైస్తరుణో త్పలకృత్తస్తనావరణైరచిరోపరచితైర్నలినీదలవ్యజన పవనైరనధిగతతాపో పశమాస్తాఃకథానైకవిధాస్సనిర్వేదమేవం వితేనుః।

న సుధాంశురయం కృతం విధాత్రా
స్మరబాణోత్కషణాయ శాణచక్రమ్।
న చ లాంఛనమేతదస్య తస్మి
న్వికచేందీవరసాయకో నిషక్తః॥ 52
వపురచ్ఛతరం విధాయ చేతో
మలినం యః కృతవాన్విధిః కఠోరమ్।
సఖి సాధువిధిస్స గర్హణీయ
స్స్ఫురతే తత్ప్రహిరుత్కటాంకదంభాత్॥ 53
దయయాలమయి ప్రియాళి వేగా
చ్చషకం క్షీరసుపూర్ణమానయ త్వమ్।
గతమన్తరమస్య చంద్రముచ్చైః
ఫణివల్మీకముఖే నిపాతయామి॥ 54
జ్యోత్స్నావధూతనులతా పరితాపతస్తా
ఝిల్లీరవేణ ముఖరా ఘనబుద్బుదాని।
సూతే తనూడుకపటాదయమేతదంత
రిందుః క్షణేన భవితా మలినాఖిలాంగః॥ 55
(కందామోహిమకరకుండలీవితన్వ
న్నంకశ్రీ)విషమిహాపుష్కరేంచతీతి।

శ్రుత్వైవతద్గుప్తిమముపపద్య కాళియాహిం
కాళింద్యాఇవ ప్రమితమపసారయేత్సః॥ 56
జ్యోత్స్నాహిమాంశుసుమనోనవసౌరభాణాం
శౌరేఃపరం స్మితముఖశ్వసితప్రసాదాత్।
ఆసీద్ధృవం సఖిమనోరమతాన చేత్స్యాత్
తేషాంకథంపరుషతాతదసన్నిధానే॥ 57
పంచత్వంవిషమశరత్వదాశుగానాం
సంధాయత్వయిసదయఃపయోజయోనిః।
సందధ్యాద్యదితవతేష్వలక్ష్యభావం
సర్వోఽయంవిరహిజనవ్రజస్సుఖీస్యాత్॥ 58
కుపితేంమహాళినయనానలాత్త్వయా
కిమధీత్యకామపరుషత్వమంజసా।
గురుదక్షిణావిరచితాతనుర్న చే
త్కథమీదృశీవిరహిదాహచాతురీ॥ 59
మకరాంకపురాదహన్నపిత్వా
మనలఃకృద్ధగిరీశనేత్రజన్మా।
విరహేషుమృగీదృశామభాగ్యా
దతనోస్త్రౌర్యమహాంకురోదయార్హమ్॥ 50
దగ్ధోఽపిజీవతిదృశామదనోమృడేన
నిర్యాతిరాహుగిళితోఽప్యసకృన్మృగాంకః।
మందానిలఃకబళితోఽపిసుఖీభుజంగై
ర్జాతావియోగిజనతాఖిలుమందపుణ్యా॥ 61
ఏవముపాలభమానామానవత్యః క్వచనకుసుమితలతానిపతిత పరాగ
మేమరాయాంధరాయామపశ్యన్భగవతః పదకిసలయచిహ్నానితేనసమం

చితరోమాంచాః ప్రోచ్చరదమందానంద నిష్యందనిషాత సితాంత స్సరశర శల్యాఇవ తనూర్భిభ్రాణాస్సుభ్రువ స్తదానీమేవమబ్రువన్ ।

ధన్యాను హీసురవిరోధియశస్సితాబ్జ
వీథీవిధోర్వ్యధమనో వనమాధవస్య।
రేఖాధ్వజాంకుశసరోరుహవజ్రచిహ్నాం
ధత్తేయతో భగవతః పదపఙ్క్తిముద్రామ్॥ 62

అయి కేయంధన్యాయాః కస్యాశ్చనకన్యాయాః పదపఙ్క్తిరనుగతా భగవతః పదముద్రాంపశ్యత ।

దైతాంసవిలగ్నబాహువల్లీ ప్రియయాఽవ్రతసలీలమంగనా సా।
అనయోరవలోక్య తేసమానౌ పదముద్రాళిరదూరసన్నివేశా॥ 63
పచాలతాంగీ పరిరభ్య సాదరం
లతాంత రేస్మిన్దయితాధరామృతమ్।
ఉదస్తపార్ష్ణి స్ఫురతః పదేస్ఫుటం
ప్రియాంఘ్రిముద్రాభిముఖేనతభ్రువః॥ 64
కుపితామిహతాంతలోదరీ
మనునిన్యేతరుసంచయేహరిః।
పురతః పదపఙ్క్తిరీక్ష్యతే
సుదృశస్సాచ్యనుయాయినోహరేః॥ 65
కబరీచ్యుతసూనరాజిరేషా
జలజాక్ష్యాః పదపఙ్క్తయావకాంకా।
నవపల్లవసంచయోపక్లప్తా
మృదులారాజతితస్య కేళిశయ్యా॥ 66

ఏవమతిమధురమధురిపుకథా కేళిపిశునావనభువస్సాదరంనిర్వర్ణయన్త్య స్స్రీమన్తినస్యైగత్వానాతిదూరమధ్వానమతిమాత్ర విరహవేదనావిధురయాఽవధ్వాసనాథంకస్యచిద్వనస్పతేస్తలమాసేదుః।

తద్ధశౌదర్శ్నాజ్జాతకరుణాయాలతాతతేః।
సాంజనాశ్రుశ్రియంయత్రతదధాతిమధుపావళిః॥ 67
కబరీగళితస్తస్యాయత్రకుందసుమోత్కరః
తనుతాపస్ఫుటన్ముక్తాలాజవ్రజఇవాంచతే॥ 68
చంద్రాతపోవిరాజతివిరళతరాంచద్దళచ్ఛాయః।
అసమశరాగ్నికణైరివతస్యాయత్రాంతరాంతరాప్లుష్టః॥ 69

తతశ్శౌరిః ప్రేష్ణాతిమాత్రేణోపలాలయన్నామ కేనావినయేనాత్రాంతర్హితో లతాంతరితే కాన్తోదన్తంతన్ముఖాదాకర్ణ్యతయాసహోసాదితయాము నవులినానలినాక్ష్యస్సకృదేవంచుక్రుశుః॥

కాళిందీతటవిపినేవయందవాగ్నే
రుద్విగ్నాఃఖలుభవతావితానిశీథే।
సంతప్తాశ్శిశిరహసస్తతోపితీక్ష్ణా
న్నాధాస్మానిహకిముపేక్షసేదయాళో॥ 70

తామాకర్ణ్యగిరమతి కరుణాంపురస్తాసాంగ్రీష్మోష్మ సంతాపితానాం మాలతీనామివనవాంబుదఃప్రాదురాసభగవాన్వాసుదేవః॥

తదానీమ్।

గోపీదృగుత్పలసుధామహసోమురారే
ర్లోలాలకాళిరళికాగ్రగతామనోజ్ఞా।
కోటీరహాటకధరాధరమూలఖేల
దంభోదడింభకతతిభ్రమమాతతాన॥ 71

ఉరుతరోడుచతుష్టయగుంభితా
వలయితాయదిచారుతటిద్ద్వయీ।
పృధులమౌక్తికకుండలసుశ్రియా
మురరిపోస్తులనాకలనాంభజేత్॥ 72

కమలైకనికేతనే మురారే
ర్విపులే వక్షసి చారుతారహారాః।
ప్రతిబింబమిషాధిరూఢగోపీ
జనసౌధావళివిభ్రమం వితేనుః॥ 73

రమాపతేస్తస్య రరాజ కౌస్తుభ
స్సముల్లసన్మౌక్తికహారమధ్యగః।
విధేరివాలింబత కేళికందుక
శ్శిశోర్లసన్నాభిసరోజశాయినః॥ 74

బింబితాసితతనుచ్ఛవిజుష్టా
హారమౌక్తికతతిర్హరితుందే।
పూతనాస్తనవిషాన్వితభూరి
క్షీరబిందుధిషణాం వితతాన॥ 75

వలయాబ్జరాగరుచిపల్లవాంతరో
ల్లసితప్రవాళమతికృచ్ఛయచ్ఛవేః।
లసదూర్మికాఘటితహీరరుక్తతి
ర్నవమంజరీశ్రియమువాహ శార్ఙ్గిణః॥ 76

మన్యే తథాంబరనివేశితబాలభాను
బింబచ్యుతాతపవిభారసరంజితేన
తస్యాంబరే బిసగుణప్రకరేణ క్లృప్తే
నో చేత్తయోరుగమలా వ్యమలా కథం స్యాత్॥ 77

నూపురమరకతకిరణస్తోమస్తంబాంతరంబుదాభతనోః।
మధుసూదనస్య జంఘే లలితకమలగర్భవిభ్రమం దధతుః॥ 78

విష్ణోర్నఖశ్రీః కమనీయమూర్తే
రరాజ యత్సాన్యకృతాభిలాషః।

సుధాకరస్తత్పదమాశ్రితోఽపి
నావాపలక్ష్మ్యాతు నాంకలంకీ॥ 79

తతస్సు కుందస్స్వసంపన్నాసాదితా నందాంపుందరీవితతింక్షితిమివ వర్షారంభః ప్రశమితోపాలంభోష్మాణమతనుతలలిత వచనామృతసారైః। తదానీమ్।

ఆసన్నరోజభరభంగురహారశశ్వ
దాలింగనాన్యసకృదాహితచుంబనాని।
తాసాముసంచితరసప్రసరాణిసర్మ
వ్యాహారహారిహసితానిః చేష్టితాని॥ 80

తత్రైవ నేసముజ్జృంభిత కుసుమశరచాతురీసంరంభే రాసక్రీడారంభ సంభృతోత్సాహాహాస్తాగాభిరాభీరభీరుభిస్సమంసమజనిజనార్దనః॥

అవిరళలోలపాళ్యలసత్తరుణ్యా
భయపార్శ్వగతస్వతనూకృతే।
మధుజిదంతరితా బతమండలే
స్వయమసావపరిధావివచంద్రమాః॥ 81

స్వతనుగోపవధూకృతమండలే
హరిరుదంచితగీతిరదధరత్।
సదతసీసుమగంధఫలీస్రగం
తరమనోరమగుంజదళిశ్రియమ్॥ 82

రుచిరగానరసాంచితమండలీ
ప్రసృతగీతిసుధాలహరీబభౌ।
లలితహంసకనిస్వనయుక్చల
త్కరసరోరుహకాన్తిమనోరమా॥ 83

ఖమరాజతతస్మిన్ క్షణోతా
వనారీనగనైరనేకచక్రమ్।

సురభూరుహాపుష్పవృష్టిరభ్రా
వత్ర రత్తారకరాజిభాసురాసీత్ ॥ 83
అలభత్త్సోల్లసితతమ్యతిమండలం
వ్రజవధూమధుసూదనకల్పితమ్।
త్రిజగత్తరుణీధరణీతలో
న్నతనితంబలసద్రశనోపమామ్॥ 84
వివిధభూషణరత్నరుగంగనా
స్వతనుమండలమధ్యగతో హరిః।
వలయితేంద్రధనూరుచిరాంతర
ప్రవిలసత్రుజలాబ్దరుచిం దధౌ॥ 85
వినిమయమివనీ తే చేతనాచేతనానాం
దివిభువితమదంచద్రాసగీత్యాస్వభావే।
అనుపకలితపూర్వానందపూర్ణస్తదానీ
మవిదితపరిమాణః కాలఆసీత్రియామః॥ 86

తతః।

లావణ్యాబుమ్బుదనిభ్రశ్రవవారిబిందు
జాలాభిరామవపుషస్సుకోమలాస్తాః।
శ్రాన్తానిరీక్ష్యహరిరాలులితాలకాంతాః
కాంతాస్పరోవరవిహారకృతాదరోభూత్ ॥ 87

తదానీమభ్రభ్రమదళిస్వర వికస్వరకల్హారాంతరాళా విరళమరాళ విహారహారివారిపూరామభంగుర నిశావిరహసంగతానంగవేదనాకులితరంగత్తరంగాంతరవిరహమాణరథాంగనామవిహంగమవ్యాహారాంస ముచ్ఛలదిందూపలస్థలీ వినిస్సృతపయస్వినీనతరయాం దళాంతరాళప్రసృత చంద్ర మహాశ్చంద్రకదంతురతరుతలచ్ఛాయానుకారిణా బహుళపలాశచ యవికచకుసుమదేనకుసుమినీవనేకసపల్లవదేకదేశాం హింసకరగోణినహప

రిత్యున్నతమస్తంబనిస్సరద్భ్విజ ప్రకరాకారైరమందేందీవర వనీ షేలదళికులై
రుదంచితలక్ష్మీంతనుతరతరంగోత్కూలిత డిండీరఖండమండితోపాంతత
యాతటవినిహితజలవిహరమాణకుముదినీవధూమకూలామివ కూలోపాం
తసలిలపతితకేతకతయాకంతువిహార పరికల్పితదాంతనౌకామివ విబుధచి
త్తరీతిమివభ్రమరహితాంస్కందసమితిమివ తారకవిరచిత కలహకోలాహ
లాంసరసీంవివేశసవధూసందోహోముకుందః॥

ఆవర్తవన్నాభిరుచాసమూర్మి
వళిశ్రియాపంకజకోశరమ్యమ్।
వక్షోజలక్ష్మ్యావ్రజసుందరీణాం
సరోవిరేజేపునరుక్తశోభమ్॥ 88

హరియావతయోర్మిధశ్చమూర్ధ్ని
న్యురువైవాహికమౌక్తికౌఘకాంతమ్।
క్షిపితోజ్జ్వలబిందుజాలముచ్చై
ర్ద్విజసూక్తిస్ఫుటపుష్కరారవాఽసీత్॥ 89

పయోధరేవారికిరంతిపీరుధః
కిమేతదిత్యాత్మనివిస్మితా ఇవ।
విలోకయన్తిస్మకుముద్వతీచయాః
ప్రఫుల్లకాన్తోత్పలకైతవేక్షణైః॥ 90

వమితాంజలివాంతతోయబిందూ
త్క్షితరక్తోత్పలనిర్గతాళిపాళిః
వహతిస్మవివాహలాజహోమా
నలనిర్యన్నవధూమరాజిలక్ష్మీమ్॥ 91

మురవైరికరారవిందకీర్ణస్ఫుర
దంభఃపృషతస్సముచ్ఛరంతః।
జలబింబితతారకాఇవోచ్చైః
పరిపప్రుర్వ్రజసుందరీముఖేందూన్॥ 92

జ్వలదోషధయోవధూయుతే
చరతిశ్రీరమణేశకౌతుకే।
విదధుర్వనదేవతాహితాం
చితనీరాజనదీపకాధియమ్॥ 93

సుశ్లిష్టకోకమిథునోపహితాం ప్రఫుల్ల
పంకేరుహప్రకరసంఘటితాంచలక్ష్మీమ్।
భేజేనిశాప్రముషితాంపునరేవతాసాం
వక్త్రైఃపయోధరభరైస్సరసీతదానీమ్॥ 94

తోయాంతరాద్వికసితాబ్జనిభేన్మృగాక్ష్యా
తత్రాననేనిభృతమున్నమితేకయాచిత్।
కస్యాశ్చిదాననవిధుస్సరసీరుహాక్ష్యా
వైవర్ణ్యమప్యధికమాపవిభాతబుద్ధ్యా॥ 95

విహృత్యచైవంముషితాంగరాగా
స్సరోవరాదాకలితాచ్ఛభావాః।
తతోవినిష్క్రమ్యముదావిభాతే
యథాయథంతావివిశుర్నివాసమ్॥ 96

మహాత్మ్యముష్మింత్సరసీవపద్మ
రాజద్విజోదంచితసూక్తిహృద్యే
కావ్యేనవేభాగవతేపితుర్య
స్సర్గస్తరంగస్తబకోపమోగాత్॥

ఇతిశ్రీపద్మరాజకృతేభాగవతచంపూప్రబంధే।

చతుర్థస్తరంగః।

శ్రీ

చమ్పూభాగవతం.

అథపంచమస్తరంగః.

ప్రోదిహాత్కలహాశనో మహర్షి
ర్వ్యశదచ్ఛ్రీర్మధురాపురం కదాచిత్
అసతా నీతమాససాద రాజ్ఞా
హరమూర్ధాన మివామరాపగౌఘః॥ 1

తతస్తస్మింత్సకలజగత్కుశల సంవిధానవిశారదే నారదే వ్రజాంగనాధరకిసలయాస్వాదబద్ధరుచే ర్దేవకీసూనోర్భగవతః కృష్ణస్యనందమందిరేపరిపుష్టతాంవసుదేవక్షేత్రయోరుత్థాత్ప్రతిరోపితస్య బలస్యబలశాలితాం సవిస్తరంయుపాతథమా వేద్యగతవతిగళపిహితకాలపాశః కంసః క్రుద్ధో నిగళనిరుద్ధపాదావతనుత దేవకీవసుదేవౌ

పవసావ్యరచి కంసబాధ్యతా
యేనకించిదవశేషమంగతః।
తత్ప్రభౌ భృతమివాంజసా తదా
పాదయోర్నిగళమాయసం తయోః॥ 2

తతస్సవిషాదం సచివానేవమవోచత్కంసః. అపి శ్రుతం నారదోదీరితం ? దురాత్మనో వసుదేవస్య దుశ్చరితం ?

స్వశ్రేయసేపరమమీసకలాయతన్తే
తద్వ్యస్యహార్ధశరణంప్రతిభాతియావత్।
తావద్భవన్తిసుహృదస్స్వతపస్సువైరం
తన్వంతితత్స్వతయథాస్వహితైకదక్షమ్॥ 3
నిష్ణాతఃక్వచిదనవద్యనీతిమార్గే
పుష్ణాతిస్ఖలితగతిస్సుధీర్విమోహమ్।
అథతత్రైక్వచిదలసోఽపిమందబుద్ధి
ర్వైదగ్ధ్యంబతభవితవ్యతామహిమ్నా॥ 4

తతిూమత్రోఽపయుక్తంమన్యం తేభవన్త ఇతి తేచసవినయ మేవమబ్రువన్. దేవకిమవిదితం? భవతః.

కంటకోఽమృమరసౌఖ్యయంప్రయాత్యాశుభూమిమృదితోనవోఽగ్రతః
ఆత్తదార్ఢ్యమహిమాపుగాపదేసోఽచిరేణహిభవత్యరుంతుదః॥ 5

ఇత్యాకర్ణితామాత్యఫణితిస్సరీర్ణితాకార్యస్సాదరమక్రూరమేవమువాదీత్। తదాసాదితనందవ్రజోఽధనుర్మఖుదంభేన వారీమివవారణ డింభకమిమాంపురీంకృష్ణం సాగ్రజమానేతుమర్హతి భవాన్। ప్రాప్తేచాస్మిన్॥

దంతావళోఽమమనభస్యఇవోరుదంత
కాంతిచ్ఛటోల్లసితకైతకకుట్మలాగ్రః
ఉచ్చైరవగ్రహయుగప్యలవచ్యుతాబ్జ
కీలాలపంకిలమిలాతలమాతనోతు॥ 6

అథ।

పంచత్వమత్రగమితేసతిమల్లయుద్ధే
భూయాద్విలీనఇవమాతరిభూతసంఘః।
అక్ష్ణోర్జలంవపుషిమృచ్ఛ్వసితేషువాయు
శ్చిత్తేనలోవిబుధవర్త్మచశూన్యతాసు॥ 7

తదానీమ్।

హరిపదకమలేక్షణోత్సుకోఽసౌ
కటుమపిసాదరమాదదేతదాజ్ఞాం।
సగదఇవమహౌషధీముదారా
మతిసుఖలోలుపధీరతీవహృష్టః॥ 8

రథావరూఢఃప్రముదాదివాగ్రైః
ప్రత్యుద్గతంస్వాంకలయన్పురస్తాత్।
రయేణభేజేహరిణాసనాథ
మల్పావశిష్టేహ్నిసనందఘోషమ్॥ 9

తత్రనిస్తులానల్పసుకృతమహిమ్నివ్రజసీమ్నిసముల్లసమానసాంధ్యాత
పేతపనీయాంశుకాస్తీర్ణ ఇవసాదరమిలాతలేకమలకులిశాంకుశరేఖాంకి
తాంపదపంకేరుహముద్రామవలోకయన్రమణీయాంతదీయామచిరప్రవృ
త్తాంవృషభాసురాభియానసమిద్ధాంప్రతాపర్ధిమసురహితతనుతార్థినః కేశి
నోమనోరథపూరణలోలామాయోధనలీలాంవితీర్ణకర్ణసుఖామాకర్ణయన్న
గ్రతస్సాగ్రజమాభీరవధూపయోధరధరాధరాంతికధారాధరమాసురయ
శఃపుండరీకవనీశుండాలడింభకమానకదుందుభేర్నందనమందిరేన్యాసీకృ
తమహానీలమణింభగవంతంవాసుదేవమద్రాక్షీత్॥

సానందనిర్మలమనాస్సహసాసతస్య
పాదాబ్జయోరతిచిరంప్రణతోబభూవ।
ప్రక్షాళయన్నివనఖాంశుచయాంబుపూరై
ర్ధా। తాహితాంసపదిదుర్లిపిమాత్మఫాలే॥ 10

తదనుహరిరున్నమయ్యసాదరం కృతపరిష్వంగస్స్వగృహమానీయవిర
చితసత్కారస్తమక్రూరమన్వయుఙ్క్తకచ్చిత్సమంజసవృత్తిరౌగ్రసేనిర్యా
దవకులస్థవిరేషుభవత్స్వితి।

సప్రాహ

శ్లాఘ్యోమహద్భిఃఖలుతుల్యవృత్తి
ర్నరఃపితర్యార్యజనేషులోకే।
తథావిధోప్యంబుజనాభసద్భి
ర్విగర్హ్యతేచిత్రమసౌమురాత్మా॥ 11

కించ।

అతితరామపరాగగుణార్జవా।
సుమనసాంనివహేవిహితవ్యథా।
స్రగివవానరకంఠగతామహీ
భజతియద్వశగాకృపణాందశామ్॥ 12

సోయందుర్మతిర్ముమూర్షుర్ధనుర్మఖదంభాదహీనం కృష్ణంభవన్తమస్తికమానేతుంప్రాహిణోన్మామితి।

తతఃకృష్ణఃప్రకటితధనుర్మఖేక్షణకౌతుకోవివిధోపధాకలసవ్యగ్రంనందప్రముఖమాభీరబృందమతనుత।

సమంచదక్రూరరఘునాగమేహరి
ప్రయాణకోలాహలగర్జితోర్జితే।
వ్రజేతదానీంమహతీవమర్దినే
నిపేతురుర్వ్యామబలాశ్రుశీకరాః॥ 13

తతః।

ప్రాతరగ్రతఃప్రస్థితేచ గృహీతవివిధోపధానసందోహే సగోపబృందే నందేసాగ్రజేనహరిణా సనాథమాత్మనోరథమక్రూరే చోదయతి।

సజలదృక్శఫరీయుగళాభృశం
మనసితత్రతకనద్విరహానలా।
పథిపురోవ్రజతోమధువిద్విషః
ప్రసభయత్యస్మశివంలలనాతతిః॥ 14

విచిత్రమాంశుప్రకటస్సముద్ధితం
రథాద్రజో దైత్యరిపోర్మృగీదృశాం।
యథాయథాదూరమభూద్దృశోర్భృశం
తథాతథాసీత్ప్రహుళాశ్రుసంతతిః॥ 15

తరుణీనివహావరూఢమాధవే
సుమనోరంజనవైభవగతే।
అభవచ్ఛిశిరోపచారభా
గితనూష్మాగమసంభృతక్లమః॥ 16

తదానీమతిపవనజవనహయకలితరథరయోన్మీలితతనుకాంతిరేఖయా కాళిందీమివ్యవియద్వాహినీ ముపదర్శయన్నఖండనిజవాక్సుధా స్వాదతుందిల సుమనస్సమ ప్రశూరమాకలయన్ శౌరిరంబరమధ్య మధ్యాసీనే భగవతి వివస్వతితిర్యగాగచ్ఛదాభీరయోషాభూషారవశంకావహవాచాల కలహంసకులకోలాహలాం రాజధానీమివచమూరుచిరావాసోచితప్రాంతాం నటీమివిభాసితరంగాం విరహిణీమివతాపసహితాం యమునాంసమాససాద॥

తతస్స్యందనాధిష్ఠితేన ముకుందేన మాధ్యందిననియమాయకృతానుజ్ఞః ప్రాజ్ఞో యాదవపతిరుపనిషదీవకవికులసమాలోడితా యాంతత్రసరితికృతావగాహ స్సముచ్ఛ్రితావదాతఫణాచ్ఛత్ర సహస్రస్థగిత దేహోభోగోత్తుంగ భోగిభోగాసనాసీనం సనకసనందనాది వందిబృందసంస్తూయమానాస్తోకగుణగణం నారదప్రముఖవైణికోదంచిత గానాకలితవినోదమభినవాంభోధర సుందరమిందిరాధిష్ఠితవామాంకం శ్రీవత్సాంకమద్రాక్షీద్భగవన్తమస్తౌషీచ్చైవంహర్షగద్గదయావాచా।

కమలలోచనమీనవపుర్భృతే
భృశమనిక్షిపతేకమలంమహః।

అధిగతశ్రుతయే భవతే నమో
ధృతవతే కమలానయనశ్రియమ్॥ 17

భూభృద్గృహత్సు ప్రతతేన యస్య
పృష్ఠే పినష్టి స్మ సహౌషధీభిః।
రసాయనాంబునిధింసురౌఘో
నమామి శౌరే కమఠాకృతిం త్వామ్॥ 18

త్వామురోనిలయే దధాసి లక్ష్మీ
మితి పృథ్వీం కుపితాం వధూం సలీలం।
కిటిరూపధరం వధూం పదంష్ట్రా
నవసౌధే దధతం పరం నమస్త్వామ్॥ 19

దృష్ట్వా స్తంభం విదళితమురో దైత్యభర్తుర్నృసింహం
తత్రోదంచద్రుధిరలహరీబింబితాంగం చ యం త్వామ్।
చిత్తే చక్రే భయపరవశే దేవసంఘోవతార
ద్విత్వాశంకాం సపది భవతే కృష్ణ తస్మై నమోస్తు॥ 20

అస్మాకమస్తు శరణం చరణారవిందం
తత్క్షిప్తమూర్ధ్వమచిరాద్బలినిగ్రహే తే।
యస్మిన్నవాహతరణిర్నవబీజకోశ
లక్ష్మీముపర్యళిచయశ్రియమంతరిక్షమ్॥ 21

రామాస్తుమో భృగురవిప్రభవాన్వవాయా
జాతే యయోః పక్షిమిథో బలినోర్విరోధే।
ఆత్మీయమిష్వసనమంచితవంశజాతం
ప్రహ్వం చకార గుణవత్సహసైవ సఖ్యామ్॥ 22

శ్యామాంబరోల్లసితపాండరమూర్తిరుచ్చై
స్సంకర్షణం పరమపూరుషసానుజస్సన్।

సంచారయన్నటతిగోనివహాంనిశాసు
లబ్ధోదయఃపృథగివేందురుదంచదంకః॥ 23

తత స్తస్మిన్నుపసంహృతదర్శనే సుదర్శనధరేకృతాహ్నికవిధిర క్రూర స్స్యందనాంతికమాససాద।

సలిలాంతరుపలబ్ధవిస్మయఇవచిరముషితోసీతిభగవతాభిహితస్సపునరే వమాబభాషే।

నతకల్పతరోరమాధవోచ్చై
స్సనకాద్యైఃపరమర్షిభిర్గురాపా
కరుణాలహరీకృపాంబుధేస్తే
మయినీచేసరతీతినైవచిత్రమ్॥ 24

అథా క్రూరచోదితాతిరయరథస్యరథాంగపాణేర్నయనాతిథిరభూద్బ హులసౌధవీథిమధురామధురా।

తదనునంద ప్రముఖవల్లవనివేశోల్లసత్కోలాహలచకితకలకంఠేపురోప కంఠమవతార్యకంసాంతికమగాదక్రూరః।

భగవానపిసాగ్రజస్సవయోభిరాభీరకుమారైః కతిపయైస్సాకమవలో కనకౌతుకాత్పురీంతాంప్రవివేశ।

యస్మహావరణలంఘనక్షమ
స్తుంగశిక్షితతురంగమోపిసన్
భాసకరస్తతఇతః క్రమాదుద
గ్దక్షిణాయనచరశ్చిరాదభూత్॥ 25

అథగోల్లసితశ్రియంహసంత్యా
మరాళీప్రమదావహామలమ్।
అసకృత్స్ఫురదీర్ఘికాంలస
న్నవఫేనైర్యత్రవాపికాః॥ 26

యద్వధూవదనతోయజశ్రియా
ప్పూర్ణిమాహిమకరః పరాజితః।
లజ్జయా కృశతనుః క్రమాద్విశ
త్యుష్ణదీధితిహుతాశముజ్జ్వలమ్॥ 27

కాళిందీసలిలమివోద్వమన్నధస్తా
చ్ఛాయాముల్లసితతరాం జ్వలచ్ఛలేన।
గాంగేయాకలితఇవాంబుయంత్రసంఘో
దీపౌఘస్స్ఫురతి నిశాసు యత్ర నిత్యమ్॥ 28

యద్విమానశిఖరవ్రజోద్వమ
త్పద్మరాగరుచిమధ్యసంగతిః।
పల్లవోల్లసదదభ్రమంజరీ
విభ్రమం వహతి శుభ్రదీధితిః॥ 29

యత్రాకలయ్య సురతే కలకంఠనాదం
స్వేదం చ సజ్జఘనతాం కలహం సహర్షమ్।
సీత్కారముత్పులకతాం సుదృశాం ద్రుమాస్స్వ
స్వర్తుభ్రమాత్కుసుమాస్సకలాస్స్ఫురంతి॥ 30

తత్ర పురస్తాచ్ఛ్వ మవతీర్ణాని వసతటిత శ్శరదభ్రాన్యాదవధరాధిపసా త్కృతాని వసశ్రియః ప్రతిపక్షమహీక్షిద్య శోరాశీంత్పవధూకాంతాస్స్ఫటి క సౌధాన్విలోకయంత్పుత తమనష్టశ్రుతిబ్రహ్మభిర్బ్రాహ్మణైరనాశాధిప త్యైంద్రైర్బాహుజైరవనతపంచాననైర్వైశ్యైరనుత్తరాగప్రచారాపురోభిర్వే శ్యాభిరభిరామాః ప్రతోళీరాలోకయం స్తాపసాశ్రమైరివ నిష్కపశోభి తైః పథ్యాశిభిరివ ముక్తామయైరాపణైర్మనోరమం క్రయ్యామేయమణిగణ తయా బహుళకోలాహల తయా చ సూతికాభవనమివ రత్న గర్భాయాభు వస్సపుణ్యాహఘోషం కుంభసంభవనిపీతనీరోదరప్రకటరత్నోత్కరంక్రం

దంతం విడంబయంత్రముదన్వంతం విపణిపథమవతీర్యకృష్ణస్సమాయాంతం
గురుతరాంబరభారధరణానుజీవినం కంచిద్రజకముదాక్షిత్।

హరిణాప్రణయేనలంభితో
బలిసామ్యంరజకశ్చకోపతః।
అథశౌరిరుదారధీఃపురః
కటువాచంబలిమేవతంవ్యధాత్॥ 31

ఉచ్చైరస్రుధిరసాంద్రరక్తిమా
న్యత్పద్ద్విజచయేతదాఖిలే।
యాతినాశముషసీవసంబభా
వాత్తభాస్వరనవాంశుకోహరిః॥ 32

రురుచేపరిగృహ్యవాససీసచధారాధరచారుణీబలః।
సుమనస్తటినీఝరోయథావికచేందీవరషండమండితః॥ 33

స్ఫురత్ప్రవాళప్రసరైరివద్రుమై
ర్ధృతోల్లసచ్చిత్రపటైర్యథేప్సితం।
బలాచ్యుతౌగోపకుమారకైర్వృతౌ
విరేజతుస్తౌమధుమాధవావివ॥ 34

తతోఽనతిదూరమాలాకారాగారమగాద్భగవాన్॥

ససంభ్రమంమాల్యకృతస్తదాగమ
వ్రజైకవేద్యైకృతగోపికోత్సవే।
అభూత్పదారామహితేథమాధవే
భ్యుపేయుషిద్రాక్సుమనోఘనక్షణః॥ 35

తద్వేశ్మయక్షపతిసద్మజిగాయలక్ష్మ్యా
సతుందపద్మతతిరంచతియత్రనిత్యం।
ఆభాతికాంచనచయస్సురభిర్ముకుందో
యత్రాప్యవిశతిఫలచతుఃపురుషార్థదాతా॥ 36

తదానీంముదాపరికల్పితార్ఘ్యస్సుదామాదామోదర సమీపముపసీయ ప్రజస్స్వకౌశలోపపాదితతమరస్పంగోచితదశాస్సంజాతసాత్త్విక భావా ఇవ సముంచితకేసరరోమాంచాస్సముదితపుష్పరసస్వేదాః ప్రపర్ణయన్నేవము వాచ।

ఇయంప్రసగంభోరుహనాభభాస్వరా
నవోల్లసత్కాంచనసూనకల్పితా।
ఉపైతులక్ష్మీస్మృముబాహువల్లరీ
తులామిదానీంతవకంధరాహితా॥ 37

సపరాగమశ్శోకదామకంఠధృతం ల్యాంసవిలాసమిందిరా
అపసాగసమన్యసుందరీకుచకాశ్మీరజుషంనవేప్స్యతి॥ 38

మురవైరితమాలభూరుహా
హసితోచ్చావచసూనరాజిభృత్।
ఫలతిస్మవిచిత్రముచ్ఛ్రైకై
స్సహసామాల్యకృతోమనోరథాన్॥ 39

తదనుశౌరిరాసాదితరాజపథఃకరవీహితానులేపన భాజనాంతరామో దలోలుపమధుపపరంపరయాసుధాకరశంకయావదవ మభిపతద్విధుంతుద సందేహావహయాసరయమభిద్రుతాం పురశ్రియమివకంససమర్దనభియాసా చితకౌటిల్యాంకాంచనకుబ్జామపశ్యత్।

సామోదంప్రమతతరమంతరంగరాగం
సోల్లాసంమురజిమదంచయన్వ్యయాచే।
తాంకుబ్జాంముఖపరిభూతపూర్ణిమాబ్జాం
సామోదంనిజవపురర్హమంగరాగమ్॥ 40

తతస్సవిస్మయంహరయేతస్మనసాసహసాసహసాసమర్పితవతీ।
విధుముపహసతిస్మసాత్స్యుదారా
వదనరుచాకబరీత్విషాఘనౌఘం।

అతిసురభితనుర్వ్యధూః పుష్ప్రారే
సపదియయాహరిచందనాభిలాషః॥ 41

తదానీమున్మిషదామోదోదామోదరః పదాగ్రనిహితపదాంబురుహ శ్చుబుకవిన్యస్తహస్తాబ్జస్సుఖేనాతనూష్మసంతప్తాం తత్తనుం హేమలతాము నీనయదార్జవమ్।

బుజతాంగమితావినిర్గతా
తరుణీతత్పదపాణిపస్మతః।
సమవాపనిజాలయాంబుజా
త్పదిప్రోత్థితయా శ్రియాతులామ్॥ 42

కలితోల్లసమానచందనం
ఘనభోగార్ద్రవిరాజమానకాయమ్।
అకరోత్ప్రణయేనసుందరీసా
హరిమంగీకృతసమ్భుజంగభావమ్॥ 43

తతః।

అసిరుగ్విషముద్వమన్మహా
ధనురాశీర్భుయదందురాసదం।
సనరేంద్రఇవోరగాననం
ప్రయయానిర్భయమాయుధాలయమ్॥ 44

తత్ర।

కృష్ణేనసత్సమితిసంశ్రితవక్రభావం
జ్యాపీడనాత్తబలసంపదలంవ్యలోకి
లబ్ధాధివాసమివతద్ధనురాత్మవంశ
బాధానిదానజనకంససమాశ్రయేణ॥ 45

స్వానోద్ధయన్ఫుటగణానఖిలాంశ్చకంస
ఏవంవిధోత్కమతతరంభవితేతిచాపం।

ముక్తోచ్చభీకరరవంహరిపీడితంత
త్సంప్రాప్తభంగమభవత్త్రపిలుప్తజీవం॥ 46

తన్వన్న రిః కౌశికమాత్తహర్షం
క్షణేనభగ్నోగ్రశరాసనస్సన్।
జయశ్రియంతజ్జనకోపనీతా
మువాహసీతామివరామభద్రః॥ 47

బహుభంగభూరితరవారిసంకులం
విముఖీకృతామితశిలీముఖవ్రజం।
అతనోస్మరాసరఇవాయుధాలయం
మధుసూదనఃకలభవిభ్రమందధత్॥ 48

ఏవమనుభూతలీలావిహారసుఖః కంఠీరవఇవమహీభృన్మపకంఠంశౌరిః పునరవాపనన్దసమీపం।

తదానీంవిస్మృమరారుణమరీచిరుచిభిర్వ్యధూపయోధర కుంకుమకస్తూరికాంకురరచనా సమయమావేదయన్ప్రసాధి కానాంశబరకన్యాభిర్గృహీతాంశుకః కేళీనికుంజముపనీతఇవాంతర్హితోభూదస్తాద్రౌతరణిః।

కంససంక్షయమహోత్సవేసురై
శ్శౌరిమర్చయితుముత్సుకైస్సుమైః।
పూర్యమాణమివపాత్రమాబభౌ
వ్యోమసాంద్రముడుభిఃక్రమోదితైః॥ 49

విలోక్యనిర్యత్తిమిరోరుకర్దమం
తనుత్వమాలోక్యజలేభ్యుపేయుషి।
ప్రసారితంజాలమివవ్యరాజత
ప్రదోషదాశేనసమగ్రభంనభః॥ 50

కంసోపితదానీంహరిపరాక్రమాకలనోద్వేలయాస్వచేతస్యమాంత్యేవ భియాతమిస్రయాసమాక్రాంతదిగంతాంనిశాంతాంనీత్వానిర్నిద్రపవప్ర

ఖా తేపరికల్పితరంగమంగళతూర్యారావైర్వారివాహవ్యూహస్తోకస్తనితై రివప్రహృష్టశ్శిఖావలఇవసముదంచితకలాపః ప్రతోళ్యాదిదృక్షురహీనా రాతినిబద్ధసమరాస్థామాస్థానీంప్రతస్థే।

దిదృక్షయాతత్రససంభ్రమాణాం
ముఖానిహర్మ్యేషుచలేక్షణాని।
దధార్వధూనాంస్ఫురదక్షిమాత్ర
నిలీనసారంగమృగాంకలక్ష్మీమ్॥ 51

సరాగమాసాంసముదంచితంవచో
నిజాపదానోల్లసితంముదాహరేః
వినిర్మమేస్వస్తరుణీవిపంచికా
విరావశంకాంఘనసౌధపఙ్క్తిషు॥ 52

తదనుసమాదితరంగద్వారః కుంభసంభవనిపీతభువనోదన్వదుదర ఇవ యాదోయూథపరివృతంమైనాకభూభృతంతోరణసమీపే యోధాహిత సంబాధవిహారిణం వారణంస్వవారణసన్నద్ధముద్ధతంకువలయాపీడమవ శ్యత్॥

ప్రవిలోక్యరణోత్సుకంహరి
ర్ద్విపమారాదధవిఘ్నశాంతయే।
సనయన్నముమేకదంతతాం
రుధిరార్ద్రీకృతమస్తకంవ్యధాత్॥ 53

తతః।

రభసోగ్రముదస్తకుంభకర్ణో
యుధిరామావరజేనపీడ్యమానః
ముహురుల్లసితోగ్రమేఘనాద
స్పర్ధోరావణసైన్యసామ్యముచ్చైః॥ 54

హరిణా ప్రహతో జవాత్స ముహు
ర్ముహురుజ్జృంభితభీకరారవః।
విరరామ ఘనాఘనశ్చిరా
ద్భువికీలాలమనల్పముద్వమన్॥ 55

తదానీమ్।

ఆర్త్తేభదంతభుజగః కుతుకీభయార్త్తాం
స్తన్వత్సుపర్ణ ఇవ తూర్ణమరీనహీనాన్
శౌరిశ్శుచిస్మితముఖశ్చలదుత్తరీయ
సౌవర్ణ్ణపక్షరుచిరః ప్రవివేశ రంగం॥ 56

లోకైస్సమం సదసి తత్ర భయార్త్తచిత్తై
ర్భక్తైశ్చ కామసుభగం ప్రవిలోక్య కృష్ణమ్।
రోమాంచవేపథుభృతస్సుదృశస్సకామాః
కామం దధుస్సపది చేతసి నైవ లజ్జాం॥ 57

తత్ర దామోదరముదిరకల్యాణ గుణామృతముద్భావచ చేతః క్షేత్రవిషయం విభిన్నరసం యథా యథముపభుంజానేషు సభాస్తారేషు తం సాగ్రజమాహవాయ చాణూరముష్టికావహ్వాసుల్లావేవమాహ్వాయతాం।

ప్రగర్భయామో భుజనారసంభం
డింభౌ సముల్లాసిని మల్లరంగ।
సామాత్యభృత్యస్సహ సైవ యస్మాత్
రాజాయమాలోకనకౌతకీనః॥ 58

తథేతి సంజాతమహాహవాచ్ఛరోధః
ప్రహారలోభౌ వృషభావివోభ్గౌ।
యుద్ధోద్ధతాగాతినిరాసలీలా
బద్ధాగరౌ తౌ ముదితావభాతామ్॥ 59

తతో యుగపన్మల్లక్రోడగతయోస్తయోః పూర్వాపరధరాధరా న్తోక హోంతరనివిష్ట పుష్పవల్లీలాముద్వహతో రహర్ముఖ ఇవానతివ్యక్తోన్మీలనని మీలనం కిమలకుముదవనంక్షణమాత్రమభూదనతిస్ఫుటమోదఖేదంమిత్రా మిత్రకులం।

మన్యేదృశో వామదృశామ వాపు
స్తనుప్రభావంయుధి రామహర్యోః।
యదుద్యమంతిస్మతదాఽప్ర మేతా
ద్విషత్ప్రహారైరపరిక్షతౌ తౌ॥ 60

తతః।

మల్లౌ తౌ సభయమపశ్యతాంకుమారౌ
ఫుల్లాసాత్ప్రకటితకష్టముష్టిఘాతౌ।
అంభోదౌలసదవదాత మేచకాభౌ
దంభోళిప్రకరముచావివాచిరేణ॥ 61
డింభకౌదధతురద్రితమల్లో
జ్జృంభితోరుభుజసారవిలాసౌ।
గండశైలయుగఖండనలీలా
చండతుండకలభద్వయసామ్యం॥ 62

తతః।

మల్లౌసత్వమిత్రప్రాప్తేవ రేతత్వేయదృచ్ఛయా।
అశేషసూరిపరిషద్దురాపాంగతిమాపతుః॥ 63

తదనంతరమతిరభసాసారబహుతరోజ్జృంభితవాహినీవ్యతికరకూలంక షస్సమున్మిషదనిమిషపరితోషస్సముత్సర్పన్నూష్ణోత్సాహావృషభః క్షిప్రము ద్ఘోషితరంగమాకలిత మూలబలముచ్చైస్తటాదివ ధరణీరుహముపాతయ న్మంచాత్కంసమ్।

కించ।

సకళంకమసౌసువర్ణమప్య
థకంసంహారిరాశుఘట్టయన్।
ఘనకర్దమరూషితంచితా
పుటపాకార్హదశంచకారతం॥ 64

హరివారిధరస్ససింహనాద
స్తనితోముష్టిమహాశనిప్రహారైః।
క్షపయన్నుచిరేవిపక్షకక్షం
కరుణాసారహృతోరులోకతాపః॥ 65

తదానీం।

బుధదిష్టశుభ్రకిరణోదయోచ్ఛ్వాస
ద్ధరివారిధాసపదిజీవితేశ్వరే।
భృశమంతరీపఇవమజ్జతిస్త్రియో
రురుదుఃకురర్యఇవతత్సమాశ్రయాః॥ 66

సద్యస్సవైష్ణవంధామదురాపమపియోగిభిః।
భేజేవైరిసదస్యోసౌపంకిలోప్యదవీయసీ॥ 67

తదానీంభగవతశ్శ్రీకృష్ణస్యవిధ్వస్త విపశ్చిద్ధ్వయంజయమూర్ధ్నోయద్దివివితన్యమానాక్రందబాంధవబృందంతస్యయథావిధిసర్వం నిర్వర్తయామాస ప్రేతకృత్యమ్।

తదను।

శేషశీర్షఇవశౌరిరశేషాముర్వరాతలధురామతిగుర్వీముగ్రసేననరపాలభుజాగ్రేలీలయాపనిదధేజగదీశః।

తతః।

క్రమేణాతిరయహాయ నిజస్యందన కేతనని కేతనవైనతేయ పక్షప్రభవ జంఝూనిలోదస్తశిశుపాలముఖ నృపాలబలబలాహకవ్యూహాంతరుపలబ్ధ

చంద్రకళాంగార్హస్థ్య సౌధాధిరోహణనిశ్రేణీం రుక్మిణీంనిబిరీసతనూరు
హగహనోచ్ఛ్రతరగ్రాథ్యక్షుధరిణీధరప్రభవమహామణిశిలాకాం జగతీజిన్ని
తంబవతీంజాంబవతీం నిజస్వాంతకలిత స్యమంతకాపహరణ కింవదంతీం
సమారోపణవ్రణవిరోపణ మహౌషధిమత్యాయతవిలోచన లీలారచితపం
చశరశరకృత్యాంసత్యాం యమునావనీచరకాదంబనీనికటసమాపత్తిప్రా
ప్తచిరద్యుతివిద్యుతం మాలతీలతాభ్రమదిమతసౌరగాత్రీ మహాసౌరపుత్రీం
కాళిందీంవిందాను విందాముందముందాక్షువహాహావేఽపహృతామధురావ
హేళితకురువిందాం మిత్రవిందాంనందరసనిమగ్నసగ్నజిత్ప్రతిపాదితాం
స్నోపహితసుమసమూహ పరికల్పితప్రీతికామపచితి మివమూర్తిమతీంనా
గ్నజితీం విపులతరయశస్సరసర్పితయః పూరపూరితకేకయకులాలవాల
హిమలతామస్లానమాధ్వీభద్రాంభద్రాం స్వయంవరోపనతజన్యోద్భట
రాజన్యదృగంబురుహావనీ సమానీతకమలాలయాం సలలితపక్ష్మలేక్షణాం
లక్ష్మణాం నారకోదారకారాగార తమస్వినీతారకాశ్మతోత్తరషోడశస
హస్రసంఖ్యాకాః క్రమేణపరిణీయనిజరామణీయకాను బుభూషాకలితర
మారచితదేహవ్యూహ సందేహావహాభిస్తాభిస్సాకమను బభూవకంసారి
రఖిలంసాంసారికంసుఖం।

తథాహి।

యాసాంచపరిణయసమయే సముత్తరళాశయకేశవశయకుశేశయద్వ
యేనమస్తకన్యస్తనిస్తులాస్తోకముక్తాతతిరతి మాత్రత్రపావశపిండీకృతత
నులతోల్లసల్లావణ్యబిందుసందోహ సందేహంసందధానాకిలగళతిస్మ।

యాభిరభినవకువలయశ్రీఅంజనసీలమంజులోల్లసితపక్ష్మమాలతయా
పీతదళితబలభిదుపలశకలశ్యామలకోమలకాంతి తనుకాంతిపూరమివదద్భే
ప్రియమనోనిగళంనయననయుగళం।

యాస్వలీలమపురస్ఫురితజీమూతాస్సౌదామిన్యఇవకామిన్యః కమనీ
యతరకబరీభారాః పరివవ్రురంతః పురగతమనవరత మఖిలభువనాధార

నిజోదరం క్షీరోదధిప్రణయినం ఘనమేచకం యాస్పృహాల ముపవనవిహారిణీగ్వారిణాసహహారిణీ దృశోలతాలూనానూనసూనోప కల్పితాకల్పాః ।కందంతోప్రమతమనుయయురపహ్రియమాణసర్వస్వా ఇవరోలంబాస్సకుటుంబాః।

చిరమధిగతామృద్ధింలుంపన్పలాశతతేర్భృశం
సపదిరచయన్నామోదాంచచ్ఛ్రియంసుమనశ్చయం।
ప్రసవమహితాంలక్ష్మీంచైత్రోలతాస్వితాస్వయం
యువతిషుహరిస్తన్వన్ప్రీత్యాశశాసజగచ్చిరం॥ 68

మాహాత్మ్యమస్మింత్సరసీవపద్మ
రాజద్విజోదంచితసూక్తిహృద్యే।
కావ్యేనవేభాగవతేయమగ్ర్యః
సర్గస్తరంగస్తబకోపమోఽగాత్॥

ఇతిపంచమ స్తరంగః

సమాప్తశ్చాయం భాగవతచంపూప్రబంధః॥

